

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2014

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	15
3.4	Mål	19
3.5	Resultatredovisning	20
3.5.1	Indikatorer och andra bedömningsgrunder för redovisningen.....	20
3.5.2	Entreprenörskap och företagande.....	23
3.5.3	Innovation och förnyelse.....	35
3.5.4	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	43
3.6	Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag	61
3.6.1	Åtterrapporering i vissa frågor	62
3.6.2	Akademiska Hus Aktiebolag.....	63
3.6.3	Ersättningsmark i Sverige AB	65
3.7	Politikens inriktning	66
3.8	Budgetförslag	78
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem	78
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	79
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.....	80
3.8.4	1:4 Tillväxtverket.....	80
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	81
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	82
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	83
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	83
3.8.9	1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	84
3.8.10	1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.....	85

3.8.11	1:11 Patentbesvärsrätten	86
3.8.12	1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	86
3.8.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	87
3.8.14	1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	87
3.8.15	1:15 Konkurrensverket.....	88
3.8.16	1:16 Konkurrensforskning	89
3.8.17	1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	89
3.8.18	1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	90
3.8.19	1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	91
3.8.20	1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	91
3.8.21	1:21 Finansiering av rättegångskostnader	92
3.8.22	1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	92
3.9	Övrig statlig verksamhet	93
3.9.1	Bolagsverket.....	93
3.9.2	Patent- och registreringsverket.....	93
3.9.3	Patentombuds nämnden.....	93
3.9.4	Revisorsnämnden.....	94
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	95
4.1	Omfattning	95
4.2	Utgiftsutveckling.....	96
4.3	Mål.....	96
4.4	Resultatredovisning	96
4.4.1	Handels- och investeringsfrämjande	96
4.4.2	EU:s inre marknad.....	103
4.4.3	Internationell handelspolitik.....	106
4.5	Politikens inriktning.....	110
4.6	Budgetförslag	120
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	120
4.6.2	2:2 Kommerskollegium	121
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	121
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande	122
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	123
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	123
4.6.7	Exportkreditnämnden	124
4.6.8	Låneram och kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit.....	125

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	11
2.2 Härledning av ramnivån 2014–2017. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
2.3 Ramnivå 2014 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	14
3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto.....	15
3.3 Sveriges konkurrenskraft.....	20
3.4 Näringslivets utveckling.....	20
3.5 Förenkla för företagen.....	21
3.6 Tillgång till kapital	21
3.7 Förmågor och attityder till företagande.....	22
3.8 Näringslivets FoU.....	22
3.9 Innovationsverksamhet i företagen	22
3.10 Immaterialrätt	23
3.11 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem.....	78
3.12 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:1 Verket för innovationssystem.....	78
3.13 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	79
3.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	79
3.15 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	80
3.16 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.....	80
3.17 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	80
3.18 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket.....	80
3.19 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:4 Tillväxtverket.....	81
3.20 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	81
3.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m.	82
3.22 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	82
3.23 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	82
3.24 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	83
3.25 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande	83
3.26 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:7 Turistfrämjande	83
3.27 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.....	83
3.28 Offentligrättslig verksamhet.....	84
3.29 Uppdragsverksamhet.....	84

3.30 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	84
3.31 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	84
3.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	85
3.33 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	85
3.34 Anslagsutveckling 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	85
3.35 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	86
3.36 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten.....	86
3.37 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:11 Patentbesvärsträtten.....	86
3.38 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	86
3.39 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	87
3.40 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	87
3.41 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet.....	87
3.42 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	87
3.43 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	88
3.44 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket.....	88
3.45 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:15 Konkurrensverket.....	88
3.46 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning	89
3.47 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, 1:16 Konkurrensforskning	89
3.48 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal ¹	89
3.49 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal.....	90
3.50 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag ¹	90
3.51 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	90
3.52 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	91
3.53 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	91
3.54 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	91
3.55 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	91
3.56 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	92
3.57 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	92
3.58 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	92
3.59 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	92
3.60 Offentligrättslig verksamhet	93
3.61 Uppdragsverksamhet	93
3.62 Offentligrättslig verksamhet	93
3.63 Uppdragsverksamhet	93
3.64 Offentligrättslig verksamhet	93

3.65 Uppdragsverksamhet.....	94
4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	96
4.2 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	120
4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete	120
4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.	120
4.5 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	120
4.6 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium.....	121
4.7 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:2 Kommerskollegium.....	121
4.8 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet	121
4.10 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	122
4.11 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande.....	122
4.12 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:4 Investeringsfrämjande.....	123
4.13 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	123
4.14 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	123
4.15 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	123
4.16 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	124
4.17 Uppdragsverksamhet.....	124

Diagramförteckning

4.1. Fördelning av EKN:s 1 511 affärer 2012 mellan olika världsdelar och branscher.....	99
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner den föreslagna ändringen av uppdraget för Akademiska Hus Aktiebolag (avsnitt 3.6.2),
2. bemyndigar regeringen att avveckla Ersättningsmark i Sverige AB genom likvidation (avsnitt 3.6.3),
3. bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2015–2019 (avsnitt 3.8.2),
4. bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 265 000 000 kronor 2015–2017 (avsnitt 3.8.5),
5. bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2015 och 2016 (avsnitt 3.8.9),
6. bemyndigar regeringen att under 2014 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
7. bemyndigar regeringen att under 2014 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
8. bemyndigar regeringen att för 2014 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeståndsbetalning (avsnitt 4.6.7),
9. bemyndigar regeringen att för 2014 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 80 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
10. bemyndigar regeringen att under 2014 ikläda staten betalningsansvar för kreditgarantier till Aktiebolaget Svensk Exportkredit som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
11. för budgetåret 2014 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	158 611
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 448 840
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	612 313
1:4	Tillväxtverket	262 109
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	634 772
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	81 249
1:7	Turistfrämjande	119 904
1:8	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	223 450
1:9	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	5 818
1:10	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	14 000
1:11	Patentbesvärsrätten	21 443
1:12	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	17 842
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 297
1:14	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:15	Konkurrensverket	137 892
1:16	Konkurrensforskning	13 685
1:17	Upprustning och drift av Göta kanal	25 310
1:18	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	42 150
1:19	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:20	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:21	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:22	Bidrag till företagsutveckling och innovation	259 892
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	23 696
2:2	Kommerskollegium	83 056
2:3	Exportfrämjande verksamhet	243 889
2:4	Investeringsfrämjande	57 442
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 119
Summa		5 588 403

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Budget 2013 ¹	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017
Näringspolitik	5 430	4 799	4 740	5 129	4 750	4 906	4 948
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	453	458	447	460	382	385	390
Äldreanslag	0	0	0	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 882	5 256	5 187	5 588	5 132	5 292	5 337

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 588 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2014. För 2015 beräknas anslagsnivån till 5 132 miljoner kronor, för 2016 till 5 292 miljoner kronor och för 2017 till 5 337 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2014–2017 jämfört med statens budget för 2013 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2014–2017.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	5 253	5 253	5 253	5 253
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	43	79	123	184
Beslut	295	-192	-78	-94
Överföring till/från andra utgifts- områden	0	-4	-3	-2
Övrigt ³	-3	-3	-3	-3
Ny ramnivå	5 588	5 132	5 292	5 337

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Vissa anslag minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2014 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter samt investeringar.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2014 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2014
Transfereringar ¹	3 340
Verksamhetsutgifter ²	2 242
Investeringar ³	7
Summa ramnivå	5 588

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2012 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst

skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2013 (skr. 2012/13:98). I det följande redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

**Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv,
netto**

Miljoner kronor

	Prognos 2013	Prognos 2014
Näringspolitik	28 300	29 160
Utrikeshandel, handels- och investerings- främjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	28 300	29 160

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling, stöd till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärshöjningen (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket och Revisorsämnden.

Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som berörs i det följande är Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE – Research Institutes of Sweden Holding AB, Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industriefonden och Stiftelsen Svensk Industriedesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Budget 2013 ¹	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem	165	155	156	159	161	163	167
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 015	2 224	2 174	2 449	2 543	2 711	2 743
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	473	599	599	612	618	624	636
1:4 Tillväxtverket	356	244	249	262	286	289	294
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	580	580	566	635	272	272	251
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	80	78	76	81	82	84	85
1:7 Turistfrämjande	140	120	120	120	90	90	90
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	213	218	216	223	226	198	203
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	8	14	14	14	14	14	14
1:11 Patentbesvärsträtten	17	21	21	21	19	20	20
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	12	15	14	18	18	18	18
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	4	4	4
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8	8
1:15 Konkurrensverket	132	134	132	138	175	178	182
1:16 Konkurrensforskning	13	14	14	14	14	14	14
1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	27	25	25	25	25	23	23
1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	30	42	49	42	22	23	23
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000	1	1	1	1	1	1
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	16	18	17	18	18	18	18
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	0	18	18	18	18	18	18
1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation	135	260	260	260	130	130	130
Summa Näringspolitik	5 430	4 799	4 740	5 129	4 750	4 906	4 948
<i>Äldreanslag</i>							
2011 1:15 Rymdverksamhet	0	0	0	0	0	0	0
2011 1:25 Avgifter till internationella organisationer	0	0	0	0	0	0	0
2011 1:26 Bolagsverket	0	0	0	0	0	0	0
2010 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	0	0	0	0	0	0	0
2010 1:26 Avvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	0	0	0	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	0	0	0	0	0	0	0
Summa område Näringspolitik	5 430	4 799	4 740	5 129	4 750	4 906	4 948

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2013 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 4 740 miljoner kronor, vilket är i nivå med tilldelade medel.

Regeringens förslag till anslag 2014 för näringspolitiken innebär att 5 129 miljoner kronor

anvisas. För 2015 beräknas anslagsnivån till 4 750 miljoner kronor, för 2016 till 4 906 miljoner kronor och för 2017 till 4 948 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de nettoberäknade skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2013	Prognos 2014
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavgift	140	140
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	740	740
Utjämningsavgift av småföretagares inkomst	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	1 380	1 420
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	-	-
Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag	670	690
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier	4 500	4 680
Utdelning av aktier	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar	10	20
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	270	280
Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	100	100
Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	2 030	2 110
Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare	240	240
Transport i skidliftar	160	170
Restaurang- och cateringtjänster	8 490	8 930
Rumsuthyrning	1 440	1 510
Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	100	100
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	660	660
Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin	12 900	13 070
Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin	150	80

Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	140	140
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter	710	700
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin	10	10
Skattereduktion för sjöinkomst	70	70
Fastighetsskatt på lokaler	-5 400	-5 480
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 210	-1 220
Totalt för näringspolitik	28 300	29 160

"-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Enligt 57 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) jämfört med 16–19 §§ samma kapitel tillkommer vid tillämpning av huvudregeln enligt ovan ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. löneuttagskravet är uppfyllt. Detta gäller dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och löneuttagskravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att viss del av avkastningen som baseras på löner till anställda beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst. Löneunderlaget ingår i det s.k. gränsbeloppet.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21–23 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den kapitalvinst som ska redovisas som intäkt av tjänst är maximerad till 100 inkomstbasbelopp under en femårsperiod. Kapitalvinst utöver 100 inkomstbasbelopp beskattas som kapitalinkomst till 30 procent. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet (dvs. utrymmet för kapitalbeskattning) men som p.g.a. begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i

skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet), se 64 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen. Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser skatt på inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har haft sjöinkomst under hela beskattningsåret ges sjöinkomstavdrag som uppgår till 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om man inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22–23 §§ inkomstskattelagen). För skattebefrielse krävs beslut av Forskar-skattenämnden (11 kap. 23 a § inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. in-

komstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är förenligt med normen. Skatteutgiften beräknas som skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och skattesatsen på kapitalinkomst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har betalats. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter bl.a. att bidraget lämnas för en näringsverksamhet som är av väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar

Ekonomiska föreningar får, enligt 39 kap. 22 § inkomstskattelagen, göra avdrag för rabatter, utdelningar m.m. trots att dessa inte är skattepliktiga hos mottagaren. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar som understiger gränslöppet tas endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av aktier

Beskattning av aktieutdelning i form av aktier skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer aktierna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsreglerna till och med utgången av 2015. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna innebär att ett belopp uppgående till 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (3 kap. 15 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som har fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster) ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (2 kap. 27 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

ionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Nedsättningen gäller för omsättning av restaurang- och cateringtjänster med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi (1994:1776) gäller energiskattebefrielse med 86 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Beskattningen följer den beskattning som gäller för uppvärmningsbränsle inom industrin. Det innebär att den procentuella nedsättningen av skatten på diesel ger en skattenivå som motsvarar energiskatten för uppvärmningsolja inom industrin. Beräkningen av skatteutgiften utgår från skattesatsen på diesel i miljöklass 1.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi (1994:1776) energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt på bränsle.

Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin

I 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi anges energiskattesatserna på el. El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6–7 lagen om skatt på energi) i 5 år. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering upphör att gälla den 1 januari 2013, men gäller dock fortfarande för företag som före utgången av 2012 har

godkänts som deltagare i programmet. Därmed upphör skatteutgiften 2018.

Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att skattebefrielsen sänks till 40 procent fr.o.m. 2015.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsätter

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att koldioxidskattebefrielsen sänks till 40 procent fr.o.m. 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

Enligt 9 kap. 9 § lagen om skatt på energi medges energiintensiva industriföretag nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln fr.o.m. 2015. Skatteutgiften upphör därmed.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del

gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skatteskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst innehas.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt (1984:1052) ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industrienheter. Fastighetsskatten på industrienheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Indikatorer och andra bedömningsgrunder för redovisningen

Internationell konkurrenskraft

En stärkt konkurrenskraft åstadkoms genom en mängd olika insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften för ett land utvecklas är även beroende av utvecklingen i omvärlden. Analogt med att konkurrenskraft påverkas av en mängd olika faktorer kan konkurrenskraft eller olika aspekter av den mätas på ett stort antal sätt. Här redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som indikatorer som avspeglar den svenska konkurrenskraften.

Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2009	2010	2011	2012
Relativ arbetskostnad per producerad enhet	85,7	89,5	92,6	93,5
Exportförmåga	91,8	91,3	92,8	91,9

Källa: OECD Economic Outlook.

Den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs, i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. I Sverige har enhetsarbetskostnaderna sjunkit sedan år 2000, vilket innebär ett förbättrat konkurrensläge i förhållande till konkurrentländerna. De sjunkande enhetsarbetskostnaderna i Sverige beror i första hand på en god produktivitetstillväxt och

inte av en långsam löneutveckling. De senaste tre åren har dock enhetsarbetskostnaderna ökat något i Sverige. En bidragande orsak till det är en stärkt kronkurs.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i exporten i förhållande till tillväxten i Sveriges exportmarknad. Under de senaste åren har den svenska exporten utvecklats ungefär i samma takt som de marknader den svenska exporten går till. Ser man det i ett längre tidsperspektiv så växte exporten snabbare än exportmarknaderna från början 1990-talet fram till millennieskiftet, därefter har exporten växt långsammare än exportmarknaderna. Den utveckling som skett sedan år 2000 delar Sverige med många andra länder i Västeuropa och Nordamerika. De länder som gått i motsatt riktning, med en export som växt betydligt snabbare än dess exportmarknader, är Kina, Indien och Sydkorea, men också Tyskland har haft en positiv utveckling.

Ökad sysselsättning i de svenska företagen

Sysselsättningen i de svenska företagen uppvisar en trendmässig uppgång. Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och var 2012 nära 3,3 miljoner personer. Antalet män som är sysselsatta i näringslivet är betydligt fler än antalet kvinnor. Antalet kvinnor ökar dock betydligt snabbare än antalet män.

Tabell 3.4 Näringslivets utveckling

	2009	2010	2011	2012
Antalet sysselsatta i näringslivet, 1000-tal	3 130	3 170	3 250	3 290
varav kvinnor	1 160	1 170	1 210	1 240
varav män	1 970	2 000	2 040	2 050
Produktionen i näringslivet, index 2000=100	119	129	136	138
Arbetsproduktiviteten i näringslivet, index 2000=100	117	123	126	128
Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	48 100	59 000		
Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år per 1000 existerande	105	128		
Antalet snabbväxande företag per 1000 existerande	2,74	2,82		
Antalet nystartade företag		69 900	73 700	69 200

Källor: SCB AKU, SCB Nationalräkenskaperna, SCB FAD och egna beräkningar samt Tillväxtanalys.

Som beskrivits tidigare är produktivitetstillväxt central för att upprätthålla konkurrensförmågan. Produktionen bör öka både genom att fler arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet växer och den drivs till övervägande del av ökad produktivitet, men det finns även en betydande påverkan av att fler arbetar.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en påtaglig dynamik. Många företag ökar antalet sysselsatta och samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal företag. Under de flesta åren ökar antalet sysselsatta i växande företag mer än minskningen hos de företag som drar ner på antalet sysselsatta, vilket gör att den totala sysselsättningen ökar. Bland de företag som har minst en sysselsatt ökar 10–15 procent antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar sin sysselsättning.

Under senare år har så kallade snabbväxande företag fått stor uppmärksamhet då ett fåtal snabbväxande företag har haft en stor påverkan på skapandet av nya arbetstillfällen. Här definieras ett snabbväxande företagen som ett företag som haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på 20 procent per år i tre år¹. Antalet snabbväxande företag är relativt få (ca 3 stycken per 1 000 företag) men tack vare den snabba tillväxten får de ändå betydande påverkan för skapandet av nya jobb.

En annan viktig del i dynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt under en längre period med vissa mindre avvikelser bl.a. 2012, exempelvis till följd av skiftande konjunktur.

Företagens förutsättningar att utvecklas

Att skapa goda villkor för företagande är och har länge varit en viktig del i politiken, för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. För att följa utvecklingen av reglernas påverkan på företagen finns olika metoder. Ett sätt är att ställa

frågor till företagen i enkätundersökningar. I Tillväxtverkets återkommande undersökning, Företagens villkor och verklighet, minskar andelen företag som anser att lagar och regler är ett hinder för tillväxt. År 2011 angav 22 procent av småföretagen att lagar och myndighetsregler var ett hinder för företagets utveckling och tillväxt.

Tabell 3.5 Förenkla för företagen

Procent

	2008	2011
Andel småföretag som anger lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagets utveckling och tillväxt	30	22

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet 2008 och 2011.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för att de ska kunna utvecklas och växa. Den största mängden finansiellt kapital till företagen kommer via lån. Utvecklingen av den totala utlåningen till icke finansiella företag i Sverige visar på en trendmässig ökning.

Tabell 3.6 Tillgång till kapital

Miljarder kronor

	2009	2010	2011	2012
Monetära finansinstituten utlåning till icke-finansiella företag	1 680	1 710	1 830	1 860
Risikkapitalinvesteringar (venture)	3,06	2,70	2,35	1,82

Källor: Statistiska centralbyrån och Svenska Risikkapitalföreningen.

För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta inte har. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. i form av risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta snabbt växande företag som bidrar starkt till utvecklingen i näringslivet, vilket gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om de jämfört med lån står för relativt blygsamma belopp. Omfattningen av risikkapitalinvesteringarna svänger från år till år. Det beror till en del på att det är under perioden genomförda investeringar, och inte stocken investerat kapital, som avses. Även konjunkturen kan påverka mängden risikkapital. Risikkapitalinvesteringarna har minskat under de senaste åren.

¹ Detta gäller företag med minst tio sysselsatta i utgångsläget. För företag med färre än tio sysselsatta krävs att sysselsättningen ökar med minst sju stycken. Metoden för beräkningarna bygger på Poldahl A., Andersson F och Johansson U. (2011), *Identifiering av snabbväxande företag och gaseller*, Fokus på näringsliv och arbetsmarknad våren 2011, Statistiska centralbyrån.

Tabell 3.7 Förmågor och attityder till företagande

Andel av befolkningen 18–70 år, procent

	2004	2012
Som tror att de skulle klara av att starta företag	73	80
varav kvinnor	66	75
varav män	80	84
Som helst vill vara företagare	27	32
varav kvinnor	21	25
varav män	33	39

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Vilka attityder som finns i befolkningen, i relation till företagande, har betydelse för hur företagandet utvecklas. Även befolkningens förmåga att driva företag har betydelse, liksom tilltron till den egna förmågan. Att mäta attityder och förmågor är svårt. Det är i stort sett bara genom enkätundersökningar direkt till enskilda individer som information om upplevda attityder och förmågor kan erhållas. Andelen personer i Sverige som tror sig klara av att starta ett företag är 80 procent, vilket är något högre än mätningen som gjordes åtta år tidigare. Även andelen i befolkningen som anger att de helst skulle vilja vara företagare har ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2012. Både när det gäller tilltron till den egna förmågan att starta företag och viljan att vara företagare är andelen högre bland män än bland kvinnor. De resultat som nu finns tillgängliga, år 2004 och 2012, innebär dock ett så långt tidsspänn att resultaten bör tolkas med försiktighet.

Innovation bland svenska företag

Stora insatser görs för att främja innovation. Innovation är ett mångfasetterat begrepp och innefattar ett stort antal olika former av aktiviteter och utfall. Det är därmed svårt att mäta utvecklingen med ett eller ett fåtal mått. För att kunna ge en bild över utvecklingen redovisas här några olika mått som avspeglar olika former av innovation.

För många verksamheter är FoU en viktig innovationsdrivare. För att visa på utvecklingen av FoU-insatserna i näringslivet redovisas de sammanlagda FoU-utgifterna i näringslivet som andel av BNP. Näringslivets FoU-utgifter som andel av BNP har minskat under senare år.

Tabell 3.8 Näringslivets FoU

Andel av BNP, procent

	2005	2007	2009	2011
Företagens utgifter för egen FoU	2,59	2,51	2,55	2,32

Källa: Statistiska centralbyrån.

FoU är helt central för vissa verksamheter medan andra verksamheter utvecklas med hjälp av helt andra former av innovation. För att ge en mer heltäckande bild redovisas företag med innovationsverksamhet.

Innovationsverksamheten kan förekomma i olika former. Det kan vara att produkten (både varor och tjänster) utvecklas, det kan vara att processen som genererar produkten utvecklas. Det kan även innefatta utveckling inom företagens organisation samt förändring i hur produkter marknadsförs.

Tabell 3.9 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2006–2008	2008–2010
Andel företag med innovationsverksamhet	54	60
varav produktinnovativa företag ¹	33	36
varav processinnovativa företag ¹	28	26
varav organisatoriskt innovativa företag ¹	29	29
varav marknadsföringsinnovativa företag ¹	24	32
Andel företag med innovationssamarbeten	18	19
varav samarbete med leverantör ²	15	16
varav samarbete med kunder eller klienter ²	13	13
varav samarbete med universitet eller högskolor ²	7	7
Andel av de produktinnovativa företagens omsättning som kommer från, för företaget, nya produkter	19	15
varav nya även för företagens marknad	11	8

¹ Ett företag kan bedriva innovationsverksamhet inom mer än ett område.² Det finns flera samsamarbetsaktörer i grundmaterialet, här har tre exempel valts.

Ett företag kan bedriva samarbeten med flera olika aktörer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen företag med innovationsverksamhet har ökat något från perioden 2006–2008 till 2008–2010. Under perioden 2008–2010 uppgav 60 procent av företagen att de bedrev innovationsverksamhet. Det är främst företag med marknadsföringsinnovationer som ökat. Bland övriga innovationsaktiviteter är skillnaderna över tid små.

Innovationsprocesser är starkt beroende av olika former av kunskap och att kunskap sprids mellan olika aktörer. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomisk värdefull kunskap är att samarbeta med olika aktörer. Här visas mått på företagens innovationssamarbeten med några utvalda aktörer. Nära en femtedel av företagen har innovationssamarbeten. De vanligaste samarbetspartnerna är leverantörer och kunder.

Vidare visas andelen av företagets omsättning som kommer från nya produkter, som en form av mått på innovationsgrad. Andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter har minskat något mellan perioden 2006–2008 och 2008–2010.

Patenträtten har central betydelse för många företag eftersom den ger dem en möjlighet att ta igen gjorda investeringar och få avkastning på forskning och annan innovationsverksamhet. Patenteringsverksamheten ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter. För att få med en bredare bild av immateriella rättigheter inkluderas även antalet registrerade varumärken, vilket i högre utsträckning än patent speglar utvecklingen av innovation i tjänstesektorn.

Tabell 3.10 Immaterialrätt

Antal	2009	2010	2011	2012
Beviljade patent i Sverige	1 250	1 380	1 040	1 040
Svenska sökandes patentansökningar vid europeiska patentverket, EPO	3 150	3 560	3 610	
Svenska sökandes patentansökningar i USA (USPTO)	3 520	3 840	4 140	
Registrerade varumärken, nationellt	8 490	6 660	6 640	7 080
Svenska registrerade varumärken i EU (Community Trade Marks)	1 650	2 110	2 110	2 180

Källor: PRV och Office for Harmonization in the Internal Market.

Trenden under senare år är att patenten som beviljas i Sverige minskar. Samtidigt ökar antalet svenska sökandes patentansökningar utomlands, liksom internationella varumärkesregistreringar. Samtidigt har antalet varumärkesregistreringar i Sverige legat på ungefär samma nivå sedan 2000, dock med betydande skillnader mellan enskilda år.

3.5.2 Entreprenörskap och företagande

Regeringen arbetar med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker det bl.a. genom insatser för att förenkla för företagen, marknadskompletterande kapitalförsörjning, information och rådgivning samt olika riktade åtgärder. Entreprenörskapsfrämjande insatser genomförs också i stor utsträckning inom ramen för det regionala tillväxtarbetet, se avsnitt 2.5.1 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

De statliga kapitalförsörjningsinsatserna genom Almi Företagspartner AB (Almi) och stiftelsen Industrifonden syftar till att tillsammans med Inlandsinnovation AB m.fl. bidra till en god kapitalförsörjning för företag i alla delar av landet. Informations- och rådgivningsinsatser sker bl.a. genom Almi och Tillväxtverket. Riktade åtgärder omfattar främjande av bl.a. kvinnors företagande, unga innovatörer, entreprenörskap på universitet och högskolor samt utveckling av besöksnäringen.

Resultat

Regeringen redovisar resultat av arbetet med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv då särskild information finns tillgänglig i form av uppföljningar och utvärderingar. För vissa insatser är det ännu för tidigt att redovisa några resultat. Regeringen avser att återkomma med redovisningar av resultat från dessa insatser.

Fortsatt arbete med att förenkla för företagen

Goda villkor för företagande är avgörande för ekonomisk tillväxt. En viktig del i ett förbättrat företagsklimat är arbetet med att förenkla för företagare att starta och driva verksamhet. Riksdagen begärde i ett tillkännagivande 1999² att regeringen skulle lämna en årlig redogörelse till riksdagen om regelförenklingsarbetet, så att riksdagen skulle få möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen, med en första redovisning i

² Bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170

budgetpropositionen för 2000. Nedan följer en samlad redovisning av förenklingsarbetet för 2012.

För perioden 2011–2014 inriktas arbetet mot de fem områden som bedöms ge störst positiv effekt i företagets vardag. Dessa områden är sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå, uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar.

Regeringens övergripande mål med förenklingsarbetet är att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Regeringen har sju mål för arbetet med att förenkla för företag³. Samtliga mål tar sikte på 2020, men kommer även att utvärderas och följas upp löpande. Arbetet knyts därmed närmare EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi, vars mål ska vara uppfyllda samma år. Tillväxtverket har under 2012 haft i uppdrag att utarbeta mål för myndigheters arbete med att förenkla för företag. Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att genomföra projektet Förenklingsjakten. Projektet fokuserar på de faktorer som företagare upplever som mest betungande i branscher som bedöms ha en tillväxtvilja, men där tillämpning av regler upplevs som ett hinder. Arbetet ska slutredovisas första halvåret 2014.

Regeringen verkar för att det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag. Webbportalen verksamt.se har utvecklats gemensamt av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket. Under 2012 ökade användningen av verksamt.se med 36 procent jämfört med 2011. Antalet unika besökare uppgick 2012 till närmare 1 500 000. För mer information se stycket om Information och rådgivning.

Sänkta kostnader för företagen

Det är viktigt att företagets kostnader för att följa regler minskar. Genom minskade kostnader och minskad tidsåtgång för administration kan företagen ägna mer tid och resurser åt att driva och utveckla sin verksamhet.

Regeringen har satt som mål att de administrativa kostnaderna ska vara lägre 2020 än vad de var 2012. Tillväxtverket har fått i uppdrag att ta fram en metod för att följa upp målet. Rege-

ringen har även haft ett tidigare mål att de administrativa kostnaderna ska minska med 25 procent från 2006 till 2012. Tillväxtverket har haft ett uppdrag att mäta och följa utvecklingen mot detta mål. Resultatet från mätningarna visar att det skett en minskning av de totala administrativa kostnaderna med sju procent under perioden.

Det har under en längre tid funnits verktyg och stöd för regelgivare avseende beräkningar av företagets administrativa kostnader i samband med konsekvensutredningar. Regeringen har nu valt att i större omfattning bredda fokus till att omfatta fler kostnader än enbart de administrativa eftersom regler ofta resulterar i även andra kostnader.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Att minska och förenkla företagets uppgiftslämnande till statliga myndigheter är ett prioriterat mål i regeringens arbete med att förenkla företagets vardag. Regeringen bedömer att det finns en stor potential i att minska företagets kostnader och irritation om uppgifter som regel bara behöver lämnas en gång och på ett ställe. Regeringen tillsatte därför i april 2012 en särskild utredare med uppdrag att utreda hur uppgiftslämnandet kan minska och förenklas för företagen (dir. 2012:35). I uppdraget ingår att utreda de rättsliga och tekniska förutsättningarna för ett system där uppgifter som företagen lämnar kan användas av flera myndigheter och leda till ett informationsutbyte mellan myndigheterna. Utredaren presenterade i mars 2013 ett delbetänkande om hur företagets uppgiftslämnande kan minska och förenklas⁴. Som ett led i arbetet beslutade regeringen i maj 2013 om tilläggsdirektiv till Uppgiftslämnarutredningen (dir. 2013:51). Enligt direktiven ska utredningen ta fram en prototyp av den tekniska lösningen som utredningen förespråkar i sitt delbetänkande. Utredningen ska slutredovisas i november 2013. Regeringen har givit 14 myndigheter i uppdrag att kartlägga företagets uppgiftslämnande till statliga myndigheter. Kartlägningsarbetet som pågår mellan oktober 2011 till november 2013 har hittills kartlagt 1 164 uppgiftskrav och sammanlagt 94 miljoner ärenden.

³ Prop. 2012/13:1 utg.omr 24 s.60

⁴ (N2013/1260/ENT)

Förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå

Regeringen gav i juni 2011 Tillväxtverket i uppdrag att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Samtliga länsstyrelser fick samtidigt motsvarande uppdrag att förenkla för företagen på länsnivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län uppdrogs att samordna länsstyrelsernas arbete. Det är ett långsiktigt arbete med årliga delrapporteringar. Uppdragen ska slutredovisas i mars 2015.

I delrapporten från Tillväxtverket i mars 2013 (N2013/1763/ENT) framgår att Tillväxtverket, i samarbete med SKL, tillhandahåller två utbildningar med målet att förbättra kommunernas information, bemötande, service och tillgänglighet. Dessa utbildningar har genomgått av 70 respektive 50 kommuner och har fått sammantaget goda betyg. Antalet deltagare i utbildningen "Förenkla–helt enkelt" har ökat sedan starten 2010 och 53 procent av de som genomgått utbildningen 2013 angav att denna i hög eller mycket hög grad bidragit till att förbättra möjligheterna till service för företaget.

I delrapporten från länsstyrelserna (N2013/1790/ENT) framgår vidare att samtliga länsstyrelser under början av 2013 erbjudits utbildning i bemötande och kommunikation. Hittills har tre länsstyrelser uttalat sin avsikt att genomgå sådan utbildning. Det pågår ett antal processer inom länsstyrelserna för att förkorta handläggningstiderna, varav en på plan- och bygglagens område. Som ett led i arbetet med att förkorta handläggningstiderna fick samtliga länsstyrelser i regleringsbrevet för 2013 inriktningsmål för handläggningstiderna för plan- och lovärenden. Länsstyrelserna har även fått i uppdrag att redovisa åtgärder för att förkorta handläggningstiderna vid länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Därutöver har Länsstyrelsen i Västerbottens län fått ett regeringsuppdrag att främja en effektivare miljöutredningsprocess med bibehållen rätts-säkerhet. Vidare har Länsstyrelsen i Kronobergs län tagit fram en mall för kvittens på inkomna ärenden, som ett antal länsstyrelser använder.

Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet

För att ge arbetet med att förenkla i företagets vardag rätt inriktning är det viktigt att regeringen arbetar med det som företagen

efterfrågar. Regeringen gav i maj 2012 en utredare i uppdrag att redovisa vilka av näringslivets förslag, som i huvudsak inkom under 2007,⁵ som lett till konkreta åtgärder. Vidare fick utredaren i uppdrag att bedöma om EU-direktiv på Näringsdepartementets område genomförts på ett sådant sätt att det medfört kostnader för företagen som inte direkt följer av direktiven. Därtill skulle en kartläggning av ikraftträdandedatum för lagstiftning som rör företag genomföras. Utredaren redovisade sitt uppdrag dels i december 2012, dels i februari 2013. Av redovisningen framgår att i snitt har cirka 60 procent av näringslivets förslag som i huvudsak inkom 2007 genomförts eller är under utredning. Av 49 genomgångna EU-direktiv bedöms ett EU-direktiv ha införts i svensk rätt på sådant sätt att det lett till kostnader för företagen som inte följer direkt av EU-direktivet. Redovisningen visar också att författningar som rör företag träder i kraft ungefär var tredje dag.

Bättre konsekvensutredningar

För att skapa mer ändamålsenliga och kostnadseffektiva regler ska ett förslags effekter för näringslivet redovisas på ett tydligt sätt i en konsekvensutredning.

Regelrådet har till uppgift att granska förslag till nya och ändrade regler som kan få ekonomiska konsekvenser för näringslivet. Av Regelrådets årsrapport för 2012 framgår att Regelrådet tagit emot 458 remisser under året vilket är i princip oförändrat mot föregående år. Andelen förslag som tillstyrkts var 74 procent och andelen konsekvensutredningar som bedömdes godtagbara uppgick till 42 procent, vilket är i stort oförändrat jämfört med 2011.

Att regelgivare har tillgång till stöd, rådgivning och utbildning i att genomföra konsekvensutredningar är viktigt för att höja kvaliteten i beslutsunderlagen. Regelrådets stöd och utbildningsinsatser har ökat under 2012. Exempelvis har Regelrådet fått ett uppdrag att bistå regelgivare med att granska konsekvensutredningar som upprättats på EU-nivå samt lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla (dir. 2011:71). Under 2012 lanserade också Regelrådet en exempelsamling

⁵ Omfattar inte förslag som rör Finansdepartementets ansvarsområde.

med bra konsekvensutredningar. Regelrådet har vid sex tillfällen hållit en utbildning för kommittéerna avseende konsekvensutredningar.

Tillväxtverket har till uppgift att svara för metodutveckling, rådgivning och utbildning avseende konsekvensutredningar. Under 2012 höll Tillväxtverket utbildning för regelgivare vid främst myndigheter vid fyra tillfällen. För att underlätta för regelgivare att göra kostnadsberäkningar i samband med en konsekvensutredning har Tillväxtverket haft regeringens uppdrag att ta fram konkreta stöd för att bedöma företagets kostnader. Inom ramen för arbetet med att ge råd och stöd till regelgivare i arbetet med konsekvensutredningar har Tillväxtverket också påbörjat ett arbete med att ta fram en metod som kan vara till stöd för att bedöma en konsekvensutrednings omfattning.

Då flera aktörer har en roll kopplad till konsekvensutredningar är det viktigt att arbetet bedrivs effektivt och att det är tydligt för regelgivare till vilken aktör de ska vända sig för att få råd och stöd. Statskontoret har haft regeringens uppdrag att utvärdera Regelrådets arbetsprocesser samt Regelrådets, Tillväxtverkets och Ekonomistyrningsverkets rollfördelning i arbetet avseende konsekvensutredningar. Utvärderingen visade att verksamheten i stort fungerar väl men att det fanns en viss otydlighet för regelgivarna i fråga om vilken aktör de ska vända sig till för att få råd och stöd i arbetet med konsekvensutredningar. Statskontoret betonar också vikten av att en av aktörerna bör få en samordnande roll.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

För att nå framgång i det nationella förenklingsarbetet måste även förenklingsåtgärder vidtas på EU-nivå. Regeringen har därför verkat för en utveckling av förenklingsarbetet inom EU. En stor del av de svenska företagens regelbörda har sin grund i EU:s gemensamma regler. Av företagets administrativa kostnader är ungefär 50 procent hänförliga till EU-rättsliga krav.

Sverige deltar bl.a. i Europeiska kommissionens högnivågrupp för förenklingsfrågor på EU-nivå. Frågor som Sverige särskilt lyfter fram i detta arbete, i likhet med i andra forum som exempelvis Konkurrenskraftsrådet och Europeiska rådets möten, är att samtliga lagstiftningsförslag ska åtföljas av en konsekvensutredning som belyser effekter och kostnader till följd av förslagen. Därtill lyfter Sverige även fram att arbetet

med att minska bördan och byråkratin till följd av EU-lagstiftning måste fortsätta. Sverige vill även att huvudprincipen vid utformning av regler alltid ska vara att ha det mindre företaget som utgångspunkt, dvs. principen tänk småskaligt först. Att generellt undanta små och medelstora företag från lagstiftning är olämpligt. Förslag som ger möjligheter till lättnader och undantag för mindre företag måste bedömas och analyseras från fall till fall.

Inom OECD bedrivs sedan många år ett arbete med inriktning på regelkvalitet och regelreformer. OECD:s högsta beslutande organ, rådet, antog i mars 2012 en rekommendation för regleringspolitik och styrning, Recommendation on Regulatory Policy and Governance. Rekommendationen återspeglar bl.a. en analys av erfarenheter som identifierats under mer än ett decennium i olika studier inom OECD, exempelvis lyfts vikten av integrerade konsekvensutredningar fram samt att det sker samråd med berörda parter, riskbedömningar och regleringar, tillsynsfrågor, aspekter med bäring på flera nivåer (nationell, regional och kommunal nivå).

Kapitalförsörjning

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start av och tillväxt i företag i hela landet. Insatser för att främja företags finansiering är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra innovations- och företagsklimatet. Grundläggande är att det finns väl fungerande ramvillkor, som stödjer en stabil finansmarknad. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

Almi Företagspartner AB (Almi) tillhandahåller marknadskompletterande finansiering till små och medelstora företag, såväl lån som riskkapital. Nyutlåningen ökade något 2012 jämfört med 2011 och uppgick till 2,16 miljarder kronor. Antalet lån uppgick till 3 611. Almis utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker. Under 2012 har utlåningen från Almi bidragit till att banker och andra finansiärer beviljat lån för ytterligare drygt 5 miljarder kronor, vilket innebär att för varje krona Almi lånat ut har

företagen fått låna ytterligare 2,3 kronor från banker eller andra finansörer.

Det totala antalet företag som ägs eller leds av kvinnor och som beviljades lån ökade marginellt under 2012, från 1 103 till 1 115, motsvarande siffra för män var från 2 228 till 2 496, d.v.s. en ökning med 268 företag. Av det totala antalet beviljade lån 2012 beviljades 31 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor vilket är en marginell ökning jämfört med 2011. Det kan jämföras med att cirka 23 procent av alla företag i Sverige, med upp till 50 anställda, drivs av kvinnor⁶.

Antalet lån som beviljades till företag som ägs eller leds av personer med utländsk bakgrund uppgick 2012 till 891, en ökning med 22 procent jämfört med 2011. Av det totala antalet beviljade lån under 2012 har knappt 25 procent lämnats till företag som leds av personer med utländsk bakgrund, varav 32 procent var kvinnor.

Inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB under 2012 beslutades om investeringar om totalt cirka 146,7 miljoner kronor i 50 företag. Tillsammans med externa investeringspartner har totalt 451 miljoner kronor investerats i utvecklingsbolag under 2012. Almi Invest, som består av sju regionalt baserade riskkapitalfonder, etablerade verksamheten under 2009, se även avsnitt 2.5.1 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Under året startades 4 562 nya företag med hjälp av finansiering och/eller rådgivning från Almi. Den årliga uppföljningen av tillväxteffekter i Almis kundföretag visar att för de företag som blev kunder under 2008 har omsättningen ökat med 14 procent under perioden 2007–2011. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 11 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning, 7 procent, jämfört med kontrollgruppens 4 procent.

Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Stiftelsen Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa.

Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk.

Under verksamhetsåret 2011/12 har Industrifonden tecknat 44 avtal om investeringar i företag, en ökning med fem procent jämfört med året före, främst i form av aktier. Totalt investerades 419 miljoner kronor, en ökning med två procent jämfört med året innan, varav 235 miljoner kronor avser följdinvesteringar.

Verksamhetsåret resulterade i en förlust på cirka -148 miljoner kronor, att jämföra med en vinst på 737 miljoner kronor året innan. Resultatet beror främst på lägre intäkter, trots några avyttringar, och till följd av sämre avkastning från placeringsverksamheten.

Det bokförda värdet av fondens engagemang i form av ägande i företag uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 495 miljoner kronor fördelat på 92 bolag, en ökning med 6 procent på årsbasis. På balansdagen uppgick eget kapital till 3 612 miljoner kronor vilket är en minskning med fyra procent jämfört med föregående år.

Inlandsinnovation AB (Inlandsinnovation) som bedriver finansieringsverksamhet i norra Sveriges inland, med ett eget kapital på 2 miljarder kronor, har under 2012 genomfört sitt första hela verksamhetsår. Under året har 78 miljoner kronor investerats i tio små och medelstora företag som har potential att utvecklas och växa. Därtill har låneavtal tecknats med sex bolag om totalt 218 miljoner kronor. Inlandsinnovation har under året bedrivit en omfattande uppsökande verksamhet bland potentiella kunder och samarbetspartner som ett led i att etablera bolaget på marknaden.

Stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i näringslivet i de fem nordligaste länen. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Norrlandsfonden kan också ta initiativ till och, i begränsad omfattning, finansiera insatser för att utveckla förutsättningarna för näringslivet i berörda län. Fonden har ett eget kapital på drygt en miljard kronor.

Norrlandsfonden lånade under 2012 ut 208 miljoner kronor vilket är en minskning med 37 procent jämfört med året innan. Antalet företag som beviljats lån var 116, vilket var oförändrat i förhållande till 2011. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på 1,3 miljarder kronor, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfondens lånestock uppgick vid

⁶ Tillväxtverket: Kvinnors och mäns företagande – fakta och statistik 2012

årsskiftet till 772 miljoner kronor, vilket är en marginell ökning jämfört med förra årsskiftet.

Information och rådgivning

Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig service avseende de regler och villkor som gäller för företagande. För många små och medelstora företag kan tillgången till information, rådgivning och nätverk m.m. ha stor betydelse för utvecklingen i företaget. Den rådgivning som staten tillhandahåller bör utgå från företagets efterfrågan, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar.

Fortsatt stor efterfrågan på rådgivning

Efterfrågan på rådgivning hos Almi fortsatte att öka under 2012. Totalt har drygt 16 500 kunder tagit del av Almis rådgivning, vilket är en ökning med cirka 6 procent. Utöver detta har drygt 31 000 personer deltagit i seminarier runt om i landet, att jämföras med 25 500 seminariedeltagare 2011. Cirka hälften av rådgivningen handlade om nyföretagande och knappt en tredjedel om innovationsrådgivning.

Bland kunderna har andelen män uppgått till 56 procent och andelen kvinnor till 44 procent. Andelen kunder med utländsk bakgrund var 29 procent. Av dessa var andelen kvinnor 37 procent och andelen män 63 procent.

Almi har under 2012 fortsatt genomfört generella mentorinsatser för företagare där mentorer deltar på ideell basis. Därför beviljade regeringen Almi 5 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för att genomföra riktade mentorinsatser till företagare och blivande företagare med utländsk bakgrund, inom kulturella och kreativa näringar respektive inom vård och omsorg, som ett komplement till de generella mentorinsatserna, 2012. Almi har svarat för mentorinsatser för befintliga företagare och upphandlat NyföretagarCentrum för mentorinsatser riktade till blivande företagare. Under 2012 etablerades 1 667 mentorpar som i genomsnitt spenderade 50 timmar ihop, vilket resulterade i cirka 80 000 rådgivningstimmar mellan mentorer och adepter där mentorerna ställer upp på ideell basis. I drygt 1 030 av mentorparen är adepten företagare och i 630 är adepten blivande företagare. Av adepterna var drygt två tredjedelar kvinnor och en tredjedel män. Knappt två tred-

jedelar av företagen som deltog i insatserna finns inom olika tjänstenärningar.

Uppföljning av mentorinsatserna visar att en mycket stor andel av adepterna, 90 procent, anser att mentorskapet bidrar till att utveckla deras företag och att nå uppsatta mål. Cirka 90 procent är nöjda med sitt deltagande i programmet och 93 procent kan tänka sig att rekommendera programmet till en kollega eller annan företagare. Även uppföljningen riktad till mentorerna visar att programmet bl.a. bedöms ge snabbare företagsutveckling, ökad förmåga att driva företag och utvecklade kontakter. Även en stor andel av mentorerna, cirka 90 procent, anger att de kan rekommendera andra att delta i programmet.

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med flera andra myndigheter om utveckling av informations- och vägledningstjänster till blivande, nya och befintliga företagare. Informations- och vägledningstjänsterna bedrivs bl.a. i form av Starta företag-dagar, Starta företag-broschyren som finns i flera versioner för olika målgrupper, informationstjänsten Startlinjen och webbportalen verksamt.se.

Under 2012 genomfördes 30 Starta företag-dagar över hela Sverige med drygt 5 000 deltagare, varav 63 procent kvinnor och 37 procent män. Bland deltagarna hade 30 procent utländsk bakgrund. Tillväxtverket deltog också i flera mässor och seminarier om att starta företag. Tillväxtverket besvarade via telefontjänsten Startlinjen närmare 3 000 samtal och 900 e-postfrågor. Webbportalen verksamt.se har utvecklats gemensamt av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket. Tillväxtverket har utvecklat flera nya branschguider för bl.a. vård och omsorg samt kulturella och kreativa näringar som nu finns på verksamt.se. Drygt 23 000 nya affärsplaner skapades 2012 på verksamt.se. Under 2012 ökade användningen av verksamt.se med 36 procent jämfört med 2011. Antalet unika besökare uppgick 2012 till närmare 1 500 000.

Tillväxtverket stöder också näringslivsfrämjande organisationer som exempelvis arbetar med rådgivning i samband med företagsstart, några av dessa organisationer är Nyföretagarcentrum Sverige, Drivhuset och Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum.

Vidare samordnar Tillväxtverket nätverket Enterprise Europe Network (EEN) i Sverige som bl.a. har till uppgift att informera och ge råd

till företag om EU och europamarknaden, samt underlätta företagssamarbete. Under 2012 nådde EEN ut till drygt 3 100 företag, närmare 270 svenska företagsprofiler marknadsfördes och 88 avtal tecknades mellan företag. Drygt 5 700 företag deltog i lokala eller regionala event.

Tillväxtverket stöder också rådgivningsinsatser inom flera olika program och verksamheter. Dessa utgörs bl.a. av riktade åtgärder för kooperativ utveckling, kvinnors företagande (se även under rubriken ”Riktade insatser”) samt vård och omsorg.

Riktade insatser

Merparten av de riktade insatser som regeringen har initierat för att främja entreprenörskap och företagande ligger inom ramen för Tillväxtverkets ansvarsområde. Nedan redogörs för ett urval av dessa åtgärder där resultat finns tillgängliga, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar.

Kvinnors företagande

Programmet Främja kvinnors företagande som drevs av Tillväxtverket under perioden 2007–2010 var en del av regeringens insatser om totalt 100 miljoner kronor per år för denna målgrupp. Det övergripande syftet med programmet var att främja kvinnors företagande och bidra till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Perioden 2006–2010 ökade antalet företag med kvinnor som företagsledare med 13 procent och antalet kvinnor som driver företag med 9 procent.

År 2011 fick Tillväxtverket i uppdrag att under perioden 2011–2014 fortsatt genomföra program för att främja kvinnors företagande. Programmet genomförs med inriktning på:

- Affärs- och innovationsutveckling för företag som drivs av kvinnor.
- Entreprenörskap på universitet och högskola.
- Främjande av affärsutveckling och företagande inom de gröna näringarna.
- Ambassadörer för kvinnors företagande.
- Strategi för hur kvinnor och män kan ta del av företagsfrämjande insatser på lika villkor.

Under 2011 och 2012 fördelade Tillväxtverket 90 miljoner kronor för regionala beslut om affärs- och innovationsutveckling inom ramen för programmet. Hittills har närmare 2 300 kvinnor

deltagit i nu avslutade projekt, varav 70 procent av projektdeltagarna driver företag. Uppföljningen visar att 85 procent av de som i dag driver företag instämmer i att de fått verktyg/färdigheter att utveckla företaget vidare. Inom gröna näringar har hittills 124 företagare tagit del av insatserna. Drygt 800 ambassadörer för kvinnors företagande bidrar till att synliggöra kvinnors företagande genom att göra s.k. ambassadörsuppdrag. Under 2012 genomfördes 1 670 registrerade besök i skolor och på mötesplatser där ambassadörer för kvinnors företagande berättade om sina erfarenheter som företagare.

Vård och omsorg

År 2010 avsatte regeringen 10 miljoner kronor årligen under perioden 2010–2012 för särskilda insatser för entreprenörskap och förnyelse inom välfärdssektorn. Programmet för kunskapsutveckling om entreprenörskap inom vård och omsorg och inrättandet av Välfärdsutvecklingsrådet har utgjort delar av satsningen. Även mentorinsatser för företagare inom vård- och omsorg har ingått i satsningen.

Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) genomförde 2010–2012 ett program för kunskapsutveckling om entreprenörskap inom vård och omsorg i syfte att höja kunskapen om lagen (2008:962) om valfrihetssystem och företagande inom branschen. Tillväxtanalys genomförde ett flertal studier inom ramen för programmet som på olika sätt belyser företagens drivkrafter, möjligheter och hinder att verka i branschen. Tillväxtverket genomförde utifrån materialet 31 seminarier och workshops för cirka 1 800 politiker och tjänstemän. 79 procent av deltagarna instämmer helt eller delvis i att kunskapen de fått kommer att användas i beslutsfattande och utvecklingsarbete i deras verksamhet framöver.

Regeringen inrättade Välfärdsutvecklingsrådet i maj 2010. Rådet har fungerat som ett forum för diskussion och erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer, vilket lett fram till ett antal förslag till förbättringar för företag inom vård- och omsorgsområdet som presenterats i olika delrapporter och en slutrapport till regeringen i december 2012. Rådet har bidragit med viktig kunskap och erfarenhet om vad som kan förbättra förutsättningarna för valfrihet, mångfald och tillgänglighet genom ökat entreprenörskap inom vård och omsorg.

Kulturella och kreativa näringar 2010–2012

Under perioden 2010–2012 har Närings- och Kulturdepartementen samt ett tiotal närings- och kulturmyndigheter haft regeringens uppdrag att genomföra en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar. Handlingsplanen genomfördes i nio deluppdrag med inriktning mot bl.a. inkubatorverksamhet, entreprenörskap i konstnärlig utbildning samt framtagande av branschguider. Regeringen tillsatte också ett Råd för kulturella och kreativa näringar som lämnade sina rekommendationer i december 2012.

Uppdragen i handlingsplanen har bl.a. resulterat i att det nu finns strategier för kulturella och kreativa näringar i samtliga regioner och län.

Rådet för kulturella och kreativa näringar konstaterar att det finns potential för kulturella och kreativa näringar att utveckla samarbetsformer kring frågor som digitalisering, finansiering, immaterialrättsliga frågor, försäkringslösningar, nya affärsmodeller osv. vilket skulle gynna näringarnas utveckling.

Ungas innovationskraft

År 2010 beslutade regeringen att ge Tillväxtverket och Vinnova ett gemensamt uppdrag att utarbeta och genomföra ett program under tre år med syfte att främja unga innovatörer i åldern 18–30 år. Insatserna har fokuserat på att stimulera, utveckla och kommersialisera ungas innovationer. Programmet har i olika delar följts upp och utvärderats. Av utvärderingens kvalitativa bedömning framgår att programmet har åstadkommit resultat som ligger i linje med målsättningarna och att programmet bidragit till ett stort lärande på många olika plan och för många individer. Vidare konstateras att de sammantagna resultaten och effekterna är betydande. Det gäller särskilt de insatser som fokuserar på utvecklings- och kommersialiseringssfaserna. Rekommendationer för programmets fortsättning är bl.a. att indikatorer för målpuppfyllelse samt resultat- och effektmål tydliggörs.

Turism

Regeringen genomför insatser, både nationellt och regionalt, för att bidra till en långsiktig konkurrenskraftig och hållbar svensk turistnäring i alla delar av landet. Under 2012 ökade turismens totala omsättning i Sverige med 4,8 procent till 275,5 miljarder kronor. Svenska

fritidsresenärer stod för 44,1 procent, affärsresenärer för 17,2 procent och resenärer från utlandet för 38,7 procent av omsättningen. Turismens exportvärde, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med 7,5 procent till 106,5 miljarder kronor under 2012. Allt fler selsätts inom turistnäringen. År 2012 uppgick antalet sysselsatta inom näringen till 167 000 personer. Särskilt betydelsefull är turistnäringens förmåga att skapa arbetstillfällen åt grupper som traditionellt har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, så som unga och utrikes födda.

Den sänkta momsens på restaurang- och cateringtjänster som infördes i januari 2012 förväntas bidra till en fortsatt gynnsam utveckling för turistnäringen, då restaurangbranschen utgör en stor del av turistnäringen. Regeringen fick i juni 2012 en första delredovisning av reformens effekter från Konjunkturinstitutet som analyserat reformens kortsiktiga genomslag på priser. Enligt Konjunkturinstitutets bedömning har restaurangpriserna under perioden december 2011 till april 2012 sänkts med cirka tre procent. Det motsvarar ett genomslag på priset av moms-sänkningen med cirka 30 procent. Reformen har därmed i ett kortsiktigt perspektiv haft en positiv effekt på priserna i restaurangbranschen. Effekterna av reformen ska dock ses i ett långsiktigt perspektiv. Myndigheterna som fått i uppdrag att utvärdera reformen ska härnäst redovisa effekter av reformen i januari 2014.

Under året har VisitSweden AB fortsatt att marknadsföra Sverige internationellt som destination och som varumärke. Under 2012 genomförde VisitSweden och samarbetspartner 100 större kampanjer runt om i världen, och genererade 2,7 miljarder kronor i pressvärde.

Bolagets omsättning uppgick 2012 till 282 miljoner kronor vilket är i nivå med 2011. Näringslivets medfinansiering ökade med 4 procent under motsvarande period.

Geologisk verksamhet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har regeringens uppdrag att bedriva behovsstyrd insamling och tillgängliggörande av geologisk information och att svara för frågor om Sveriges geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I myndighetens verksamhet ingår att bidra till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser. Myndigheten

ger därför vägledning till företag som prospekterar i Sverige.

SGU:s verksamhet har förskjutits från att samla in uppgifter till att anpassa den information som redan finns tillgänglig i myndighetens databaser till användarnas behov. Under 2012 har en rad s.k. geodatatjänster tagits fram, bl.a. för att bidra till att göra SGU:s information mer tillgänglig och för att ge säker service. Via tjänsterna går det att söka efter, beställa och i vissa fall ladda ner SGU:s kartor, rapporter och att hitta information om samtliga databaser. Tillgängliggörandet av prospekteringsrapporter och gruvkartor genom projektet Geodigitalia möjliggör för prospektörer att studera data från mineralinformationskontoret i Malå oberoende av var i världen de befinner sig.

Under 2012 gjordes drygt 32 000 nedladdningar från kartgeneratoren Kage, vilket är närapå en fördubbling av nyttjandet av verktyget jämfört med året innan. Sammanlagt har ett hundratal nya produkter framställts, däribland nya berggrundskartor och jordartskartor. En ny moderniserad berggrundskarta på nationell nivå har färdigställts och en databas samt karta över metallfyndigheter i bl.a. Sverige har uppdaterats. Anpassade produkter såsom grävbarhetskartor, markstabilitetskartor, sårbarhetskartor samt tredimensionella kartor tas fram inom specifika områden.

En metod för värdering av grundvattenresurser har tagits fram och nya bedömningsgrunder för grundvattnets kvalitet presenterats.

SGU bedriver även uppdragsverksamhet inom kategorierna myndighetssamverkan, sakkunnighetsuppdrag, tillgodoseende av specifika behov av geologisk information samt internationella uppdrag. Vidare är SGU en viktig remissinstans inom ramen för sitt ansvarsområde. Myndigheten yttrar sig över ett stort antal remisser och denna typ av ärenden ökar kraftigt.

Analys och slutsatser

Syftet med näringspolitiken är att skapa fler och växande företag i hela landet och därigenom bidra till regeringens övergripande mål om ökad sysselsättning och ett minskat utanförskap. Regeringen menar att ett dynamiskt näringsliv, i kontinuerlig strukturomvandling, där nya företag startas, befintliga företag växer och företag med lägre konkurrenskraft läggs ner, är viktigt

för produktivitetstillväxten och därmed Sveriges konkurrenskraft.

Under 2012 uppgick antalet nystartade företag till 69 216, vilket är en minskning med 6 procent sedan 2011.

För att stimulera innovation, entreprenörskap och företagande genomförs ett flertal åtgärder. Grundläggande är goda ramvillkor för företagande. Detta kompletteras med insatser för att t.ex. främja positiva attityder till entreprenörskap samt insatser i form av information, rådgivning och riktade åtgärder till vissa grupper i syfte att öka kompetensen hos blivande och befintliga företagare. Andra viktiga insatsområden är marknadskompletterande finansieringsinsatser för små och medelstora företag vilket bidrar till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Arbetet med att förenkla och minska kostnaderna för företagen är fortsatt prioriterat.

Kapitalförsörjning

Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag i alla delar av landet. Många gånger krävs extern finansiering i samband med företagsstart. Detsamma gäller i skeden av utveckling och expansion. Under såväl perioder med hög ekonomisk tillväxt som vid ekonomisk tillbakagång finns behov av riktade finansieringsinsatser till företag där marknaden kan behöva kompletteras. Regeringen bedömer att Almi har en viktig roll att fylla avseende finansiering till små och medelstora företag och har en fungerande marknadskompletterande roll. Som ett led i att skapa en tydligare aktörsstruktur där finansiering i tidiga faser samlas hos en aktör överläts statens aktier i Innovationsbron AB till Almi i januari 2013. Därmed förstärktes Almi och verksamheten breddades samtidigt som den fick ett tydligare fokus på insatser i tidiga skeden, särskilt vad gäller kunskapsintensivt företagande. Ett syfte med förändringen är att göra det enklare för företagare genom att en aktör täcker hela kedjan från tidig idéfas till befintliga företag i tillväxt och därmed bättre kan tillgodose ett varierande behov av marknadskompletterande finansiering. De tjänster som tidigare fanns hos Innovationsbron görs tillgängliga över

hela landet via Almis kontorsnät. Genom en effektivisering av verksamheterna ska resurser frigöras för ökade insatser i tidiga skeden. Regeringen avser att följa upp att intentionerna med sammanslagningen förverkligas.

I syfte att öka dynamiken och effektiviteten när det gäller riskkapitalinvesteringar aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.7) att investeringsmandatet för Inlandsinnovation AB skulle utvidgas. I propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287) återkom regeringen med förslag på hur Inlandsinnovations investeringsmandat ska utvidgas. Det nya investeringsmandatet omfattar samtliga Norrlands-län, samt Dalarnas och Värmlands län. Ett större geografiskt område innebär förbättrade möjligheter för Inlandsinnovation att fortsatt kunna investera i bolag i tidiga skeden och därigenom främja näringslivets utveckling i delar av landet där tillgången till riskkapital är begränsad.

För en beskrivning av regeringens övriga ambitioner på området, se avsnitt 3.6 Politikens inriktning.

Information och rådgivning

Regeringen har sedan 2010 ställt krav på att Almi i ökad utsträckning ska upphandla externa rådgivare samt vidareutveckla verksamheter där rådgivning sker från företagare till företagare, t.ex. mentorinsatser. Utgångspunkten för denna inriktning är att möjliggöra mer specialiserad och skräddarsydd rådgivning till Almis kunder för att bättre motsvara företagens behov samt stimulera den privata rådgivningsmarknaden. Almi har påbörjat förändringen. Under 2012 utfördes 28 procent av den totala rådgivningstiden av externa konsulter. Inräknat mentorinsatser har 61 procent av rådgivningstiden utförts av externa konsulter vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

Riktade åtgärder

Som ett komplement till de generella insatserna för kapitalförsörjning, information och rådgivning genomför regeringen ett antal riktade åtgärder för att ta tillvara hela den potential som

finns för ökat företagande och utveckling av befintliga företag i alla delar av landet.

Sedan 2007 har ett flertal insatser genomförts för att stärka företagandet bland grupper som traditionellt är underrepresenterade som företagare. Regeringen gör bedömningen att flertalet av dessa insatser varit framgångsrika men att det även fortsatt kommer finnas behov av att genomföra riktade insatser för att stärka företagandet bland vissa grupper av individer, i vissa branscher samt i vissa delar av landet.

Förenkla för företagen

Företagens vardag är utgångspunkten för det fortsatta arbetet och genomsyrar de fem områden regeringen valt att arbeta med. Att förenkla regelverk och ändra attityder kräver ett långsiktigt arbete om det ska ge bestående effekter. Det krävs även att arbetet utgår från företagets vardag. Tillväxtverkets arbete inom uppdraget Förenklingsjakten är en viktig del av detta.

Att arbetet med att förenkla för företag börjar ge resultat visar en av Europas största attitydundersökningar riktad till företag där det, i den senast genomförda undersökningen (2011), framgår att det är åtta procent färre företag som upplever lagar och regler som ett hinder för tillväxt i dag jämfört med 2008⁷. Sverige rankas även högt i majoriteten av alla internationella jämförelser av länders konkurrenskraft. År 2012 fanns Sverige på 13:e plats i Världsbankens jämförelse Cost of Doing Business, som bl.a. mäter administrativa reglers effektivitet och i topp bland EU:s medlemsstater i the Global Government Effectiveness Rank, som bl.a. behandlar kvaliteten på utformningen av reglerna.

Sverige har ett bra utgångsläge jämfört med många andra länder. Världsbankens jämförelser av den offentliga förvaltningen i medlemsländerna visar bl.a. att svensk förvaltning är en av de mest effektiva tillsammans med den i övriga nordiska länder. Det är viktigt för tillväxt och sysselsättning att svenska företag har fortsatt konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden.

⁷ Nästa undersökning planeras att genomföras 2014.

Sänkta kostnader för företagen

För att svenska företag ska kunna behålla och stärka sin konkurrenskraft är det viktigt att företagens administration av regelverken hålls till ett minimum. Att sänka företagens kostnader har därför varit prioriterat för regeringen. Under perioden 2006–2012 har det uppnåtts en nettominskning av företagens administrativa kostnader om sju procent, dvs. efter att hänsyn även tagits till regeländringar som medfört ökade kostnader. Tillväxtverket har inkommit med förslag på en metod för att bedöma fler kostnader än enbart de administrativa samt positiva konsekvenser vid regelgivning. Tillväxtverkets metod är en viktig utgångspunkt i arbetet med att få konsekvensutredningar att omfatta fler kostnader än de administrativa. Genom att utveckla beräkningsverktyg för olika typer av kostnader förbättras regelgivarnas möjligheter att bättre belysa företagens samtliga kostnader i samband med att nya eller ändrade regler tas fram. I förlängningen kan det leda till mer kostnadseffektiva och ändamålsenliga regler.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Som tidigare nämnts har utredningen om ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen lämnat ett delbetänkande där det bl.a. föreslås en e-tjänst och teknisk infrastruktur (N2013/1260/ENT). Regeringen ser arbetet med att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande som en prioriterad fråga. Genom tilläggsdirektiv har regeringen gett utredningen i uppdrag att ta fram en prototyp av den tekniska lösning som utredningen föreslår i sitt delbetänkande. Detta för att ge utredningen förutsättningar för att i november 2013 kunna lämna förslag på en lösning som inte kräver ytterligare grundläggande utvecklingsinsatser.

Förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå

En majoritet av alla företag har regelbundna kontakter med myndigheter på lokal och regional nivå vid exempelvis tillämpning av lagar och regler eller när myndigheter utövar tillsyn. För att nå regeringens övergripande mål om en märkbar positiv förändring i företagens vardag är det viktigt att arbetet med att förenkla för företagen även fortsättningsvis får ökat genomslag även på lokal och regional nivå.

Det arbete som bedrivs av Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Kronobergs län är till stor del inriktat på att utveckla länsstyrelsers och kommu-

ners arbetssätt genom att företagarperspektivet sätts i fokus. Ett förändrat fokus hos kommuner och länsstyrelser är avgörande för att arbetet ska ge bestående effekt. Av rapportering från Länsstyrelsen i Kronobergs län framgår att arbetet på regionalnivå utvecklats positivt och att det tas steg framåt i arbetet att minska handläggningstider samt införa kvittenser på inkomna ärenden (N2013/1790/ENT).

Tillväxtverket har som en följd av uppdraget inrättat ett s.k. Förenklingsforum. Detta är ett viktigt forum för regelbundet utbyte mellan alla nivåer i regelgivningskedjan som antar regler som kommuner tillämpar. Tillväxtverket har vidare inlett ett arbete med att samordna kommuners webbinformation avseende tillstånd samt att se över på vilket sätt kommunernas rådgivning i samband med tillsyn kan förbättras. Tillväxtverket konstaterar i sin rapportering att arbetet med att förenkla på lokalnivå utvecklats positivt, samt att Tillväxtverkets utbildningar i samarbete med SKL gett goda resultat och att det är viktigt att fortsätta detta arbete.

Uppföljning av förslag från näringslivet

Av en genomgång⁸ av närmare 500 förslag som inkommit från näringslivet sedan 2007 framgår att regeringen genomfört eller arbetar med cirka 60 procent av dem. Detta visar att regeringen följt den inriktning som följer av förslagen i arbetet med att förenkla för företagen. Regeringen avser att arbeta vidare med hur uppföljningen av näringslivets förslag kan förbättras.

Bättre konsekvensutredningar

För att en regelgivare ska kunna ta ställning till vilka effekter ett förslag till nya eller ändrade regler kan få krävs att förslagets konsekvenser utreds. Genom att förväntade effekter belyses på ett tydligt sätt i en konsekvensutredning förbättras förutsättningarna att fatta bra beslut och för att skapa mer ändamålsenliga och kostnadseffektiva regler.

En konsekvensutrednings omfattning bör dock stå i proportion till storleken på de förväntade konsekvenserna av de nya eller ändrade reglerna. Tillväxtverkets arbete med metodutveckling för konsekvensutredningar är en viktig del i att åstadkomma ett mer effektivt resursut-

⁸ Utredningen om förenklingsfrågor för företag (N2012:B), N2012/6082/ENT.

nyttjande. Syftet är att mest resurser ska läggas på de konsekvensutredningar som bedöms ha störst konsekvenser för de berörda.

År 2012 ansåg Regelrådet att 42 procent av konsekvensutredningarna var godtagbara. Enligt Regelrådet är den vanligaste anledningen till att en konsekvensutredning bedöms som bristfällig att kostnaderna som förslaget medför inte är tillräckligt väl beskrivna, och i många fall saknas beloppsangivelser helt eller delvis.

För att höja konsekvensutredningarnas kvalitet är det viktigt att förbättra rådgivning, stöd och utbildning till regelgivarna. Regeringen har betonat vikten av rådgivning och stöd bland annat genom att tydliggöra att Regelrådet ska utöka sin rådgivande roll gentemot regelgivarna⁹. Detta har under 2012 präglat arbetet bl.a. genom att utbildningsinsatserna till regelgivarna förstärkts och ett mer operativt stöd lämnats t.ex. när det gäller att bistå regelgivare med att granska konsekvensutredningar på EU-nivå. Arbetet har också intensifierats ytterligare genom att konkreta verktyg för beräkningar av kostnader tagits fram, vilket kan bidra till att ett förslags kostnader blir bättre beskrivna och att konsekvensutredningarnas kvalitet höjs.

EU och OECD

För att nå framgång i det nationella förenklingsarbetet måste även förenklingsåtgärder vidtas på EU-nivå. När regelverket utarbetas på EU-nivå ska det omsättas nationellt och tillämpas likvärdigt i samtliga medlemsstater för att den inre marknaden ska fungera optimalt. För att skapa goda förutsättningar för tillväxt måste regelverket vara väl avvägt när det gäller omfattning och innehåll, så väl på nationell nivå som på EU-nivå. Arbetet med att förenkla för företag och korrekt och tidsenligt genomföra EU-direktiv kräver kontinuerligt fokus. Förenklingsarbetet inom EU är därför en prioriterad fråga för regeringen.

OECD:s rekommendationer avseende regleringspolitik och styrning är ett välkommet inspel i vidareutvecklingen av förenklingsarbetet nationellt. Regeringen anser att Sverige uppfyller betydande delar av rekommendationerna.

Geologisk verksamhet

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Regeringens bedömning är att kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov av planeringsunderlag. Beslut som rör samhällsplanering, infrastruktur-satsningar och miljömålsarbete medför ett behov av geologisk information. Det fortsatt stora intresset för mineralprospektering i Sveriges och fortsatt höga världsmarknadspriser på mineral medför ett stort behov av tillgång till modern och effektiv geologisk information. Den genomförda satsningen på tillgängliggörande av geologisk information som SGU gjort visar på myndighetens goda kompetens när det gäller innovation inom området geografiska informationssystem (GIS).

Den särskilda satsning som har pågått under flera år med att ta fram nya kartprodukter tillsammans med ett förbättrat webbaserat utbud av produkter har under 2012 kunnat slutföras.

Regeringen gör bedömningen att det kontinuerliga arbetet med kvalitetssäkring av insamlad information ger goda förutsättningar för ett hållbart och ansvarfullt nyttjande av Sveriges naturtillgångar samt för fysisk planering. Den stora efterfrågan på produkter och kunskap från SGU visar på att myndighetens verksamhet fyller ett stort behov. Detta avspeglas inte minst i det stora och ständigt ökande antalet remisser där SGU:s bedömning och fackkunskap inom det geovetenskapliga området efterfrågas.

Användningen av SGU:s tjänster har ökat kraftigt de senaste åren. Arbetet med anpassade digitala produkter bidrar till en förbättrad geologisk information i samhället. Regeringen avser därför att särskilt följa SGU:s arbete med att förbättra tillgänglighet till databaser och webbaserade tjänster.

Tillkännagivanden

Riksdagen har uppmanat regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskapet och basfinansieringen för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd (prop. 2011/12:1 bet. 2011/12:NU1 rskr. 2011/12:101) Regeringen uppmanas återkomma till riksdagen med de förslag om institutets verksamhet som krävs efter det att den aviserade ut-

⁹ Dir. 2011:71

värderingen av SIQ är genomförd. Regeringen har den 30 april 2013 mottagit den utvärdering som, på regeringens uppdrag, upphandlats av Tillväxtanalys. Under avsnitt 3.7 Politikens inriktning, talar regeringen om hur SIQ:s framtida huvudmannaskap bör organiseras samt hur basfinansieringen bör lösas.

3.5.3 Innovation och förnyelse

Regeringen arbetar för att stärka innovationskraften i hela landet. Innovationskraften påverkas av insatser inom en mängd utgiftsområden. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker arbetet bl.a. genom insatser för forskning och innovation, kommersialisering och miljöteknik. Arbetet sker dels genom riktade insatser, t.ex. miljöteknik, dels genom myndigheter och bolag såsom Verket för innovationssystem (Vinnova), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentbesvär-rätten (PBR), Patentombuds-nämnden (PN), Innovationsbron AB och RISE Research Institutes of Sweden AB.

Resultat

Regeringen redovisar resultat av arbetet med att stärka innovationskraften via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv i form av centrala prestationer av myndigheter och andra aktörer. Särskild resultatinformation, t.ex. genom utvärderingar, redovisas då sådan finns tillgänglig.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation för stärkt konkurrenskraft

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. För detta genomför Vinnova olika insatser för att stimulera samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet.

Under 2012 lämnade Vinnova bidrag om totalt cirka 2,2 miljarder kronor, en ökning med 136 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kravet på medfinansiering innebär att beviljade medel generellt växlas upp till mer än det dubbla. Under 2012 hanterade myndigheten 95 program, vilket är en ökning med 10 program jämfört med 2011. Sammantaget har 162 utlysningar genomförts inom ramen för dessa program (146 under 2011). Jämfört med föregående år ökade antalet ansökningar med 19 procent. De totala verksamhetskostnaderna har ökat med 2,4 procent jämfört med 2011.

Vinnova har också till uppgift att stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt att främja, utvärdera och samordna svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Som ett led i detta har verket genomfört informations- och rådgivningsevenemang om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling under 2012. Vid informationstillfällen över hela landet har nästan 700 deltagare fått ökad kunskap om ramprogrammet. Vidare har tematiska informationsdagar genomförts, där cirka 500 personer deltog på plats och cirka 3 000 har följt arrangemangen via webben.

Vinnova har också fungerat som expertstöd i Regeringskansliets arbete med förhandlingarna av EU:s nya program för forskning och innovation – Horisont 2020. Vidare har Vinnova, tillsammans med Regeringskansliet (Näringsdepartementet), en samordnande roll i genomförandet av prioritetsområdet för forskning och innovation inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen, där Sverige leder två s.k. flaggskeppsprojekt.

Under 2012 har verket utvecklat sitt fokus på att stödja ledande forsknings- och innovationsmiljöers strategiska förmåga vad gäller utomeuropeiska samarbeten. Vinnova har skapat kontakter och möjliggjort samarbetsprojekt mellan forskare och företag i Sverige och t.ex. Kina, Indien, Brasilien och Japan.

Vinnova låter kontinuerligt externa utvärderare genomföra utvärderingar av de program som myndigheten hanterar. Till detta genomför Vinnova effektanalyser för att löpande utveckla verksamheten. Nedan presenteras i korthet tillgänglig resultatinformation från programmen Produktionslyftet, Vinn nu, Vinnväxt, Innovationslussar, Eureka (innefattande Eurostars),

Kompetenscentrum och Branschprogram: läkemedel, bioteknik och medicinteknik.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg. omr. 24) redovisade regeringen en uppföljning av programmet Produktionslyftet för åren 2007–2009. Produktionslyftet är en kompetenssatsning för ökat produktionskunnande i små och medelstora företag inom tillverkningsindustrin. Under 2012 har Vinnova låtit en extern utvärderare genomföra en effektutvärdering av programmets insatser 2007–2010. Enligt Vinnova visar utvärderingen att de deltagande företagens resultat, vinstmarginal, soliditet och lageromsättning har förbättrats betydligt mer än för referensbolagen.

Programmet Vinn nu, som Vinnova driver tillsammans med Statens energimyndighet, vänder sig till nystartade utvecklingsbaserade företag. Syftet är att stötta vidareförädling av kommersiellt intressanta produkter och tjänster. Vinnovas uppföljning av programmet visar att de företag som finansierades 2002–2004 i snitt har ökat sin omsättning med 5,5 miljoner kronor (motsvarande 16 gånger) mellan året för finansiering och mätpunkten 2011.

Programmet Vinnväxt syftar till att främja hållbar tillväxt i regioner genom att utveckla internationellt konkurrenskraftiga och attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer. Genom de utlysningar som gjordes 2002–2008 har 12 initiativ beviljats finansiering med 4–10 miljoner kronor per år i tio år. Den senaste utlysningen stängde i maj 2013. Vinnovas bidrag medfinansieras av regionala aktörer, inklusive företag, och medel från EU:s strukturfondsprogram.

En uppföljning för 2011 visar att programmet har bidragit till framtagandet av 44 nya varor och 38 nya tjänster samt 74 nya prototyper och 35 nya processer. Till detta bedöms programmet ha bidragit till start av 63 företag, 20 beviljade patent, 135 vetenskapliga publikationer och till 36 nyetableringar/expansionsinvesteringar.

På uppdrag av regeringen har Vinnova finansierat s.k. innovationsslussar inom hälso- och sjukvården (dnr N2008/7291/FIN). Innovationsslussarna ska bl.a. stödja utvecklingen av idéer till behovsdrivna innovationer inom landskap och kommuner. Vinnova redovisar att finansieringen av innovationsslussarna hittills har bidragit till utvecklingen av 43 nya produkter och en tjänst, till 8 patent eller mönsterskydd och 22 nya företag.

Vinnova har låtit en extern utvärderare genomföra en utvärdering av det svenska deltagandet i Eureka åren 2001–2009. Totalt har cirka 300 projekt med svenskt deltagande bedrivits under den studerade perioden.¹⁰ Eureka är ett internationellt nätverk med ett 40-tal medlemsländer. Nätverket stödjer marknadsorienterade samarbetsprojekt mellan företag, forskningsinstitut och universitet och högskolor. Vinnova ansvarar för det svenska Eureka-kontoret.

Utvärderingen visar att Eureka påtagligt har bidragit till utvecklingen av nya eller påtagligt förbättrade produkter och processer. Utvärderaren pekar på att deltagandet i Eureka har påskyndat utvecklingsprocesser och marknadsintroduktion av nya produkter och processer. Utvärderaren konstaterar att Eureka i liten utsträckning tycks ha påverkat deltagarnas kontaktnätverk, däremot konstaterar man att Eureka spelar en viktig roll som kontaktskapare mellan universitet och högskolor och näringsliv. Utvärderaren menar att deltagandet främst har stärkt existerande nätverk på nationell nivå. Avslutningsvis rekommenderar utvärderaren, bl.a. med undersökningen som grund, ett fortsatt stöd för svenskt deltagande i Eureka, att finansieringen ska fortsätta och att insatser bör genomföras för att bredda det svenska deltagarunderlaget.

Vinnova har låtit göra en uppföljning av en del av Eureka-samarbetet som inte omfattades av ovan presenterad utvärdering – Eurostars. Eurostars stödjer marknadsnära forsknings- och utvecklingsprojekt där företag från minst två medlemsländer i Eureka deltar. Uppföljningen visar att utveckling av nya produkter och tjänster huvudsakligen ligger bakom företagens engagemang. Uppföljningen indikerar att deltagandet i stort har gett de deltagande företagen tillgång till expertis och teknologi som annars normalt är svårtillgänglig för små och medelstora företag. En majoritet av dem som har lämnat svar i uppföljningen anger att deltagandet beräknas bidra till utvecklingen av en ny generation produkter och tjänster. Cirka en tredjedel räknar med att utveckla en helt ny produkt eller tjänst.

Vinnova har låtit en extern utvärderare genomföra en utvärdering av Kompetenscentrumprogrammet som drevs åren 1995–2007. De hu-

¹⁰ Utvärderingen omfattar s.k. individuella projekt och klusterprojekt, ej Eurostarsprojekt. Se www.vinnova.se för mer information om Eureka.

vudsakliga målsättningarna med programmet har bl.a. varit att främja forskning och forskningskompetens med hög relevans för näringslivet, skapa gränsöverskridande samarbeten inom universitet och högskolor och främja innovation i de deltagande företagen.

Fokus för utvärderingen har varit programets effekter på näringslivet. Utvärderaren konstaterar att programmet, för urvalet av studerade företag, har bidragit till nya eller, framförallt, förbättrade produkter och tjänster samt förbättrade innovationsprocesser. Vidare har programmet, i vissa fall, bidragit till ökade intäkter och förmåga för företag att behålla sin position på marknaden. Av utvärderingen framgår att programmet också har bidragit till ökad forskningskompetens i de deltagande företagen.

För åren 1998–2010 har i genomsnitt 284 företag per år deltagit i programmet och programmet har bidragit till 43 nya företag (s.k. ”spin-offs”). Utvärderingen indikerar att det kan finnas ett samband mellan den generellt positiva ekonomiska utvecklingen för de deltagande företagen som helhet och deltagandet i programmet.

På uppdrag av regeringen har Vinnova drivit två program med inriktning på den s.k. ”life science”-sektorn. Ett under perioden 2007–2012 med inriktning mot forskningssamarbete mellan universitet och högskolor och näringsliv inom läkemedelsutveckling, bioteknik och medikerteknik (Sambio). Det andra under perioden 2007–2010 med inriktning mot nydisputerade forskare för ökat kunskapsutbyte. Inom ramen för programmen har Vinnova beviljat totalt cirka 121 miljoner kronor.

”Life science”-sektorn karaktäriseras av långsiktiga forskningsintensiva satsningar med hög risk, där det normalt tar lång tid att få avkastning på investeringarna. En extern uppföljning av programmen pekar på att kunskaps- och kompetensutbyte mellan näringsliv och universitet och högskolor har skett i högre grad än utan insatsen. Uppföljningen indikerar att företagens produktportfölj har utökats med fler projekt som karaktäriseras av hög risk och hög potential. Vidare konstateras det i uppföljningen att färre forskare har deltagit än vad som var planerat, men att merparten av de som har deltagit anser att deltagandet har varit utvecklande. I det urval av företag som ingår i uppföljningen görs bedömningen att deltagandet har bidragit till företagets konkurrenskraft. Slutligen konstaterar

uppföljningen att det är för tidigt att dra slutsatser om effekter och att det hittills inte går att se nya arbetstillfällen eller ökad export som följd av programmen.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitutet

Industriforskningsinstitutet under RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE-gruppen) ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. Under 2012 uppgick det totala antalet anställda till 2 184 personer, varav 737 kvinnor och 1 447 män.

Staten finansierade RISE-gruppen med 477 miljoner kronor i strategiska kompetensmedel 2012, vilket genererade knappt drygt 1,5 miljarder kronor i direkta intäkter från näringslivsuppdrag. Utöver dessa direkta intäkter uppskattas näringslivet bidra med en lika stor summa ”in kind”. I praktiken är uppväxlingen betydligt större om man ser till de effekter i form av nya produkter, processer, tjänster, affärsmodeller och industriell nytta som är resultaten från verksamheten.

Institutssektorn fortsätter att växa även utanför Sverige. Flera av instituten har startat verksamhet utomlands under året. Nedläggningen av AstraZeneca AB:s forskningsverksamhet i Södertälje möjliggjorde bildandet av SP Process Development AB i Södertälje vars etablering finansierades inom ramen för en riktad satsning i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utg. omr. 24).

De strategiska kompetensmedlen (SK-medlen) bidrar till att stärka institutens roll. Under 2012 ökade institutens näringslivsintäkter med 5 procent, motsvarande 77 miljoner kronor. Detta utgör 59 procent av de totala intäkterna. Intäkterna från offentliga finansierare ökade med nära 14 procent. Andelen SK-medel uppgick till 18 procent av de totala intäkterna och var därmed oförändrad från föregående år. De dominerande branscherna är skog, livsmedel och stålindustri.

Institutet har möjlighet att använda de strategiska medlen till att medfinansiera deltagande i EU:s ramprogram. Under 2012 deltog RISE-institutet i 158 projekt inom EU:s sjunde ramprogram. 46 miljoner kronor, motsvarande 10 procent av de strategiska kompetensmedlen, användes för medfinansiering av EU-projekt.

Dessa genererade i sin tur cirka 85 miljoner kronor i andra intäkter.

RISE-instituten är sammantagna den sjunde största deltagaren i Sverige i EU:s ramprogram för FoU och drygt 6 procent av de totala intäkterna kommer från EU-projekt.

Stöd till geovetenskaplig forskning

SGU stöder årligen forskningsprojekt vid universitet och högskolor kring samhällsviktiga frågeställningar inom tillämpad geovetenskaplig forskning och riktad geovetenskaplig grundforskning. Syftet med den forskningsverksamhet som SGU stödjer är att ny kunskap och nya metoder inom geologin bättre ska kunna tillfredsställa samhällets behov och verka för hållbar utveckling.

Under året har fem forskningsprojekt utförda av externa aktörer avslutats och redovisats. Projekten har behandlat metoder och förutsättningar för lagring av koldioxid, modellering av Skellefteåfältet i tre dimensioner samt paleoklimatologiska sedimentstudier. Resultaten beräknas få direkt tillämpad användning, men även kunna bidra till mer grundläggande kunskap inom det geovetenskapliga området.

Inom myndigheten bedrivs även tillämpad forskning och metodutveckling vilken bedöms utifrån SGU:s övriga mål och uppgifter. Under det gångna året har resultatet från ett nordiskt samarbetsprojekt inom mineralområdet särskilt uppmärksammat internationellt.

Kommersialisering

Stöd till forskning och innovation för stärkt konkurrenskraft

Innovationsbron AB (Innovationsbron) har arbetat med att kommersialisera kunskapsintensiva idéer, oavsett om dessa är forskningsbaserade eller erfarenhetsbaserade.

Innovationsbron har delat upp sin verksamhet på två huvudområden, såddfinansiering och inkubation.

Inom såddfinansieringen gjorde bolaget 95 ägarkapitalinvesteringar 2012, varav cirka 60 miljoner kronor avsåg 35 nyinvesteringar och cirka 43 miljoner kronor avsåg 60 följdinvesteringar. Bolaget har också ökat fokus på att stärka sin finansiella ställning genom att avyttra innehav. Hel eller delvis försäljning av innehav i 48 portfölj- och fondbolag genererade ett kapital-

tillskott på cirka 22 miljoner kronor till Innovationsbron. Den totala omsättningen i de bolag som koncernen haft ägande i hela 2012 ökade med 27 procent mellan räkenskapsåren 2010 och 2011 och sysselsättningen i bolagen ökade 20 procent under samma period.

Innovationsbrons andra verksamhetsgren har varit utvecklingen av inkubatorer. Under 2012 utvärderade inkubatorerna 2 700 idéer för att slutligen anta 285 nya projekt. Under det första halvåret 2012 attraherade 84 bolag i inkubatorerna investeringar på 147 miljoner kronor. Antalet anställda i företag som sitter i eller har suttit i inkubatorer uppgick vid utgången av 2011 till cirka 3 700 personer. Samma år omsatte dessa företag nästan 3 000 miljoner kronor. Inkubationsprogrammet, BIG Sweden, syftar till att utveckla de 46 (varav 23 med resultatbaserad driftsfinansiering) deltagande inkubatorernas affärsutvecklingsprocesser för att stötta entreprenörer och företag så att de snabbare möter marknaden och fokuserar på internationalisering.

Almi Företagspartner AB (Almi) erbjuder finansiering och rådgivning till både enskilda innovatörer och företag, såväl nystartade som etablerade, i syfte att främja innovation. De så kallade innovationslånen uppgick 2012 till 76 miljoner kronor, vilket är en ökning med 16 miljoner kronor jämfört med 2011. Därutöver har 24 miljoner kronor beviljats i förstudiemedel för olika innovationsprojekt, t.ex. för en utvärdering av en idéns kommersialiseringsbarhet. Efterfrågan på rådgivning kring innovation är fortsatt hög och ökade under 2012. Drygt 5 000 av Almis rådgivningskunder tog del av rådgivning om innovation, vilket motsvarar drygt en fjärdedel av all rådgivning som erbjöds av Almi. Under 2012 har 621 (572) av kundernas idéer kommersialiserats.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har regeringen 2012, på motsvarande sätt som tidigare år, förstärkt Almis innovationsfinansiering med 10 miljoner kronor. Andelen kvinnor som har fått del av Almis innovationsfinansiering ökade något 2012 och uppgick till 34 procent att jämföras med 30 procent 2011.

Som ett led i att skapa en tydligare aktörsstruktur för marknadskompletterande finansiering i tidiga skeden har regeringen överlåtit statens aktier i Innovationsbron till Almi

Företagspartner AB. Det gemensamma bolaget etablerades den 1 januari 2013.

Immaterialrätt

Patent- och registreringsverket (PRV) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

Inom verksamhetsområdet patent har man, under 2012, i de allra flesta fall nått de servicemål PRV satt upp. Detsamma gäller verksamhetsgrenarna personnamn och mönster medan målen helt har uppnåtts inom verksamhetsgrenen periodisk skrift. Handläggningstiderna inom verksamhetsområdet varumärken har under året fortsatt att vara ett problem, men med ett delvis nytt ledarskap och nya handlingsplaner under sista tertialet av 2012 ser PRV en stadig minskning av handläggningstiderna. PRV har bedömt att de viktigaste servicemålen uppfylldes under första kvartalet 2013.

Patentombudsämnden (PN) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

Under 2012 minskade antalet ansökningar om patent betydligt. Samtidigt har processen för ansökan om auktorisation för patentombud effektiviserats. Vid bildandet av patentombudsregistret 2010 uppskattades att registret skulle omfatta cirka 500 ombud och vid utgången av 2012 var 387 patentombud auktoriserade. Antalet auktoriserade ombud ökade med enbart sju ombud under 2012 och det tyder på att antalet ansökningar kommer att ligga på en mycket låg och konstant nivå under de kommande åren.

Patentbesvärsträtten (PBR) överprövar PRV:s beslut i ärenden enligt patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), varumärkeslagen (2010:1877), namnlagen (1982:670) samt lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (1991:1559). Domstolen överprövar också Statens jordbruksverks beslut i ärenden enligt växtförädlarrättslagen.

PBR:s genomsnittliga handläggningstid för patentmål ligger liksom förra året över det eftersträlvade målet om högst ett år. Handläggningstiden för övriga mål ligger nu under målet på ett år.

PBR ska i mån av resurser ställa patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande. PBR:s tekniska ledamöter

har därför särskilda förordnanden att som tekniskt sakkunniga ledamöter tjänstgöra vid Stockholms tingsrätt och i Svea hovrätt vid dessa domstolarnas handläggning av patentmål. Under en följd av år har någon ledamot från PBR deltagit i nära nog varje patentmål som avgjorts i allmän domstol. Under 2012 har dock PBR till följd av resursbrist varit nödsakad att helt upphöra med sitt engagemang i de allmänna domstolarnas patentmål. Uppgiften har dock återupptagits fr.o.m. 2013.

Miljödriven näringslivsutveckling

I september 2011 presenterade regeringen en miljöteknikstrategi för att stödja förutsättningarna för utveckling och export av svensk miljöteknik. Regeringen har avsatt sammanlagt 400 miljoner kronor, fördelat på 100 miljoner kronor per år under perioden 2011–2014, för insatser inom strategin. Satsningen omfattar hela kedjan från forskning och utveckling via hemmamarknad till export och kompletterar med särskilda insatser redan pågående arbete. Under 2011 och 2012 har ett antal myndigheter och andra aktörer med statligt uppdrag fått uppdrag inom ramen för strategin. Dessa är Vinnova, Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Statens energimyndighet, Almi Företagspartner AB och Sveriges Export och Investeringsråd (Business Sweden). Bland annat har regeringen inlett en satsning på innovationsupphandling och teknikverifiering för att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag, en mötesplats för investerare och företag för att öka kännedomen om miljötekniksektorn och en rad riktade satsningar för svensk miljöteknikexport. Inom ramen för strategin genomförs även dialoger med näringslivet och andra berörda aktörer. Ett flertal dialoger har genomförts och kommer löpande genomföras framöver. Strategin syftar också till att öka samverkan mellan aktörer som verkar inom området. Under 2012 inriktades detta särskilt på att öka samverkan mellan statliga aktörer i syfte att göra det tydligare och underlätta för företag som söker statlig rådgivning eller finansiering.

Det är dock för tidigt för att kunna redovisa något samlat resultat för de aktiviteter och satsningar som genomförts eller påbörjats inom strategins ram. Tillväxtanalys har fått i uppdrag

att löpande följa och utvärdera genomförandet av miljöteknikstrategin och kommer längre fram kunna redovisa resultat från olika insatser. Utvärderingen ska omfatta såväl genomförandets processer och organisering som resultat och effekter av insatserna. En första delrapport lämnades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i december 2012. Rapporten behandlar strategin som helhet på en övergripande nivå. Exempel på några slutsatser är att det stora antalet statliga aktörer gör att främjandet riskerar att bli fragmentiserat, insatser har riktats främst mot utbudssidan, insatserna har fokuserats på senare utvecklingskedan och att fokus ligger på informativa, kunskapsfrämjande instrument samt till viss del på ekonomiska instrument.

En av de insatser som genomförs inom ramen för strategin är ett förnyat och utvidgat mandat till regeringens särskilde samordnare för miljötekniksamarbete (IMT). I december 2010 beslutade regeringen om ett uppdrag till den särskilde samordnaren som innefattar att dels driva det sedan tidigare pågående arbetet med samarbetsinsatser riktade mot Kina, dels att därutöver utveckla motsvarande aktiviteter riktade mot Ryssland och Indien. Syftet är att medverka till ökad svensk miljöteknikexport. Under 2012 genomfördes bl.a. en marknadsstudie i Ryssland och fördjupade analyser i tre indiska städer. Resultaten har presenterats för svenska företag vid riktade aktiviteter. Under året har också hemsidan www.swedenvirotech.se uppdaterats för att spegla det bredare uppdraget, likaså har informationsmaterial utarbetats. Ett antal aktiviteter har också genomförts på respektive marknad med små och medelstora företag. Under året har IMT tagit emot 33 delegationer varav huvuddelen från Kina. Vidare bildades under 2012 en arbetsgrupp om miljöskydd och energibesparing under den s.k. svensk-kinesiska blandkommissionen. Den särskilde samordnaren leder arbetsgruppen på svensk sida.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag är avgörande för den långsiktiga produktivitet utvecklingen och därmed för tillväxt och framtida välstånd. Därför är insatser för att främja dynamik i näringslivet och skapa bästa möjliga innovationsklimat centrala för att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag

i hela landet. Den nationella innovationsstrategi som regeringen har beslutat med sikte på 2020 anger inriktningen på arbetet för bästa möjliga innovationsklimat. Strategin spänner över alla departement och utgiftsområden.

För att främja innovation och förnyelse genomför regeringen ett flertal åtgärder. Under utgiftsområde 24 Näringsliv innefattar detta till exempel insatser för att stärka näringslivets innovationsförmåga genom att stimulera behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga. Regeringen arbetar också med marknadskompletterande stöd till kommersialisering i nya eller växande kunskapsbaserade företag där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Vidare är statens roll att tillhandahålla ett väl fungerande system för hantering av immateriella tillgångar av avgörande betydelse för svensk innovationskraft.

Regeringen genomför insatser för att främja och tillgängliggöra behovsmotiverad forskning bl.a. via industriforskningsinstitut och Vinnova. Industriforskningsinstitutet bidrar till att omsätta forskningsbaserad kunskap i nya lösningar och affärsmodeller. Vinnova främjar och tillgängliggör behovsmotiverad forskning t.ex. via insatser för att stimulera samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Även Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en aktör som bidrar med viktiga underlag i detta sammanhang. IVA, som erhåller statligt bidrag för grundläggande verksamhet, möjliggör kunskapsutbyten och dialog med breda kontaktytor mot nationell och internationell forskning, näringsliv och förvaltning i viktiga samhällsfrågor.

Innovationsförmåga är att kunna omsätta kunskap, kompetens och idéer i nya lösningar för att möta behov och efterfrågan. Staten bedriver insatser för stimulera både utbud och efterfrågan på nya lösningar. Utbudsperspektivet handlar om olika former för stöd för utveckling av ny kunskap eller andra innovationsaktiviteter, liksom skydd av immateriella tillgångar genom PRV. Det kan också t.ex. handla om initiativ för att vidareutnyttja offentlig data. Stimulanser av efterfrågan syftar till att öka efterfrågan på nya lösningar, t.ex. genom innovationsupphandling standardisering och lagstiftning.

Vinnova bidrar till effektiva och starka innovationssystem

Vinnova är en central aktör för att stimulera utvecklingen av ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag. Verket är involverat i stora delar av statens insatser för att stärka innovationskraften i samhället genom att möjliggöra samarbeten samt stötta och påskynda innovativa processer. Till exempel har OECD konstaterat att Vinnovas program Vinnväxt är en mycket lyckad modell för att använda strategisk forskning och investeringar i innovation för att stärka regionala innovationsmiljöer och förbättra fokus på kommersialisering i forskningsmiljöer.

För att statliga investeringar i forskning och utbildning ska leda till ökad effektivitet i det svenska innovationssystemet, ökat nyttiggörande av forskningsresultat och på sikt till tillväxt och samhällseffekter är ett helhetsperspektiv och en utvecklad integration av utbildning, forskning och innovation nödvändig. Som regeringen har konstaterat i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30) har Vinnova en viktig roll att stödja universitet och högskolor i deras arbete med att samverka med det omgivande samhället. I egenskap av forskningsfinansierare har Vinnova också en viktig kvalitetsdrivande roll.

Likt tidigare år gör regeringen bedömningen att Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners. Det bidrar också till intern kompetensutveckling och till ömsesidigt strategiska lärandeprocesser på statlig nivå och EU-nivå.

Den kontinuerligt ökade bidragshanteringen vid Vinnova förväntas fortsätta att öka i takt med de anslagsökningar som beräknas till följd av forsknings- och innovationspropositionen. Hittills har de totala verksamhetskostnaderna inte stigit i samma takt som den ökade programhanteringen – förberedelser, utlysningar, hantering av ansökningar, utbetalningar samt uppföljning och utvärdering. Regeringen gör bedömningen att myndigheten har skapat effektiva arbetssätt för att hantera den ökande arbetsbördan. Det har hittills medfört att Vinnova har genomfört ökade insatser utan att kostnaderna för verksamheten har stigit i samma utsträckning.

Flertalet av de insatser som Vinnova genomför syftar till att påverka innovationsklimatet på lång sikt. Regeringen gör bedömningen att myndigheten bedriver ett ambitiöst arbete för att på kort sikt följa upp resultat och på längre sikt utvärdera effekter. I sammanhanget bör det noteras att många olika faktorer påverkar innovationssystemens utveckling utöver direkta insatser i innovationsprocesser. Det handlar t.ex. om skattefrågor, utbildnings- och forskningssystem, lagar och förordningar om upphandling, ändamålsenliga system för immaterialrättsligt skydd, attityder till entreprenörskap och nyskapande osv. Likaså finns det stora metodologiska utmaningar i att isolera effekter hos företag och andra organisationer av deltagande i program via Vinnova.

Med ovanstående resonemang som grund kan regeringen konstatera att Vinnovas uppföljningar och utvärderingar överlag visar på goda resultat. I vissa fall genom att de har bidragit till att påskynda innovationsprocesser i företag, vilket har ökat möjligheterna att introducera nya produkter eller exploatera nya marknader. I andra fall har insatserna möjliggjort och förstärkt innovationssamarbeten samt nätverksbyggande mellan universitet och högskolor och näringsliv, både nationellt och internationellt.

Då anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* beräknas öka de kommande åren till följd av regeringens forsknings- och innovationspolitiska proposition, se avsnitt 3.8.2, avser regeringen att lägga fortsatt vikt vid uppföljning och utvärdering av Vinnovas insatser. Kopplat till detta avser regeringen också låta Regeringskansliet inleda ett arbete för att säkerställa att den av regeringen föreslagna nivån på anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* även fortsättningsvis är adekvat för att hantera de beräknade ökade insatserna de kommande åren.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att Vinnovas insatser bidrar till att utveckla effektiva och starka innovationssystem som är viktiga för utvecklingen av Sveriges konkurrenskraft.

Forskningsinstitutet underlättar innovation

Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling och framgång. Industriforskningsinstitutet stödjer näringslivets behov av innovation och de verkar i gränslandet mellan universitetens och högskolornas forskning och näringslivets utveckling. Industriforskningsin-

stituten vidareutvecklar kunskap och kompetens som bidrar till att skapa värde för näringsliv och samhälle i form av innovation.

För stora delar av det svenska näringslivet, inte minst små och medelstora företag, kan instituten spela en viktig roll som forsknings- och utvecklingsresurs för att få tillgång till och snabbt kunna ta till sig ny kunskap och teknik från forskningsbaserad kunskap i Sverige eller internationellt och omsätta denna i nya lösningar och affärsmodeller. Näringslivets efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster fortsätter att utvecklas positivt trots den pågående ekonomiska krisen i Europa. Instituterna har länge arbetat strategiskt med näringslivet. De har ingått partnerskap och skrivit ramavtal med viktiga industriella företag. Under året har även intäkterna från offentliga finansiärer ökat. En bidragande orsak till detta bedöms vara de forskningsfinansierande myndigheternas ökade fokus på nyttiggörande och innovation. Där särskilt Vinnovas programsatsningar för utmaningsdriven innovation och strategiska innovationsagendor har haft en betydande inverkan. För att klara den ökade efterfrågan planerar flera institut för fortsatt expansion.

Regeringen bedömer att instituten bidrar till ökad samverkan mellan universitet och högskolor och näringsliv och till förnyelse och ökad konkurrenskraft för industrin.

Geovetenskaplig forskning bidrar till hållbar råvaruförsörjning och hållbart samhällsbyggande

SGU deltar i flera samarbetsprojekt med universitet, industrin och med EU-institutioner. Detta bidrar till att öka möjligheterna att nå målet om hållbart byggande av infrastruktur och städer på såväl nationell som internationell nivå.

SGU har i syfte att stärka banden på ett tydligt och bra sätt mellan myndigheten och lärosätena knutit tre gästforskare till sig. Den interna FoU-verksamheten bidrar till att utveckla undersökningsmetodikerna inom karteringsverksamheten.

Det är regeringens bedömning att SGU:s stöd till universitet och högskolor har en positiv betydelse för den geovetenskapliga forskningen.

Stöd till kommersialisering stärker näringslivets konkurrenskraft

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av grundläggande betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Innovationsbron bedöms ha bidragit till att uppfylla detta under

året, med god balans mellan olika insatser rörande såddfinansiering, inklusive verifiering, och affärsutveckling inklusive utveckling av inkubatorer.

Innovationsbron har tydligt uttryckt vikten av att fortsätta verka lokalt, regionalt och nationellt för att uppfylla sina mål. De utvärderingar som bolaget har gjort, bland annat kundnöjdhetsmätningar och uppföljning av hur portföljbolagen utvecklas över tid, visar på relevansen av och kvaliteten i Innovationsbrons verksamhet.

Almi erbjuder såväl rådgivning som finansiering till enskilda innovatörer och företag. Efterfrågan på Almis tjänster ökade 2012. Kundundersökningar avseende verksamheten visar på hög nöjdhet, t.ex. kan nio av tio kunder tänka sig att rekommendera Almi till andra. Det är regeringens bedömning att Almis innovationsverksamhet visar gott resultat och bidrar till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag, vilket i sin tur bidrar förnyelse och tillväxt i ekonomin.

Regeringen gör bedömningen att tillgången till såddkapital och förutsättningarna för kommersialisering av kunskapsintensiva affärsidéer förbättras genom att Innovationsbrons resurser nu finns inom Almi-koncernen.

Väl fungerande system för immaterialrätt är en förutsättning för konkurrenskraft

Immaterialrätten är ett nyckelområde för tillväxt och konkurrenskraft och utgör en del av ramvillkoren för innovation både inom universitet och högskolor och omgivande samhälle. Immaterialrätten gör det möjligt för den individ eller organisation som utvecklat en ny idé eller skapat något kreativt att, med vissa begränsningar, tillgodogöra sig värdet av det nya.

Regeringen bedömer att immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden får en allt större betydelse som strategiska verktyg för värdeskapande och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap. Därför blir det allt viktigare för företagen att i sina affärsstrategier ha överblick och kontroll över de immateriella tillgångarna. Kraven ökar både på företagens egen kompetens och på kompetensen och kunskapen hos rådgivare och expertis. PRV har här en viktig roll genom att bl.a. informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet. Vidare har regeringen uppdragit åt PRV och Vinnova att förbättra finansie-

ring, rådgivning och kompetenshöjning – framför allt för kunskapsintensiva små- och medelstora företag när det gäller affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar. Uppdraget ska redovisas senast i mars 2014.

Under 2012 har PRV förbättrat sina handläggningstider inom alla verksamhetsområden och har i stort uppnått sina mål.

Patentombudsnämndens volymer för ansökningar minskade betydligt under 2012 och kostnaderna har hållits på en låg nivå. Jämfört med tidigare år har processen för ansökan om auktorisation effektiviserats.

Den huvudsakliga anledningen till att PBR under 2012 inte nådde sitt mål vad gäller handläggningstider är att domstolen inte kunnat genomföra en planerad förstärkning och organisationsförändring på patentsidan. PBR har därför en för hög medelbehandlings- och ärenden (patentmål).

PBR har av ekonomiska skäl tvingats dra ner sitt engagemang i form av biträde till de allmänna domstolarna i patentmål. Sålunda följdes minskningen 2011 av ett totalt stopp för den verksamheten under 2012. Från den 1 januari 2013 är verksamheten återupptagen och PBR räknar med att 2013 kunna ställa domarresurser till de allmänna domstolarnas förfogande i en omfattning som motsvarar en årsarbetskraft. Regeringen avser att tillse att PBR även fortsättningsvis har tillräckliga ekonomiska ramar för att kunna bedriva verksamheten i nödvändig utsträckning.

Insatser för miljödriven näringslivsutveckling ger ökade affärsmöjligheter

Klimat- och miljöutmaningen utgör ett av vår tids största hot, men innebär också en möjlighet att skapa nya jobb och nya företag, öka exportintäkterna och samtidigt bidra till en bättre miljö både här hemma och i vår omvärld. Runt om i världen görs stora investeringar inom områden som förnybar energi, avfallshantering, vattenrening och hållbar stadsutveckling. Detta öppnar stora möjligheter för svenska lösningar och svenskt näringsliv att matcha behov och efterfrågan för en hållbar tillväxt, utveckling och jobbskapande i Sverige och globalt. Sverige ligger långt framme när det gäller att ställa om system och produktion och har stor kunskap på ett flertal områden, t.ex. kring hållbar stadsutveckling och systemlösningar. De insatser som genomförs inom ramen för regeringens miljöteknikstrategi syftar till att bidra till ökade förutsättningar för företag att dra nytta av de möjligheter som finns. Dock är det ännu för tidigt att dra några slutsatser hur väl insatserna inom ramen för strategin har fungerat. Tillväxtanalys har i uppdrag att följa och utvärdera strategins genomförande och kommer längre fram kunna presentera vilka resultat och effekter strategin har bidragit till.

nikstrategi syftar till att bidra till ökade förutsättningar för företag att dra nytta av de möjligheter som finns. Dock är det ännu för tidigt att dra några slutsatser hur väl insatserna inom ramen för strategin har fungerat. Tillväxtanalys har i uppdrag att följa och utvärdera strategins genomförande och kommer längre fram kunna presentera vilka resultat och effekter strategin har bidragit till.

3.5.4 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

Ramvillkor

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Grunden för arbete, tillväxt och välfärd läggs genom fri företagsamhet. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella system och regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och dess närmare utformning kan vara avgörande för centrala beslut i företagen om t.ex. investeringar, lokalisering och anställning. Det är därför viktigt för regeringen med en så bred och tydlig förankring med näringslivet som möjligt. Genom kontakter och dialog med företag, olika näringslivsorganisationer och andra företrädare för näringslivet samt forskare arbetar regeringen för att identifiera problem och hinder i lagstiftning och regelverk samt otydliga och administrativt betungande bestämmelser som motverkar ett gynnsamt och dynamiskt företagsklimat. Sådana förslag och probleminventeringar ligger senare till grund vid översyn av regelverk, både på nationell och internationell nivå, inom sådana områden som berör företag och företagande och bidrar även till att en helhetssyn kan upprätthållas. Syftet är att regelverken ska vara så enkla, tydliga och ändamålsenliga som möjligt inom det område regelverket avser att reglera.

Ramvillkor är dock mer än bara rättsliga regelverk. Det kan även handla om administrativa system som företagen har att hantera i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det kan också handla om graden av offentlig kontroll och tillsyn över företagens verksamhet eller produktion. Möjligheten för företagen att få tillgång till information och service som krävs för verksamheten kan också i hög grad påverka förutsättningar att starta och driva företag. Myndigheternas tillgänglighet och service har därför stor betydelse när det gäller att skapa goda ramvillkor för företag. Dessutom påverkar naturligtvis faktorer som omfattningen av det offentliga åtagandet, graden av statlig styrning och reglering samt hur stor del av marknaden som är öppen för konkurrens.

Sådana administrativa system bör inte ge upphov till omotiverade administrativa bördor eller andra hinder för företagen, utan i stället i mesta möjliga mån utformas för att stödja och underlätta för företagen. Att främja åtgärder som utvecklar och förenklar systemen är ytterligare ett viktigt led i regeringens arbete med att skapa goda ramvillkor för företag och företagande.

Exempel på områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag och företagande är skatter, arbetsrätt, associations- och bolagsrätt, handelsrätt, miljö rätt, regler om finansiering samt ekonomisk redovisning och revision. Nedan följer ett urval av åtgärder som regeringen har vidtagit på områden som har stor betydelse för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Skattesystemets utformning har stor betydelse för incitamenten att starta och driva företag i Sverige. Genom goda skattemässiga villkor för företagande och investeringar i Sverige skapas tillväxt i hela landet, vilket tryggar sysselsättning och skapar välfärd.

Regeringen har sedan lång tid tillbaka arbetat med att förbättra de skattemässiga förutsättningarna för redan existerande företag och med att underlätta tillkomsten av fler och växande företag. Förmögenhetsskatten har avskaffats och bolagsskatten, arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna har sänkts. Skatten har sänkts för kvalificerade ägare i fåmansföretag och för enskilda näringsidkare. Skattereduktion för hushållstjänster och för reparation, underhåll, till- och

ombyggnad genom det s.k. husavdraget har införts. Momsen på restaurang- och cateringtjänster har sänkts. Även jobbskatteavdraget har förbättrat förutsättningar för företagande.

Regeringen fortsätter detta arbete och har som ambition att ytterligare förbättra företagsklimatet och villkoren för företagande, investeringar och sysselsättning i Sverige. En strategisk del av arbetet sker genom Företagsskattekommittén som regeringen tillsatte vid årsskiftet 2010/2011 med uppdrag att se över företagsbeskattningen (dir. 2011:1). Kommittén har ett brett uppdrag att se över företagsbeskattningen och slutredovisning ska ske senast i mars 2014. I kommitténs huvuduppdrag ingår bl.a. att se över möjligheterna att förbättra den skattemässiga neutraliteten mellan eget och lånat kapital samt ta fram förslag som breddar skattebasen för att möjliggöra en sänkning av de skatter som betalas av bolagssektorn. Förändringar ska ske på ett sätt som medför goda skattemässiga villkor för företagande. Kommittén ska undersöka hur mer generellt utformade regler som begränsar möjligheten att göra ränteavdrag tillsammans med åtgärder för att stärka det egna kapitalet kan bidra till ökad motståndskraft hos företagen och till stabila skatteintäkter. En av utgångspunkterna för uppdraget är att en konkurrenskraftig skattebelastning inom bolagssektorn leder till ökad sysselsättning, bredare skattebas och en starkare tillväxt. Kommittén ska även se över reglerna om koncernbidrag och underprisöverlåtelser samt analysera om det bör införas en källskatt på räntebetalningar. Kommittén lämnade i januari 2012 sitt första delbetänkande avseende skatteincitament för riskkapital (SOU 2012:3) och i september 2012 lämnades ett andra delbetänkande med förslag på skatteincitament för forskning och utveckling (SOU 2012:66).

Tillgången till kapital är en avgörande framgångsfaktor för nystartade och unga företag samt för expansiva och innovativa företag. Nystartade företag och mindre, växande företag kan dock ha svårt att finna extern finansiering. För att stimulera tillgången på kapital i mindre företag har regeringen lämnat propositionen Investeraravdrag (prop. 2012/13:134) till riksdagen med förslag till ett investeraravdrag för investeringar i företag av mindre storlek. Förslaget innebär att fysiska personer som förvärvar andelar i ett företag av mindre storlek i samband med företagets bildande eller vid en nyemission får göra avdrag med hälften av betalningen för andelarna i

inkomstslaget kapital. Avdrag ges med högst 650 000 kronor per person och år. Förslaget baseras delvis på Företagsskattekommitténs första delbetänkande. Investeraravdraget är ett statligt stöd som måste godkännas av kommissionen innan det kan träda i kraft. Åtgärden godkändes av kommissionen i juli 2013 och avses att efter avslutad riksdagsbehandling att träda i kraft den 1 december 2013.

Den företagsform som de flesta företagare först kommer i kontakt med är enskild firma. De skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare uppfattas dock som onödigt krångliga. Regeringen tillsatte därför i november 2012 en utredning som ska utvärdera och förenkla de skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag samt lämna förslag på hur dessa regler kan förenklas och förbättras (dir. 2012:116). En utgångspunkt för de förslag som utredningen lämnar är att upprätthålla neutraliteten mellan olika företagsformer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2014.

I enlighet med vad regeringen uttalat i budgetpropositionen för 2013 kommer regeringen se över beskattning vid överlåtelse av kvalificerade andelar i samband med generationsskiften i fåmansföretag.

I mars 2012 tillsatte regeringen en utredning i syfte att lämna förslag till hur rättssäkerheten i skatteförfarandet kan stärkas ytterligare (dir. 2012:14). I september 2013 lämnade utredningen sitt betänkande Förbudet mot dubbla förfaranden och andra rättssäkerhetsfrågor i skatteförfarandet (SOU 2013:62). Utredningen föreslår bl.a. ett samordnat förfarande i domstol för att pröva en felaktighet eller passivitet i ett ärende om skatt i de fall felaktigheten eller passiviteten kan leda både till en administrativ och en straffrättslig sanktion. Utredningen föreslår även att skälig ersättning för ombud, biträde eller utredning i ett ärende eller mål om skatt, förutom för de fall som gäller i dag, även ska kunna medges i de fall den sökandes förvärvsinkomst/nettoomsättning inte överstiger vissa beloppsnivåer.

Det är viktigt att de allmänna förvaltningsdomstolarna kan svara upp mot de höga krav som ställs i målen. Ett område med särskilda utmaningar är skatteområdet. I maj i år tillsatte regeringen därför en utredning med uppdrag att analysera om det finns anledning till en ökad specialisering av skattemålshandlingen i domstol och ge förslag till en fortsatt utveckling av

förvaltningsprocessen (dir. 2013:49). God skattekompens i domstolarna är av stor vikt för skattesystemets legitimitet och för förtroendet för skatteprocessen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2014.

Som ett ytterligare steg i att stärka rättssäkerheten för enskilda tillsatte regeringen i augusti en utredning om förbättrade möjligheter till förhandsbesked i skattefrågor (dir. 2013:80). Utredaren ska göra en översyn av förhandsbeskedsinstitutet och också analysera om det finns behov av någon kompletterande form av bindande besked i förväg i skattefrågor i enskilda fall.

I januari 2013 trädde en rad näringspolitiskt viktiga reformer på skatteområdet i kraft. Förslagen syftar till att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag samt att anställa. Bland förslagen kan nämnas följande.

Bolagsskatten sänktes den 1 januari 2013 med 4,3 procentenheter, från 26,3 procent till 22 procent. Den nominella bolagsskatten är av central betydelse för företagets investerings- och lokaliseringsbeslut och påverkar därmed i förlängningen produktionen och sysselsättningen i Sverige. Åtgärden innebär en kostnadsänkning för de berörda företagen, utan att de administrativa kostnaderna påverkas.

Som en konsekvens av detta sänktes även expansionsfondsskatten i motsvarande mån, dvs. från 26,3 procent till 22 procent av det belopp som dras av vid avsättning till expansionsfond. Sänkningen av expansionsfondsskatten innebär en skattelättnad för de allra minsta företagen. Vid omvandling av den gamla fonden till en ny, avsatt med den nya expansionsfondsskatten, innebär åtgärden dessutom en engångsförstärkning för företagen.

Reglerna om nedsättning av egenavgifter förenklades genom att kravet på att avdraget vid beräkningen av egenavgifter för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag ska uppfylla villkor i kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse togs bort. Bakgrunden till åtgärden är att kommissionen i december 2011 beslutade att avdraget inte utgör statligt stöd. Kopplingen av avdraget till kommissionens regelverk för statligt stöd av mindre betydelse behövs därmed inte längre. Det innebär i sin tur att kravet på att avdraget ska begäras i inkomstdeklarationen samt skyldigheten att i inkomstdeklarationen lämna de uppgifter som Skatteverket behöver för att

kunna bedöma om villkoren är uppfyllda kunde tas bort.

Reglerna om skattereduktion för hushållsarbete kompletterades med läxhjälp för elever. Reglerna har inneburit tillämpningssvårigheter varför dessa kompletterades så att hjälp med läxor och annat skolarbete till elever i grundskolan, gymnasieskolan och motsvarande skolformer uttryckligen omfattas av skattereduktionen. Arbetet ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden. Åtgärden innebär en förbättringsåtgärd för företag som tillhandahåller sådana tjänster.

Miljölagstiftningen skapar förutsättningar och villkor för att etablera, driva och utveckla företag i ett flertal branscher samt karaktäriseras av en hög förändringstakt genom nyttillkommande lagstiftning eller förändring av existerande regler. Det är därför viktigt med ett tydligt regelverk som är enkelt att tillämpa både för företag och myndigheter.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) innebär att sex befintliga sektorsdirektiv som reglerar utsläpp från industriverksamhet och energiproduktion har slagits ihop till ett enda direktiv. Cirka 1 000 anläggningar i Sverige omfattas av industriutsläppsdirektivet. I januari 2013 trädde de ändringar i miljöbalken i kraft, som krävs för att genomföra direktivet (prop. 2012/13:35, bet. 2012/13:MJU5, rskr. 2012/13:101).

De associationsrättsliga regelverken är liksom regelverken gällande ekonomisk redovisning och revision av stor betydelse för företagen. Det är därför viktigt att regelverken är ändamålsenliga, tydliga och enkla att tillämpa.

I mars 2013 trädde ett antal ändringar i bl.a. räntelagen (1975:635) i kraft som syftar till att motverka sena betalningar och långa avtalade betalningstider i näringslivet (prop. 2012/13:36, bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144). Genom lagändringarna genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv (2011/7/EU) av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner i svensk rätt.

I september 2012 överlämnades betänkandet Uppsägningstvister – En översyn av regelverket kring tvister i samband med uppsägning av arbetstagare (SOU 2012:62) till regeringen. I betänkandet lämnas förslag på lagändringar i lagen (1982:80) om anställningsskydd som syftar till

att begränsa arbetsgivarens kostnader vid tvist om uppsägning. Betänkandet har remissbehandlats. Ärendet bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Näringsfriheten möjliggör för företagen att etablera näringsverksamhet med önskat innehåll och form samt att snabbt möta förändrade marknadsförutsättningar och införa effektiviseringsframjande produktions- och distributionsformer. Inskränkningar har varit mycket sparsamma och haft särskilda bevekelsegrunder. Lagen (1986:436) om näringsförbud syftar till att hindra oseriösa näringsidkare från att fortsätta att bedriva verksamhet och bidrar till att skapa en mer rättvis spelplan för de seriösa företag som bedriver verksamhet på marknaden. Antalet näringsförbud har ökat kraftigt under de senaste tio åren. Det är viktigt att regelverket gäller lika oavsett företagsform, att lagen är anpassad till nuvarande förhållanden och att det finns förutsättningar för tillsynen att vara effektiv. I december 2012 överlämnade Utredningen om vissa frågor om näringsförbud sitt slutbetänkande Näringsförbud – tillsyn och effektivitet (SOU 2012:84). Syftet med översynen var att stärka och modernisera vissa delar av lagstiftningen och utreda hur effektiviteten vid tillsynen kan förbättras. Utredningen föreslår en ny utformning av lagen om näringsförbud mot bakgrund av att lagen blivit svåröverskådlig och behöver moderniseras. Utredningen föreslår även vissa åtgärder som syftar till att effektivisera tillsynen liksom vissa ändringar i lagen för att göra den mer heltäckande. Utredningen föreslår att det uttryckligen anges i lagen att vissa företrädare för stiftelser och utländska filialer ska omfattas och att var och en som faktiskt utövar ledning över en näringsverksamhet, oavsett associationsform, ska kunna meddelas näringsförbud. Lagen om näringsförbud bör kompletteras med bestämmelser som förbättrar Kronofogdemyndighetens (KFM:s) möjligheter att utöva sin tillsyn och få kontakt med dem som har meddelats näringsförbud. Det inledande samtal som KFM genomför med den som meddelats näringsförbud bör göras obligatoriskt, KFM bör få begära att den som har näringsförbud lämnar uppgift om inkomst- och anställningsförhållanden och om övriga omständigheter av betydelse för tillsynen, liksom att tredje man i undantagsfall, vid vite, bör få åläggas viss upplysningskyldighet om ekonomiska mellanhavanden med den person som har näringsförbud. Utredningen föreslår

också att revisorers agerandeplikt enligt aktiebolagslagen, som innebär att de är skyldiga att agera om de vid revisionen finner att någon i bolagets ledning kan misstänkas för vissa typer av brott, utvidgas till att avse även misstanke om överträdelse av näringsförbud. Betänkandet har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Konkurrens

Konkurrens är ett viktigt medel för målet om tillväxt och ökad sysselsättning

Öppna och väl fungerande marknader skapar förutsättningar för fler och växande företag där kreativitet, nytänkande och kommersialisering av nya affärsmöjligheter stimuleras. Konkurrens är en av flera viktiga förutsättningar för skapandet av ett innovativt företagsklimat. Genom ökad konkurrens stiger effektiviteten, produktiviteten och konkurrenskraften hos företagen. En effektiv konkurrens kommer konsumenterna till del genom ökade valmöjligheter, högre kvalitet på produkter och lägre priser. Samhällsekonomiska effekter uppnås när fler innovativa företag i konkurrens utvecklar nya produkter och tjänster vilket stimulerar ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Arbetet inom konkurrensområdet bedrivs inom de tre områdena moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrensmyndighet och väl fungerande marknader.

Moderna konkurrensregler

Moderna och tydliga regelverk är ett par viktiga förutsättningar för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för väl fungerande marknader. Konkurrenslagstiftningen är av central betydelse för att uppnå detta.

För att avhålla företag från att begå överträdelser av konkurrensreglerna måste förfaranderegler vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Konkurrensreglerna måste också innehålla tillräckliga sanktionsmöjligheter.

En stor del av konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvansvärt att det råder rättslikhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna när företagen

ska etablera sig eller konkurrera på olika geografiska marknader.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorsspecifika regleringar för att komma till rätta med särskilda problem på en marknad och öka möjligheterna till marknadstillträde. Så har skett exempelvis inom området för elektronisk kommunikation. Även andra regler kan behöva anpassas för att inte skapa inträdes hinder för nya aktörer som vill etablera sig på en marknad. Det gäller särskilt på marknader som öppnas för konkurrens.

Med anledning av Europeiska kommissionens pågående översyn av förordning (EG) nr 772/2004 om tillämpningen av artikel 81.3¹¹ i fördraget på grupper av avtal om tekniköverföring har regeringen under våren 2013 tagit fram en promemoria om hur motsvarande svenska regler bör anpassas till den nya gruppundantagsförordningen (dnr. N2013/2196/MK). Förslaget i promemorian innebär att lagen (2008:586) om gruppundantag för konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring anpassas till Europeiska kommissionens nya gruppundantagsförordning, som föreslås ersätta den nu gällande när den löper ut den 30 april 2014. Syftet med anpassningen är att motsvarande materiella regler ska gälla för bedömningen av konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring, oavsett om svensk eller EU:s konkurrensrätt är tillämplig i det enskilda fallet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv tillsyn är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet inom konkurrens- och upphandlingsområdet. Av stor betydelse för konkurrens och väl fungerande marknader är även sektorsmyndigheternas tillsyn över efterlevnaden av sektorsregleringar.

Konkurrensverket inriktar främst sina resurser på lagtillämpning. Inom området för konkurrens är kartellbekämpning och att ingripa mot privata och offentliga aktörer som missbrukar sin dominerande ställning på marknaden fortsatt prioriterat, liksom att tillämpa reglerna i konkur-

¹¹ Numera artikel 101.3 i fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt

renslagen (2008:579) om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Under året har särskilda insatser gjorts inom sektorerna bygg, avfall, post, finansiella tjänster, idrott och bokhandel. Inom upphandlingsområdet har tillsynsverksamheten varit prioriterad. Otillåtna direktupphandlingar har varit i fokus och särskild vikt har lagts vid talan om upphandlingsskadeavgift.

För att upprätthålla en effektiv konkurrens på marknaden måste tillsynen kunna bedrivas snabbt, rättssäkert och effektivt. Det är i detta sammanhang viktigt att Konkurrensverkets befogenheter vid utövandet av tillsynen är anpassade till de behov som finns och till utvecklingen i omvärlden. Mot bakgrund av bl.a. erfarenheter av tillämpningen av konkurrenslagen, it-utvecklingen och harmoniseringen inom EU har det identifierats behov av att överväga förändringar i regelverket. Regeringen tillsatte därför under 2012 en utredning som avlämnade sitt betänkande *Effektivare konkurrenstillsyn* (SOU 2013:16) i mars 2013. Utredningen föreslår på flera centrala områden nya och effektiva instrument och befogenheter. Det handlar om att Konkurrensverket tillfälligt ska få avbryta en tidsfrist (stoppa klockan) vid utredningar av företagskoncentrationer, att det införs en möjlighet för Konkurrensverket att medge ett företag anstånd med att lämna underlag för en fullständig ansökan om eftergift från konkurrensskadeavgift (kölapp) och att Konkurrensverket i samband med säkring av bevis vid platsundersökningar ska få utföra granskning och kopiering av dokument i verkets lokaler. Betänkandet har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Domar och beslut

Domstolarna har under året meddelat flera domar och beslut i konkurrens- och upphandlingsrättsliga mål som grundar sig på stämningansökningar och ansökningar ingivna av Konkurrensverket. Domarna har rört tillträde till det fasta accessnätet via återförsäljartjänster för ADSL-anslutningar, gemensamma regler inom Svenska Bilspportförbundet (SBF), Svenska Hockeyligans förbud för sina medlemsklubbar att skriva korttidskontrakt med hockeyspelare från NHL och fråga om vägran att bereda tillträde till övningsområde utgjort en överträdelse av reglerna i konkurrenslagen om konkurrensbegränsande säljverksamhet.

Inom upphandlingsområdet har ett drygt tiotal domar rörande upphandlingsskadeavgift meddelats sedan augusti 2012. I merparten av fallen har Konkurrensverkets talan bifallits. Verket har också kartlagt om upphandlande myndigheter följer, eller anser att de omfattas av lagen om offentlig upphandling.

Konkurrensverket hade 29 mål i domstol i juli 2013, varav åtta avsåg överträdelser av konkurrenslagen och 21 rörde upphandlingsskadeavgift. Fem mål som rörde tillämpningen av regeln om offentlig säljverksamhet, som infördes i konkurrenslagen den 2010, låg vid denna tidpunkt i domstol. Sedan augusti 2012 har Konkurrensverket lämnat in två stämningansökningar med stöd av dessa regler. De rör fråga om förbud för en kommuns servicekontor att sälja mark- och anläggningsentreprenadarbeten till andra än kommunen själv och krav på anslutning av nya småhus till det kommunala fjärrvärmenätet. De mål som ligger i domstol sedan tidigare rör verksamhet avseende utbildning inom räddningstjänsten, försäljning av bredbandstjänster och försäljning av bygg- och anläggningsentreprenader. Totalt lämnade Konkurrensverket in 19 ansökningar mellan augusti 2012 och fram till augusti 2013 som rör överträdelser av upphandlingslagstiftningen.

Enligt uppgift från Konkurrensverket har den genomsnittliga handläggningstiden i domstol från det att Konkurrensverket lämnat in stämningansökan till Stockholms tingsrätt till dess att målen har avgjorts i sista instans minskat, sett till perioden efter det att den nya konkurrenslagen infördes jämfört med åren dessförinnan.

Konkurrensverket tog under 2012 emot närmare 1 100 tips och klagomål från företag och konsumenter. Cirka 400 av dessa rörde offentlig upphandling, 70 rörde konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och 25 rörde valfrihetssystem. Konkurrensverket fattade 115 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget under 2012. Av dessa rörde 42 beslut företagskoncentrationer och 8 beslut rörde ärenden om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Konkurrensverket fattade 31 tillsynsbeslut med tillämpning av upphandlingslagarna. Totalt avslutades 102 upphandlingsärenden. I sin tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) fattade verket två tillsynsbeslut och inledde ett nytt ärende.

I flera av Konkurrensverkets tillsynsärenden har parterna ändrat sitt beteende eller undanröjt konkurrensproblemet under ärendenas handläggning. Även genom Konkurrensverkets tillsynsbeslut med stöd av upphandlingsreglerna har upphandlande myndigheter ändrat sina upphandlingar så att de inte längre står i strid med lagen. Otillåtna direktupphandlingar har också undanröjts.

Förbättringsåtgärder och information

Konkurrensverket fick i regleringsbrevet för 2013 i uppdrag av regeringen att göra en översyn av konkurrensen i Sverige samt lämna förslag till konkurrensfrämjande åtgärder. Fokus för granskningen ligger inom fem områden; effektiv konkurrenstillsyn, konkurrensneutralitet mellan offentliga och privata aktörer, konkurrensen inom bygg- och bostadsområdet, drivmedelsmarknaden och statligt tandvårdsstöd. Rapporten ska redovisas till regeringen den 31 december 2013.

Konkurrensverket utarbetade inom området för förbättringsåtgärder en slutrapport av regeringsuppdraget om kommunernas valfrihetssystem, Kommunernas valfrihetssystem – med fokus på hemtjänst, Konkurrensverkets rapportserie 2013:1.

I sitt uppdrag med att främja ett konkurrensinriktat synsätt gjorde Konkurrensverket flera informationsinsatser, bl.a. inom områdena för anbudskarteller, små och medelstora företags deltagande i upphandling samt mutor och korruption.

Konkurrensverket fortsatte att genomföra informationsinsatser till upphandlare och leverantörer för att främja en enhetlig tillämpning av de nationella upphandlingsreglerna och för att sprida kunskap.

Konkurrensverket ingår i ett nätverk som arbetar för att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentliga upphandlingar. Nätverket fungerar även som ett forum för att diskutera vilka möjligheter de offentliga organisationerna har att påverka ett sådant deltagande.

I syfte att öka förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar och för att få fler företag att konkurrera om kontrakten införde Konkurrensverket en interaktiv vägledning på sin hemsida där företag som planerar ett samarbete inför en upphandling enkelt kan testa om detta är möjligt utan att konkurrensreglerna överträds.

Uppdragsforskning

Inom området för uppdragsforskning publicerades under året sex rapporter.

Det särskilda anslaget för konkurrensforskning som under 2012 uppgick till drygt 13 miljoner kronor fördelades på åtta nya projekt inom konkurrensområdet och ett inom upphandlingsområdet samt på nio pågående projekt, varav fem avsåg konkurrensforskning. De nya forskningsprojekten rörde bl.a. ekonometri för spårning av karteller i anbudsdata, privatiseringar och konkurrensrättsliga utmaningar samt marknadsmisslyckanden och EU:s konkurrensrätt.

Internationellt arbete

Inom EU och det internationella området är Konkurrensverket aktivt i EU-kommissionens lagstiftningsarbete och handläggning av ärenden, i formellt informationsutbyte med andra europeiska konkurrensmyndigheter inom European Competition Network (ECN) och erfarenhetsutbyten med andra konkurrensmyndigheter. Konkurrensverket bidrar också till den internationella utvecklingen inom området genom deltagande i diskussioner inom Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) och International Competition Network (ICN). Konkurrensverkets generaldirektör ingår sedan 2010 i styrgruppen för OECD:s konkurrenskommitté. Fram till slutet av 2012 var Konkurrensverket i samråd med Socialdepartementet ordförande i Public Procurement Network (PPN), där frågor om motverkande av olagliga direktupphandlingar, innovationsupphandling och inläsningseffekter i förhållande till it-upphandlingar har drivits.

Undersökning bland intressenter

För tjugonde året i rad genomförde Konkurrensverket en undersökning bland verkets intressenter. Av den framgår att det bland alla intressentgrupper finns en mycket utbredd positiv inställning till konkurrens. En betydande och ökande andel, med undantag för gruppen journalister, anser att konkurrenslagen har bidragit till väl fungerande marknader. Andelen inom branschorganisationer och större företag som tror att aktörer medvetet bryter mot lagen ökar, medan andelen affärsjurister som tror att det förekommer minskar. En överväldigande majoritet uppger sig känna till lagen om offentlig upphandling. Kännedomen om att det är Konkurrensverket som ansvarar för tillsynen av lagen har sjunkit i alla intressentgrupper sedan förra året

och är relativt låg. Vid en sammanvägd bedömning anser 53 procent (jämfört med 57 procent 2011) att de har stort eller mycket stort förtroende för Konkurrensverket. Andelen med stort förtroende är störst hos större företag och lägst hos mindre företag.

Öppna och väl fungerande marknader

En förutsättning för väl fungerande marknader, utöver en modern konkurrenslagstiftning och en effektiv konkurrenstillsyn, är att det inte finns onödiga hinder för att träda in på och ur olika marknader. Det är också viktigt med stabila regler som är likvärdiga för företagen som konkurrerar på marknaden, även mellan privata och offentliga företag. Det skapar ökad marknadsdynamik och förutsättningar för företagen att hantera en föränderlig omvärld och anpassa sig till nya villkor. Ytterligare en förutsättning för väl fungerande marknader är att konsumenterna har goda möjligheter att välja mellan olika produkter och tjänster. Att den offentliga upphandlingen fungerar väl är också en viktig förutsättning för väl fungerande marknader inom de områden där offentliga aktörer köper varor och tjänster.

Valfrietssystem

- *Nytt valfrietssystem inom tjänster för elektronisk identifiering:*

Riksdagen beslutade i maj 2013 att anta regeringens proposition Myndigheters tillgång till tjänster för elektronisk identifiering, prop. 2012/13:123. I propositionen lämnades förslag till en ny lag om valfrietssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering. Lagen ska gälla när en upphandlande myndighet har beslutat att tillämpa valfrietssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering av enskilda i myndighetens elektroniska tjänster och denna har anslutit sig till ett system för säker elektronisk identifiering som tillhandahålls av en myndighet som utses av regeringen. Konkurrensverket ska utöva tillsyn enligt lagen. Lagen (2013:311) om valfrietssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering trädde i kraft den 1 juli 2013.

Se även avsnitt 4.4.3 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

- *Valfrietssystem inom socialtjänsten:*

I september 2012 tillsatte regeringen en utredning, Framtida valfrietssystem inom social-

tjänsten (dir. 2012:91) som ska analysera och utvärdera effekterna av införandet av lagen (2008:962) om valfrietssystem, förkortad LOV, på socialtjänstområdet. Utvärderingen ska särskilt fokusera på vilken effekt reformen har haft för brukarna, ge en samlad bild när det gäller utvecklingen av utförare ur ett mångfaldsperspektiv, hur LOV fungerar ur konkurrenssynpunkt samt vilken betydelse reformen har haft för utvecklingen av bland annat kvalitet, kostnader och effektivitet i de kommuner och inom de områden där LOV tillämpas. Utifrån denna utvärdering ska utredaren överväga för- och nackdelar med att införa en obligatorisk lagstiftning om valfrietssystem på socialtjänstområdet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2014. Konkurrensverket överlämnade i januari 2013 en slutrapport Kommunernas valfrietssystem – med fokus på hemtjänst, Konkurrensverkets rapportserie 2013:1, till regeringen. Rapporten redovisar en utvärdering av konkurrensförhållandena i kommunernas valfrietssystem utifrån olika områden; reformens genomförande, etableringsmöjligheter, mångfald, brukarnas val och konkurrensneutralitet. Av rapporten framgår att i oktober 2012 hade 171 kommuner valfrietssystem i drift eller hade fattat beslut om ett införande. Valfrietssystem har införts inom totalt 23 tjänsteområden, där de största områdena utgörs av hemtjänst, ledsagning, avlösning, daglig verksamhet och familjerådgivning. Inom hemtjänsten har de externa utförarna ökat i antal både vad gäller antal och andel av beviljad tid. Under perioden 2009 till 2011 ökade de externa utförarnas hemtjänststavnal från 487 till 893. Från 2008 till 2011 ökade de externa utförarnas andel av beviljad tid från 16 till 20 procent. Inom ramen för detta uppdrag har Konkurrensverket presenterat vissa åtgärdsförslag som syftar till att öka kvalitetskonkurrensen i kommunernas valfrietssystem och på så sätt öka brukarnas valfrihet. Förslagen vänder sig till de kommuner som har bestämt sig för att införa LOV och omfattar förslag om en öppen och årlig redovisning av valfrietssystemen, för att öka etableringsmöjligheterna, såsom att det bör införas en turordning vid icke-val, om införandet av en öppen redovisning av prissättningen utifrån egenregins kostnader och att det bör fokuseras på långsiktighet när det gäller valfrietssystemens framtid i syfte att öka viljan för företagen att investera. Konkurrensverket lämnar också förslag för att öka mångfalden av utförare i syfte att

stärka brukarnas val och åtgärdsförslag för ökad konkurrensneutralitet.

Se även avsnitt 7.4 under utgiftsområde 9 Hälso- och sjukvårdspolitik.

– *Valfrihetssystem inom arbetsmarknadsområdet:*

Sedan 2010 får Arbetsförmedlingen besluta att, i enlighet med lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster som upphandlas inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Arbetsförmedlingen ansvarar för att den arbetsökande får god information om de leverantörer som det går att välja mellan.

I februari 2013 överlämnade Arbetsförmedlingen en återrapportering till regeringen om de kompletterande aktörer som används av Arbetsförmedlingen, Arbetsförmedlingens återrapportering 2012 – Kompletterande aktörer. Sedan 2010 har Arbetsförmedlingen upphandlat fyra tjänster inom ramen för valfrihetssystem: etableringslots, jobbcoachning, coach inom tröskeln samt sysselsättningsplatser med rehabiliterande inslag för personer med psykisk funktionsnedsättning. Syftet med upphandlingen av arbetsmarknadstjänsterna är att deltagarna ska få ett arbete, direkt eller på längre sikt. Arbetsförmedlingen hade under 2012 avtal med 767 leverantörer inom ramen för valfrihetssystem. Arbetsförmedlingen gör i rapporten bedömningen att det kan ta lång tid innan det går att se om det råder en fungerande kvalitetsdrivande konkurrens. En svårighet med att mäta kvalitet inom arbetsmarknadsområdet, jämfört med t.ex. inom vårdområdet, är att leverantören och deltagaren kan ha olika målsättningar och förväntningar i fråga om resultatet på tjänsten.

Arbetsförmedlingen beslutade i april 2013 att, inom ramen för valfrihetssystemet för personlig jobbcoachning, införa ett ratingsystem för att förbättra informationen till arbetssökande när de ska välja jobbcoach. Syftet med ratingsystemet är att styra jobbcoacherna mot målet – fler i arbete – och stödja en kvalitetshöjande konkurrens som innebär att jobbcoacher med goda resultat ska få fler deltagare.

Se även avsnitt 4.4 under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Apoteksmarknaden

Regeringen tillsatte under 2011 en utredning för att göra en översyn av vissa frågor som rör pris-

sättning, tillgänglighet och marknadsförutsättningar inom läkemedels- och apoteksområdet. I oktober 2012 presenterades ett delbetänkande Pris, tillgång och service – fortsatt utveckling av läkemedels- och apoteksmarknaden, SOU 2012:75. I delbetänkandet behandlas frågor om prissättning, leverans- och tillhandahållandeskyldighet och vissa andra frågor som det har funnits ett behov av att ses över efter det att omregleringen genomförts.

Statskontoret har på uppdrag av regeringen följt upp och utvärderat apoteksomregleringen utifrån målen för omregleringen och presenterat en rapport i maj 2013, En omreglerad apoteksmarknad, Statskontorets rapportserie 2013:7. Statskontoret bedömer att målet om ökad tillgänglighet till läkemedel och målet om låga läkemedelskostnader har uppfyllts i hög grad. Detta bekräftas av Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) som slutredovisat uppdraget att följa och analysera den geografiska tillgängligheten till läkemedel med anledning av omregleringen och uppdraget att följa prisutvecklingen på läkemedelsmarknaden med anledning av omregleringen. Samtidigt bedömer Statskontoret att målet om bättre service och tjänsteutbud och målet om bibehållen kompetens och säkerhet i läkemedelsförsörjningen endast har uppfyllts till viss del. Vidare bedömer Statskontoret att apoteksmarknaden i maj 2013 överlag fungerar tillfredsställande, men att regeringens uttalade ambition om mångfald och goda förutsättningar för både små och stora aktörer riskerar att inte uppfyllas på längre sikt.

Se även avsnitt 4.6.3 under utgiftsområde 9 Hälso- och sjukvårdspolitik.

Marknaden för fordonsbesiktning

Transportstyrelsen presenterade i april 2013 en rapport, Fordonsbesiktningensmarknaden 2012 dnr TSV2013-1539, över utvecklingen av fordonsbesiktningensmarknaden under 2012. Enligt rapportens slutsatser har fordonsbesiktningensmarknaden utvecklats långsamt sedan omregleringen genomfördes den 1 juli 2010. Det är endast på lokal nivå och i vissa tätorter som viss konkurrens har uppstått. Det är fortfarande långt till en väl fungerande marknad i bemärkelsen effektiv konkurrens mellan företag och möjligheter för kunder utanför större tätorter att välja mellan olika besiktningföretag. Ett hinder har varit närvaron av AB Svensk Bilprovning

(Bilprovningen) som haft ett försprång med sitt rikstäckande besiktningssystem och re-nommé. De största upplevda etableringshindren som omnämnts är ackrediteringsprocessen, tillgången på utbildad personal och tillgången till utbildning. Enligt uppgifter från Transportstyrelsen hade elva företag ackrediterats hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) i mars 2013, en ökning med fem företag sedan föregående år. Ackreditering är ett krav för att få bedriva verksamhet på marknaden för fordonsbesiktning. Transportstyrelsen har till uppgift att utöva kontroll över verksamheten på den nya marknaden. Antalet besiktningstationer för lätta fordon har ökat med 16 procent från 232 till 270 stycken. Inga stationer har stängts. Öppetiderna på kvällar och helger har minskat under året. Priserna har i stort sett legat stilla jämfört med konsumentprisindex (KPI). Prisnivån är högst i Stockholmsområdet och lägst i kommuner i glesbefolkade regioner. Transportstyrelsens tillsyn 2012 visar att de företag som trätt in på marknaden för besiktning av lätta fordon håller en likvärdig besiktning-kvalitet på sina förrättningar som Bilprovningen. Teknikutvecklingen avseende besiktning-metoder har varit liten.

Staten och de övriga ägarna i Bilprovningen kom i januari 2012 överens om att ge bolaget i uppdrag att genomföra försäljning av delar av bolagets stationsnät för att skapa förutsättningar för en väl fungerande marknad samtidigt som en fortsatt god täckning avseende fordonsbesiktning i hela landet beaktas. I november 2012 tecknade Bilprovningen avtal om försäljning av den nordöstra gruppen. I mars slutfördes delningen av Bilprovningen i två delar. Efter delningen blir Bilprovningen ett helstatligt bolag med ett rikstäckande stationsnät. De tidigare minoritetsägarna blir ägare till det sydvästra stationsnätet som kommer att bedriva fordonsbesiktning i ett nytt bolag.

Se även under avsnitt 3.5.4 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Kollektivtrafik och persontrafik på järnväg

År 2010 avskaffades SJ AB:s ensamrätt till kommersiell persontrafik på järnvägsnät som förvaltas av staten. I praktiken fick dock marknadsöppnandet inte praktisk betydelse förrän från och med 2012. Den nya lagen (2010:1065) om kollektivtrafik trädde i kraft den 1 januari 2012. Samtidigt togs det sista hindret för att eta-

blera kommersiell busstrafik bort. Regeringens intentioner med marknadsöppningen i Sverige är att göra det möjligt att på kommersiella grunder pröva nya sätt att bedriva verksamheten. På så sätt avser man öka dynamiken i branschen, vilket antas leda till ett större och mer diversifierat utbud, och därigenom till ett ökat resande med kollektivtrafik. Regeringen har gett Trafikanalys i uppdrag att utvärdera effekterna för resenärer, näringsliv och samhälle. Slutredovisning ska ske i december 2014. Trafikanalys kommer att rapportera årligen till regeringen inom ramen för uppdraget. För den senaste rapporten se Utvärdering av marknadsöppningar i kollektivtrafiken – rapport 2012, Rapport 2012:13.

Marknadsstrukturen har förändrats i mycket liten utsträckning under 2012. Det går dock att se att ett antal kommersiella busslinjer har tillkommit tack vare den borttagna marknadstillträdesrestriktionen och kompletterar den offentligt organiserade trafiken. Antalet aktörer på järnvägsmarknaden förändras även det långsamt. På marknaden för persontrafik står tio företag tillsammans för 97 procent av trafiken. I den kommersiella tågtrafiken dominerar SJ AB stort och i den upphandlade tågtrafiken har fem operatörer i princip hela marknaden tillsammans. Det tillkom endast en ny operatör 2012. Nya järnvägsföretag har emellertid aviserat sin avsikt att bedriva persontrafik på järnväg från december 2013.

Marknaden för linjelagd busstrafik har cirka 300 operatörer, de flesta mycket små. Antalet bussoperatörer minskar över tid, medan trafik, antal bussar och antal anställda ökar. I den kommersiella busstrafiken har de tre största operatörerna 89 procent av marknadens utbud. Marknaden för långväga interregionala resor präglas främst av kommersiella aktörer och liten omfattning av allmännyttig kollektivtrafik, konkurrens om resenärer och en valfrihet för resenären. Marknaderna för regional kollektivtrafik domineras däremot nästan helt av offentligt upphandlad trafik. Bara undantagsvis förekommer konkurrens om resenärerna som i sin tur sällan har några alternativ att välja mellan.

Se även avsnitt 3.5.1 under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Energimarknaden

Regeringens mål är att åstadkomma en effektiv elmarknad med väl fungerande konkurrens som kommer elkonsumenterna tillgodo. Arbetet med

en gemensam nordisk och europeisk slutkundsmarknad fortsätter. Målet är att harmonisera regler så att barriärerna för elhandlarna att verka i de olika länderna minimeras.

Riksdagen antog i april 2013 regeringens proposition Naturgasfrågor (prop. 2012/13:85) där regeringen föreslog nya regler för att effektivisera naturgasmarknaden och förbättra monopolkontrollen. De nya reglerna innebär bl.a. att intäkter från naturgasföretagens olika verksamheter fastställs på förhand. Förebilden har varit motsvarande system på elmarknaden som nu finjusterats och anpassats till förhållandena på naturgasmarknaden. Vidare finns ändringar i bestämmelserna om systemansvaret på naturgasmarknaden. Tidigare hade Svenska kraftnät det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthölls mellan inmatning och uttag i det nationella naturgassystemet. Regeringen har med stöd av lagändringarna utsett Swedegas AB att ha det övergripande balansansvaret. Det innebär att verksamheten kan integreras med Swedegas AB:s nuvarande verksamhet som transmissionsnätoperatör på naturgasmarknaden.

Regeringen har uppdragit åt Energimarknadsinspektionen att ta fram förslag till förändringar för att skapa förutsättningar för en nordisk slutkundsmarknad. Förändringarna syftar till att förenkla för elkunden och att stärka konkurrensen på elmarknaden genom att införa en modell som innebär att elhandlaren blir den centrala kontaktpunkten för elkunden. Detta är ett led i genomförandet av en gemensam nordisk slutkundsmarknad för el som syftar till att underlätta för elhandlare att etablera verksamhet över nationsgränserna.

Se även avsnitten 2.4.1, 2.4.2, 2.4.4 och 2.4.5 under utgiftsområde 21 Energi.

Avfallsområdet

Hur en väl fungerande konkurrens ska uppnås inom avfallsområdet är och har varit föremål för diskussioner. Det gäller bl.a. vilket avfall som ingår i verksamhetens hushållsavfall och vilket avfall som faller utanför definitionen och därmed utanför det kommunala ansvaret. Dagens reglering skapar en oklar rättslig situation såväl för företag som för kommuner.

I september 2012 presenterade avfallsutredningen sitt betänkande, Mot det hållbara samhället – resurseffektiv avfallshantering (SOU 2012:56). I betänkandet lämnar utredaren bl.a.

förslag till hur ansvaret för insamling och omhändertagande av näringslivets hushållsavfall m.m. bör utformas. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu vidare inom regeringskansliet.

Se även avsnitt Politikens inriktning under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Plan- och bygglagstiftning

Plan- och bygglagen (2010:900) kan bidra till att uppnå en effektiv konkurrens på bygg- och bostadsmarknaden och därför har det utretts hur tillämpningen av regelverket fungerar och vilka effekter som har uppnåtts utifrån ett konkurrensperspektiv.

Regeringen beslutade i november 2011 om ett uppdrag till Boverket att i samverkan med Konkurrensverket analysera konsekvenser och uppnådda effekter av reglerna om att en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens ska främjas vid kommunernas planläggning. Dessa regler har gällt sedan 2008. I uppdraget ingick att studera vilka effekter lagändringen har haft på utformningen av kommunala översiktsplaner och detaljplaner samt på beslut om bygglov och förhandsbesked. I april 2013 redovisade Boverket rapporten Utvärdering av vissa tillväxt- och konkurrensbestämmelser i plan- och bygglagen, Boverkets rapportserie rapport 2013:13. Regeringens bedömning med anledning av rapporten återfinns under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Kommunernas markanvisning i anslutning till planprocessen är också av betydelse för en effektiv konkurrens. Regeringen gav i november 2011 Statskontoret i uppdrag att beskriva och utvärdera den kommunala markanvisningsprocessen för bostadsbyggande. I september 2012 redovisade Statskontoret rapporten Mark, bostadsbyggande och konkurrens – en granskning av den kommunala markanvisningsprocessen. Statskontorets rapportserie rapport 2012:25.

En särskild utredare har gjort en översyn av bestämmelserna om genomförande av detaljplan i syfte att åstadkomma en tydlig, effektiv och transparent plangenomförandelagstiftning, som också bidrar till en effektiv konkurrens inom bygg- och anläggningssektorn. I december 2012 presenterades betänkandet Ett effektivare plangenomförande (SOU 2012:191). Uppdraget har utvidgats genom att utredaren har fått i uppdrag att också utreda förutsättningarna för att för-

enkla och förkorta plan- och byggprocessen, se tilläggsdirektiv till Utredningen om översyn av bestämmelser om genomförande av detaljplan (S 2011:11). Detta tilläggsuppdrag redovisades i april 2013.

Se även avsnitt 3.2.1 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Likvärdiga förutsättningar inom privat och offentlig sektor

Av regeringens förvaltningspolitiska proposition Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175), framgår att statliga myndigheter som regel inte bör sälja varor och tjänster om försäljningen snedvrider konkurrensen på marknader och därmed tränger undan privat näringsverksamhet.

I januari 2010 trädde reglerna om förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579) i kraft. Under det första år som lagen var i kraft genomförde Konkurrensverket en bred informationsinsats till landets kommuner, vilket ledde till att flera kommuner beslöt att upphöra med viss säljverksamhet. Under 2012 har fortsatt fokus för Konkurrensverket legat på tillsyn av reglerna om offentlig säljverksamhet.

Regeringen ser kontinuerligt över statliga verksamheter i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som myndigheterna bör bedriva på marknader samt för att förbättra möjligheten till kontroll och styrning av sådan verksamhet.

Offentlig upphandling

Det bakomliggande syftet med reglerna om offentlig upphandling är att bidra till fri rörlighet på EU:s inre marknad så att upphandlande myndigheter på ett öppet sätt ska kunna utnyttja konkurrensen och tillvarata det offentliga medel på bästa möjliga sätt. I varje upphandling ska anbudsgivarna konkurrera om de offentliga kontrakten. Ogenomtänkta upphandlingsstrategier kan negativt påverka konkurrensen och utvecklingen av näringslivet.

Inom EU pågår behandlingen av nya direktiv inom upphandlingsområdet. Regeringen beslutade i september 2012 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och ge förslag till hur bestämmelserna i direktiven på upphandlingsområdet bör genomföras i svensk lagstiftning, Genomförande av EU:s direktiv om offentlig upphandling, upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster samt

tilldelning av koncessioner (dir. 2012:96 samt tilläggsdirektiv 2013:21). Uppdraget ska delredovisas avseende bestämmelserna om offentlig upphandling och upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster senast den 1 oktober 2013 och slutredovisas avseende tilldelning av koncessioner senast den 1 januari 2014.

Ökad konsumentrörlighet

En förutsättning för väl fungerande marknader är att konsumenter kan bedöma och jämföra olika erbjudanden och därigenom fatta väl avvägda beslut. Utredningen om framtidens stöd till konsumenter, har bl.a. haft i uppdrag att se över det befintliga stödet till konsumenter i fråga om rättigheter och skyldigheter samt val av produkter på konsumentmarknaderna. Utredningen presenterade sitt slutbetänkande Konsumenten i centrum – ett framtida konsumentstöd (SOU 2012:43) i juni 2012.

Se även avsnitt 5.4.2 och 5.5 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Statsstöd

Inom EU-rättens konkurrensregler utgör bestämmelserna om statligt stöd en central del. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

Den pågående finansiella och ekonomiska krisen har inneburit att statsstödsfrågorna fått en ökad betydelse, inte minst då flera medlemsstater funnit det nödvändigt att vidta en budgetrestruktiv hållning.

EU-kommissionens arbete med att förenkla tillämpningen av statsstödsreglerna har fortsatt under 2012. Detta för att uppnå ett ökat fokus på de stöd som mest riskerar att snedvrider konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Detta ligger väl i linje med kommissionens mål om "good aid", som regeringen stödjer. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande

statsstödsregler är att rikta stödgivningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre stöd har kommissionen tagit fram särskilda gruppundantag, vilka regeringen har valt att tillämpa i ökad utsträckning, vilket minskat den administrativa bördan såväl hos företag som hos myndigheter.

Under våren har nya rambestämmelser för statsstödsreglerna förhandlats fram i Europeiska rådet. Kompletteringar till den s.k. procedurförordningen (förordning [EG] nr 659/1999) möjliggör förbättrade möjligheter för kommissionen att inhämta information om marknadsförhållanden i komplicerade stödärenden, vilket innebär en effektiviserad handläggning och kortare handläggningstider. Kommissionen ska också kunna handlägga komplicerade stödfrågor som rör fler medlemsstater bättre genom att informationsinhämtningen utvidgas till att också kunna göras sektorsvis över hela EU. Samtidigt har medlemsstaternas suveränitet i förhållande till stödmottagaren garanterats genom införandet av ett nationellt veto mot att använda marknadsinformationsverktyget mot stödmottagaren i det enskilda fallet. Talerätten för klaganden klargörs. Kommissionen får slutligen liksom på konkurrensområdet möjlighet att agera som *amicus curiae* i förhållande till nationella domstolar så att kommissionen kan inkomma med information om hur man tolkar statsstödsreglerna i enskilda fall. Inlagorna från kommissionen är inte bindande för de nationella domstolarna utan syftar enbart till att uppmärksamma dem på relevanta regelverk för att på så sätt förbättra den enhetliga tillämpningen av statsstödsreglerna inom EU. Den s.k. bemyndigandeförordningen (förordning [EG] nr 994/1998) har också kompletterats med fler kategorier av stöd som kommissionen i framtiden genom egen förordning kan undanta från anmälningsplikten. Ändringen innebär en administrativ lättnad för både kommissionen och för medlemsstaterna. En förutsättning för att ett visst stöd ska kunna undantas från anmälningsplikten är att detta baseras på etablerad rättspraxis för att säkerställa att stöden ges i enlighet med regelverket. De nya bemyndigande- och rådsförordningarna antogs av rådet den 22 juli 2013. Efter dialog med medlemsstaterna kan kommissionen nu fatta beslut om egna tillämpningsförfordningar på respektive område. De nya reglerna väntas därefter kunna träda i kraft under början av 2014.

Regeringen har varit drivande i förhandlingsarbetet för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Bestämmelserna garanterar en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU, vilket i sin tur säkerställer lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Under året fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd. Beslut om att fr.o.m. 2013 kunna lämna kompensation till elintensiva företag inom några utvalda sektorer för ökade kostnader till följd av systemet för handel med utsläppsrätter (EU ETS) fattades i maj 2012. Vidare har arbetet med att revidera gällande EU-regelverk för stöd till miljön samt till FoU och innovation, vilket är av väsentlig betydelse för att uppnå regeringens innovations- och klimatomställningsmål.

Den 19 december 2012 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd på bredbandsområdet. Riktlinjerna är en viktig pusselbit för att medlemsstaterna på ett effektivt sätt ska kunna uppnå målen i EU:s gemensamma Digitala Agenda. Kommissionen har fattat beslut om nya riktlinjer för regionala företagsstöd som träder i kraft 1 juli 2014. De regionala företagsstöden stärker förutsättningarna för hållbar regional tillväxt och är ett viktigt nationellt verktyg för att hantera skillnader i regionernas förutsättningar för näringslivsutveckling, se vidare under utgiftsområde 19, avsnitt 2.6.6. I april 2013 inledde kommissionen arbetet med en översyn av miljöriktlinjerna. Utformningen av dessa riktlinjer är av stor betydelse för Sverige eftersom miljöstöd, särskilt i form av skattenedsättningar, utgör ett viktigt klimatpolitiskt verktyg. Under hösten väntas kommissionen komma med ett första utkast till riktlinjer.

Kommissionen har vidare antagit en förordning om stöd av mindre betydelse som får ges till företag som tillhandahåller allmännyttiga tjänster. Enligt förordningen anses ersättning till sådana tjänster upp till 500 000 euro inte utgöra statligt stöd. Förordningen är en del av det nya paketet som reglerar offentligfinansierad kompensation för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

Regeringen deltar aktivt i EU:s lagstiftningsarbete inom statsstödsområdet och påverkar

detta genom att lämna synpunkter på framtagna förslag.

Kommissionen har under året hanterat ett flertal statsstödsklagomål som rör medlemsstaten Sverige. Merparten av klagomålen avser påstått olagligt statligt stöd från kommuner till företag.

Den 1 juli i år trädde en ny lag om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler ikraft (prop. 2012/13:84, bet. 2012/13:NU19, rskr. 2012/13:249). Den nya lagen reglerar stödgivares och stödmottagares skyldigheter när så kallat olagligt statsstöd har lämnats.

Som ett led i regeringens arbete för att minska koldioxidutsläppen ingår att öka andelen förnybara energikällor. Eftersom utvecklingen av sådana är förenade med stora kostnader och risker har regeringen prioriterat statliga stöd till bl.a. demonstrationsanläggningar avseende andra generationens biodrivmedel samt investeringsstöd för vindkraft och solenergi. Ett annat prioriterat område för statliga stödsinsatser är forskning, utveckling och innovation där regeringen ökat de statliga stöden i brist på privat finansiering.

Transparens är en väsentlig del av statsstödsreglerna. I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt data som kommissionen publicerade hösten 2012 har Sverige för 2011 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 3,0 miljarder euro (motsvarande 0,8 procent av Sveriges BNP) lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Totalt lämnade samtliga EU:s 27 medlemsstater 64,3 miljarder euro i stöd till företag under 2011. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen, såsom bankgarantier. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (82 procent), främst nedsättningar inom energiskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att främja en hållbar regional tillväxt samt stödja forskning, utveckling och innovation inom näringslivet.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring

Inom Sveriges geologiska undersökning (SGU) finns det särskilda beslutsorgan – Bergsstaten – som har till uppgift att handlägga ärenden som

rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Under 2012 beviljade Bergsstaten 211 undersökningstillstånd och sex bearbetningskoncessioner. Antalet gruvor med koncession var vid årsskiftet 18 stycken varav 16 stycken metallgruvor och två icke-metallgruvor (leror). Sammanlagt fanns vid årsskiftet 1 114 gällande undersökningstillstånd. Under året har SGU bedrivit tillsyn över 15 metallgruvor. Tillsynen sker enligt en enhetlig modell.

SGU svarar för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet inom vilket det också åligger myndigheten att verka för en god hushållning med naturgrus. Under 2012 har verksamheten till stor del varit inriktad på att ta fram och leverera en fördjupad utvärdering av miljö kvalitetsmålet. Databasutveckling för att skapa ett bättre underlag för uppföljning av miljö kvalitetsmålet har påbörjats. SGU bidrar också till att preciseringen om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö nås. SGU disponerar inom detta verksamhetsområde medel via Naturvårdsverket för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar. Totalt har drygt 120 objekt hittills identifierats varav ett 30-tal har inventerats och ansvarsbedömts. SGU kan också gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman. Vid 24 objekt har myndigheten åtagit sig huvudmannaskapet.

SGU förvaltar även anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av elektricitet samt störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) och att bygga upp och upprätthålla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektriskt material.

Inom elsäkerhetsområdet har Elsäkerhetsverket under 2012 utarbetat nya föreskrifter om anmälan av elolycksfall, allvarliga tillbud och

driftstörningar. Författningen innehåller verkställighetsföreskrifter i anslutning till kraven i starkströmsförordning (2009:22). I anslutning till föreskrifterna har författningsskomentarer tagits fram och publicerats på Elsäkerhetsverkets webbplats.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har Elsäkerhetsverket under 2012 fortsatt att delta i och drivit frågor inom den nationella och internationella standardiseringen. Elsäkerhetsverket har medverkat i 18 tekniska kommittéer som har störst betydelse för myndighetens uppdrag. Under 2012 har myndigheten haft ordförandeposter i 5 av kommittéerna. Vidare har Elsäkerhetsverket under 2012 arbetat med ett regeringsuppdrag gällande starkströmsanläggningars drift och underhåll, ett regeringsuppdrag om avgifter på el-området samt ett regeringsuppdrag gällande en förstudie inom behörighetsområdet. Samtliga uppdrag har resulterat i rapporter. Även den årliga elolycksfallsrapporten har utarbetats och publicerats.

Ansvar för elanläggningstillsynen omfattar cirka 5,2 miljoner elanläggningar, varav cirka 900 000 arbetsställen och cirka 4,3 miljoner bostäder. Under 2012 har Elsäkerhetsverket avslutat 943 tillsynsärenden. Tillsynen av elektriska anläggningar och elinstallatörer sker i tre olika former; återkommande, tematisk och indikationsstyrd. Andelen tematiska tillsynsärenden har ökat något under 2012 och uppgick till 312 stycken. Den indikationsstyrda tillsynen uppgick till 396 ärenden och var relativ oförändrad jämfört med föregående år. Återkommande tillsynsärenden varierar från år till år. Under 2012 uppgick antal ärenden till 262 stycken.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att bl.a. handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionssed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Verksamheten syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisationssystemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen

och högre revisorsexamen samt handläggnings-tiderna för disciplinärenden och beslut om godkännande, auktorisation, registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2012. Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked. Tillsyn utgjorde cirka 79 procent av nämndens verksamhet 2012. Nämnden avgjorde 106 disciplinärenden under 2012, vilket är ungefär samma antal som 2011.

Analys och slutsatser

Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag i hela landet. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i landet.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. I World Economic Forums rapport *The Global Competitiveness Report (GCR)* jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 140 länder och presenteras i *The Global Competitiveness Index (GCI)*. Rapporten utkommer årligen. De senaste åren har Sverige placerat sig mellan en andra och en fjärde plats i fråga om mest konkurrenskraftiga land av runt 140 länder som ingår i undersökningen. I år hamnade Sverige på fjärde plats av totalt 144 länder, strax efter Schweiz, Singapore och Finland.

I Världsbankens *Doing Business 2013 – Smarter regulations for small and medium-size enterprises* ligger Sverige på trettionde plats av 185 jämförda länder. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

I International Institute for Management Developments (IMD) mätning av de mest konkurrenskraftiga ekonomierna i världen, *The World Competitiveness Scoreboard 2013*, har Sverige förbättrat sin position från en femte plats 2012

till en fjärde plats 2013. Endast USA, Schweiz och Hong Kong rankas högre än Sverige.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för kommissionens meddelande Small Business Act for Europe.

För att bibehålla och utveckla den svenska konkurrenskraften är det viktigt att kontinuerligt förbättra de villkor och förutsättningar under vilka företagen verkar. Ett viktigt led i detta är uppdraget till Företagsskattekommittén (dir. 2011:1) att se över företagsbeskattningen. Även uppdraget till Skatteförenklingsutredningen (dir. 2012:116) att förenkla beskattningen för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. Vid sidan av utredningarnas arbeten har regeringen ansett att det finns skäl att ytterligare se över möjligheterna till nya reformer för att förbättra näringslivsklimatet och stärka Sveriges konkurrenskraft. Regeringen lämnar i denna proposition förslag på ett antal skatteåtgärder som förbättrar villkoren för företagande och investeringar i Sverige bl.a.

- ett skatteincitament för forskning och utveckling, samt
- förenklade regler för frivillig skattskyldighet till mervärdesskatt vid uthyrning av verksamhetslokal.

Dessutom avser regeringen att

- låta utreda skattereglerna för finansiella instrument som t.ex. optioner och andra aktierelaterade instrument, som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning i syfte att främja Sveriges konkurrenskraft, entreprenörskap och jobbskapande investeringar i snabbväxande företag. Utredningen ska beakta grundläggande skatterättsliga principer,
- ge Skatteverket i uppdrag att utvärdera reglerna om dokumentationsskyldighet vid internprissättning för att bedöma reglernas funktionalitet samt analysera möjligheten till förenklningar,
- arbeta vidare med att utveckla fakturamodellen för husavdraget i syfte att förbättra dess funktion, samt
- analysera möjligheten att förenkla skatredovisningen för små företag genom att införa en rak kontantmetod.

Regeringen avser även att

- lämna en proposition till riksdagen med förslag om en förändrad hantering av mervär-

desskatt vid import i syfte att bl.a. förenkla och förbättra för företagen,

- lämna en proposition till riksdagen med förslag om att införa ett system med nystartszoner, samt
- lämna en proposition till riksdagen med förslag om ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt för företag som redovisar mervärdesskatt för helt beskattningsår.

Regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Därför är det prioriterat att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och deras förutsättningar att verka. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att underlätta att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för att skapa sysselsättning, välfärd och tillväxt i Sverige.

Konkurrens

Målet för konkurrenspolitiken är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till ökad tillväxt. Målet uppnås genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs inom hela samhällsekonomin samt genom en effektiv tillsyn. Effekterna av en konkurrensfrämjande politik kan dock inte uppskattas enbart genom att studera resultat och effekter på kort sikt. Konkurrenspolitiken får även långsiktiga effekter på ekonomin och skapar genom marknadsdynamik en omvandlingseffekt på samhället i stort. Ett konkurrensfrämjande företagsklimat påverkar t.ex. företagens vilja att investera och utveckla nya produkter och tjänster liksom att utmana befintliga företag samtidigt som mindre effektiva företag får lämna marknaden. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sin verksamhet och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Konkurrensverket har tidigare år konstaterat att de svenska prisnivåerna är högre än genomsnittet inom OECD-länderna och EU. Utvecklingen under de senaste tio åren pekar dock enligt Konkurrensverkets bedömning på att konkurrensen i Sverige har blivit bättre och att prisskillnaderna har minskat. En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad

import från länder utanför EU kan ha bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de två senaste decennierna, vilket har inneburit att olika marknader har öppnats för konkurrens. Regler som hindrar företagsetablering eller ger ensamrätt för en aktör att bedriva en viss verksamhet har successivt slopats eller ändrats, vilket har ökat möjligheterna för entreprenörer att etablera sig och bedriva verksamhet. Inom kommuner och landsting har konkurrenslösningar i många fall fått ett märkbart genomslag.

Moderna konkurrensregler

Målsättningen är att konkurrenslagstiftningen vid varje tid ska vara en modern lagstiftning som är anpassad till utvecklingen i omvärlden. Det är en ständigt pågående process att försöka nå denna målsättning.

Såväl regeringens arbete med att ta om hand betänkandet *Effektivare konkurrenstillsyn* (SOU 2013:16), som på flera centrala områden föreslår nya och effektiva instrument och befogenheter i tillsynen, som det arbete regeringen påbörjat med att anpassa lagen om gruppundantag för konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring till revideringar av motsvarande regelverk inom EU-rätten, är ett led i att säkerställa en modern konkurrenslagstiftning som är anpassad till rådande utveckling.

Konkurrensverkets tillsyn

Domstolarna har avgjort flera konkurrens- och upphandlingsmål under året, i flertalet fall med helt eller delvis bifall till Konkurrensverkets talan. Liksom under föregående år gäller många avgöranden upphandlingsskadeavgift för outilåtna direktupphandlingar. Två större ärenden inom områdena tele respektive sport har avgjorts under året.

Konkurrensverkets ärenden i domstol har ökat markant jämfört med tidigare år, från fyra vid utgången av 2010 till sammanlagt 29 i augusti 2013. Flertalet ärendena som nu handläggs i domstol rör upphandlingsskadeavgift. Fem ärenden rör konkurrenssnedvridande offentlig säljverksamhet.

Den genomsnittliga handläggningstiden i domstol har sjunkit under tiden efter det att den nya konkurrenslagen infördes 2008 jämfört med tiden dessförinnan. Det finns dock fortsatt anledning att se över om tillämpningen av det konkurrensrättsliga regelverket kan effektiviseras

ytterligare, inte minst med avseende på de större konkurrensmålen.

Antalet beslut hos Konkurrensverket rörande konkurrensbegränsande samarbete, missbruk av dominerande ställning och företagskoncentrationer låg vid utgången av 2012 på en högre nivå än vid utgången av 2011. Antalet tillsynsbeslut inom upphandlingsområdet fortsatte att öka under 2012. Antalet beslut inom området för verkets tillsyn enligt lagen om valfrihetssystem minskade dock med drygt hälften jämfört med föregående året. Antalet beslut rörande konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet fortsatte att minska samtidigt som den tid som lades ned på respektive ärende inom denna kategori fortsatte att öka.

Åtgärder som de avgjorda målen, verkets beslut och frivilliga åtgärder som vidtagits av företagen med anledning av Konkurrensverkets utredningar är åtgärder som bidrar till att direkt undanröja konkurrenssnedvridande förfaranden och förbättra konkurrenssituationen på marknaden. Konkurrensproblem inom sportens område uppmärksammades under året. Även de informationsinsatser som genomförts under året bidrar till att förhindra överträdelser. Ett nytt område för i år är de kunskapsspridande insatser som gjorts inom området för mutor, korruption och annat fusk och hur det påverkar konkurrensen. Genom arbetet med generella förbättringsåtgärder bidrar Konkurrensverket till bättre konkurrensförhållanden på lång sikt.

En övervägande andel av intressenterna, undantaget myndigheter och verk, anser att konkurrenslagen har bidragit till väl fungerande marknader och förtroendet för Konkurrensverket är fortfarande stort hos en övervägande andel. Andelen med lägst förtroende finns fortsatt hos mindre företag. Intressenternas kännedom om att det är verket som ansvarar för tillsynen avseende offentlig upphandling är relativt låg. Detta beror sannolikt på att i takt med att kännedomen om upphandlingsreglerna ökat, så har bilden blivit betydligt mer komplicerad över vad som är lagbestämmelser, vad som är tillsyn och vem som ansvarar för vad.

Enligt regeringens bedömning har Konkurrensverkets verksamhet bedrivits på ett sätt som motsvarar uppställda krav.

Väl fungerande marknader

I två rapporter, *Åtgärder för bättre konkurrens – Konkurrensen i Sverige* och *Åtgärder för bättre*

konkurrens, 2009:4, från mars 2009 redovisade Konkurrensverket ett stort antal förslag på konkurrensförbättrande åtgärder. Förslagen spände över ett stort antal sektorer med stor betydelse för samhällsekonomin. Regeringen har sedan 2009 arbetat med att analysera och genomföra Konkurrensverkets förslag. Detta arbete har fortsatt under året och rör bland annat den utredning som har avlämnat sitt betänkande *Effektiva konkurrenstillsyn* (SOU 2013:16) och avfallsutredningen *Mot det hållbara samhället – resurseffektiv avfallshantering* (SOU 2012:56). Även den fråga om försäljning av djurläkemedel som Konkurrensverket tog upp är nu under utredning. Konkurrensverket arbetar för närvarande med det regeringsuppdrag som syftar till att ge en aktuell överblick av konkurrensen i Sverige och lämna förslag till konkurrens- och marknadsfrämjande åtgärder.

Regeringen har fortsatt att arbeta med de marknader som nyligen har öppnats för konkurrens. Konkurrens är ett viktigt medel för att uppnå målen med reformerna och att följa dessa marknader är betydelsefullt, särskilt till dess en väl fungerande konkurrens har etablerats. Uppföljning av och insamling av statistik om de nya marknaderna utgör viktiga underlag för beslut om åtgärder till justeringar och förbättringar. Detta är ständigt återkommande frågor som utgör en grundförutsättning för arbetet med att förbättra marknadens funktion. De utredningar som regeringen tillsatte under 2011 och 2012 för att se över förhållanden på olika marknader och områden, såsom inom avfall, apotek och plan- och bygglagen, har avlämnat sina betänkanden och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Även inom upphandlingsområdet har en utredning lämnat omfattande förslag till förbättringar av den offentliga upphandlingen. De myndigheter som har regeringens uppdrag att följa upp de marknadsreformer som har genomförts, har fortsatt att åiterrapportera till regeringen. Genom åiterrapporteringarna får regeringen en bild av effekterna hittills, om marknadens utveckling och om det finns problem som bör åtgärdas. Inom området för lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) kan konstateras att valfrihetssystem har införts inom ett nytt område. Inom de områden som redan omfattas av lagen om valfrihetssystem har antalet kommuner som infört valfrihetssystem fortsatt att öka. Antalet aktörer som erbjuder tjänster inom ramen för valfrihetssystem har också

fortsatt att öka, något som bidrar till förutsättningar för ökad valfrihet. Regeringen har beslutat att ge Konkurrensverket i uppdrag att ur konkurrenssynpunkt följa upp landstingens arbete med vårdvalssystem i primärvården. Myndigheten ska inom ramen för uppdraget analysera utvecklingen beträffande mångfalden av vårdgivare inom primärvården samt analysera förutsättningarna för kvalitetskonkurrens mellan dessa. Konkurrensverket ska vidare kartlägga landstingens användning av valfrihetssystem inom den specialiserade öppenvården, enligt LOV. Uppdraget ska slutredovisas den 28 februari 2014 och finansieras inom utgiftsområde 9 Hälso- och sjukvårdspolitik. Även på marknaden för fordonsbesiktning har flera nya aktörer etablerat sig, främst på lokal nivå. Den försäljning av delar av Bilprovningen som har genomförts förväntas öka förutsättningarna för utvecklingen av en väl fungerande marknad. Etableringstakten och utvecklingen av en väl fungerande marknad går långsamt framåt på marknaderna för persontrafik på järnväg och kollektivtrafiken. Upphandlingar, prövningar av tåglägesansökningar och stora investeringsbeslut medför att ledtiderna är långa när det gäller etablering av verksamhet inom dessa områden. Dessa marknader är också speciella eftersom de präglas av ett stort offentligt åtagande på så sätt att behöriga kollektivtrafikmyndigheter i stor omfattning utger ersättning till kollektivtrafikföretag för utförandet av allmännyttiga tjänster. Även när formella marknadstillträdesrestriktioner för kommersiell trafik har tagits bort är det därför inte marknader som kan betraktas som normala. Marknaderna för regional kollektivtrafik domineras däremot nästan helt av offentligt upphandlad trafik, Anledningen till att marknaderna för regional kollektivtrafik nästan helt domineras av offentligt upphandlad trafik är det stora offentliga åtagande som detta marknadssegment av flera skäl präglas av. Det kan därför förväntas att effekterna av marknadsöppnandena kommer att kunna iakttas först efter en längre tid än vad som gäller för vissa andra marknader. Utvecklingen av apoteksmarknaden har fortgått och under våren 2013 har sammanslagningar mellan de aktörer som har etablerat sig aviserats. Regeringens fortsätter liksom tidigare år att arbeta med att förbättra villkoren på marknaderna inom energiområdet. Regeringen har under året inlett ett omfattande arbete för att stärka konsumenternas ställning. Konsumenternas förutsättningar för

att göra väl avvägda val är en faktor som utgör en viktig faktor för att utveckla väl fungerande marknader.

Statsstöd

Regeringen anser att ändamålsenliga statsstödsregler gynnar det svenska näringslivet. Det är väsentligt att Europeiska kommissionen fortsätter att säkerställa en enhetlig tillämpning av detta regelverk inom hela EU. Utan kommissionens strikta granskning skulle sannolikheten för protektionism och snedvriden konkurrens öka genom en statsstödsspiral där medlemsstaterna för att säkerställa nationell konkurrenskraft stöder ineffektiva företag. En sådan statsstödsspiral skulle skada europeisk konkurrenskraft på lång sikt och på kort sikt vara särskilt skadlig för mindre, exportberoende, medlemsstater som Sverige.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring

Regeringen konstaterar att Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen (1991:45). Under en följd av år har intresset för mineralutvinning ökat. Det ökade intresset för prospektering och etablering av gruvverksamhet genererar ett stort informationsbehov hos markägare, en bred allmänhet, företag och offentliga aktörer. Regeringen menar att det är angeläget att utveckla verksamheten vid Bergsstaten för att bl.a. kunna möta det stora informationsbehovet. Utredningen om vissa frågor i minerallagen tar upp dessa frågor i sitt betänkande Utsökningstillstånd och arbetsplaner (SOU 2012:73). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

SGU har samordnat uppföljning, utfört utvärderingar och genomfört rapportering av vad som följer av myndighetens ansvar för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Regeringen konstaterar i sammanhanget att naturgruset är en ändlig resurs som bör sparas för framtiden och att grustillgångarna kan komma i fråga för framtida vattenuttag. SGU:s ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att flera kommuner inkommit med förfrågningar

om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Regeringen ser sammantaget att SGU:s arbete med efterbehandling, inventering och ansvarsbedömning av förorenade områden, liksom myndighetens möjlighet att påta sig ett huvudmannaskap på en kommuns vägnar, som positivt då detta sker inom ett område där ansvarsfrågorna länge diskuterats. Regeringen konstaterar vidare att verksamheten successivt kommer att fortsätta växa i takt med att genomförandet av åtgärder kommer igång.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverket har tillsynsansvar över cirka 100 000 produkttyper på den svenska marknaden. Tillsynen på elmaterielområdet genom marknadskontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhetsbrister eller brister i elektromagnetisk kompatibilitet har fått försäljningsförbud. Under 2012 fattades 44 beslut om försäljningsförbud och 35 försäljningsförbud med beslut om återtagande från återförsäljare. Med anledning av nya energibesparingskrav och utfasning av glödlampor har Elsäkerhetsverket hitta en rad problem med ljuskällor. Detta gäller främst lågenergilampor och lysdiodlampor. Resultatet från verkets marknadskontroll visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden. Regeringens bedömer att Elsäkerhetsverket gör ett viktigt arbete och på en tillfredsställande nivå.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2012 har uppnåtts.

3.6 Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag

Regeringen överlämnade i juni innevarande år skrivelsen 2013 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2012/13:140) till riksdagen. Nedan redovisas viss kompletterande information till skrivelsen, förslag avseende ändrat uppdrag för ett statligt ägt företag och en

begäran om bemyndigande om avveckling genom likvidation av ett annat.

3.6.1 Åtterrapporering i vissa frågor

Nordea Bank AB

Riksdagen har bemyndigat regeringen att avyttra statens aktier i Nordea Bank AB (prop. 1991/92:153, bet. 1991/92:NU36, rskr. 1991/92:352). Regeringen beslutade den 16 juni 2011 att under tiden fram till den 31 augusti 2014 avyttra statens aktier i Nordea Bank AB. Regeringen avyttrade i juni 2013 260 miljoner aktier i Nordea Bank AB för 75 kronor per aktie, vilket minskade statens aktieandel i bolaget från 13,4 procent till nuvarande sju procent. Försäljningen skedde pro rata av statens direktägda aktier och aktier förvaltade genom stabilitetsfonden. Av de sålda aktierna utgjorde 48 procent statens direktägda aktier och 52 procent stabilitetsfondens innehav av aktier.

Vid försäljningen bistod Morgan Stanley & Co. Limited som finansiell rådgivare och Mannheim Swartling Advokatbyrå som juridisk rådgivare. För att genomföra transaktionen anlätades Morgan Stanley & Co. International plc, Credit Suisse Securities (Europe) Limited och SEB som transaktionsbanker. Försäljningsintäkten uppgick till 19 500 000 000 kronor och beloppet, med avdrag för statens kostnad för finansiell rådgivning, tillfördes den 25 juni 2013 statens och stabilitetsfondens konton hos Riksgäldskontoret.

Kostnaderna avseende juridisk rådgivning uppgick till cirka 800 000 kronor och belastade anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Statens totala rådgivningskostnad för försäljningen har uppgått till cirka 24 000 000 kronor (0,12 procent av transaktionsvärdet), varav direkta transaktionskostnader för finansiell rådgivning inklusive kostnader för resor m.m. om 23 200 000 kronor har avräknats mot försäljningsintäkterna.

Vectura Consulting AB

Riksdagen har bemyndigat regeringen att helt eller delvis avyttra statens aktier i Vectura Consulting AB (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:NU1,

rskr. 2012/13:103). Regeringen beslutade den 13 juni 2013 att avyttra samtliga statens aktier i Vectura Consulting AB till Sweco Sverige AB (publ) för en köpeskilling om 927 000 000 kronor. Beloppet, avräknat statens kostnad för finansiell rådgivning, tillfördes den 31 juli 2013 statens konto hos Riksgäldskontoret. Vid försäljningen bistod Carnegie Investment Bank AB som finansiell rådgivare. Advokatfirman Vinge KB som juridisk rådgivare och KPMG AB som ekonomisk rådgivare. Kostnaden för finansiell rådgivning uppgick till 4 913 100 kronor (0,53 procent av transaktionsvärdet) och har avräknats mot försäljningsintäkterna. Kostnader för juridisk rådgivning uppgick till 4 495 322 kronor och kostnaderna för ekonomisk rådgivning uppgick till 1 196 000 kronor. Dessa kostnader belastade anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

Aktiebolaget Svensk Bilprovning

Riksdagen beslutade den 17 december 2009 om en omreglering av fordonsbesiktningmarknaden som innebär en konkurrensutsättning av marknaden fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161). Samma dag bemyndigades även regeringen att ge Aktiebolaget Svensk Bilprovning ett ändrat uppdrag och att förändra statens ägande i bolaget (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr. 2009/10:162).

Den 15 juli 2011 ingick staten ett avtal med övriga aktieägare i Aktiebolaget Svensk Bilprovning som gjorde det möjligt för bolaget att pröva möjligheterna till en försäljning av cirka 2/3 av bolagets stationsnät. Den försäljningsprocess som påbörjades av Aktiebolaget Svensk Bilprovning under 2012 omfattade dels två kluster av stationsnät (det nordöstra och sydvästra), dels bolagets fastighetsbestånd.

I juli 2012 slöts avtal mellan Aktiebolaget Svensk Bilprovning och Opus Group AB (publ) om försäljning av det nordöstra klustret. Detta följdes av en försäljning av fastighetsbeståndet i november 2012. I januari 2013 ingick staten ett nytt avtal med övriga aktieägare i Aktiebolaget Svensk Bilprovning i syfte att genomföra en transaktion som innebär att staten blev ensam ägare till Aktiebolaget Svensk Bilprovning (och därigenom det kvarstående rikstäckande stat-

ionsnätet) mot att övriga aktieägare erhö­ll det sydvästra klustret. Den 18 mars 2013 slutfördes transaktionen, vilket således ledde till att staten blev ensam ägare till Aktiebolaget Svensk Bilprovning efter att tidigare ägt 52 procent av bolaget. De genomförda transaktionerna skedde i bolaget, som även bekostade användandet av nödvändig rådgivning.

Advokatfirman Vinge Stockholm KB bistod som juridisk rådgivare i samband med statens avtal med övriga aktieägare i Aktiebolaget Svensk Bilprovning i juli 2011. Kostnaderna för juridisk rådgivning uppgick till 410 376 kronor. Samtliga kostnader belastade anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

3.6.2 Akademiska Hus Aktiebolag

Regeringens förslag: Uppdraget för Akademiska Hus Aktiebolag ändras. Akademiska Hus Aktiebolag ska äga, utveckla och förvalta fastigheter för universitet och högskolor med huvudfokus på utbildnings- och forskningsverksamhet samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning genom en hyressättning som beaktar verksamhetens risk. Akademiska Hus Aktiebolag ska verka för en långsiktigt hållbar utveckling av universitets- och högskoleområden.

Skälen för regeringens förslag

Bolagets uppdrag

Akademiska Hus Aktiebolag, nedan Akademiska Hus eller bolaget, ska verka för en hög resurseffektivitet såväl internt som i samarbete med lärosätena och ska därigenom skapa förutsättningar för ökad kundnytta. Bolaget har en viktig roll för universitet och högskolor och ska bidra till att utbildnings- och forskningsverksamheten på campusområden kan utvecklas, och därmed bidra till målet att stärka Sverige som kunskapsnation. Bolaget bör även där marknadsförutsättningarna tillåter främja konkurrens genom att upplåta eller sälja mark till privata aktörer. Det ska ha lönsamhetsmål som beaktar den inneboende risken i bolagets verksamhet

och den underliggande risken i bolagets fastighetsbestånd.

Regeringen anser att ett tydligt kundfokus, hyresprinciper som beaktar den varierande risken i fastighetsportföljen, hög intern effektivitet och med lärosätenas gemensamma kostnadsincitament är åtgärder för ett steg i riktning mot en mer affärsmässig inriktning för bolaget. Dessa åtgärder bedöms sammantaget kunna bidra till att över tid öka mervärdet för lärosätena. För att uppnå dessa mål bedömer regeringen det som avgörande att bolagets inriktning, mål och ansvar är tydligt och kan respekteras av alla parter. Denna inriktning utgör grunden för ett långsiktigt konstruktivt samarbete mellan bolaget och hyresgästerna.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i december 1992 om en ny organisation för förvaltning av statens fastigheter och lokaler m.m. (prop. 1992/93:37 bet. 1992/93:FiU8, rskr. 1992/93:123). Bland annat godkände riksdagen att huvuddelen av universitets- och högskolefastigheterna fördes över till en särskild fastighetskoncern, senare Akademiska Hus Aktiebolag. Lokalförsörjningsreformen och ombildningen av statens fastighetsförvaltning syftade till att uppnå en effektivare lokalförsörjning samt en effektivare fastighets- och förmögenhetsförvaltning. I regeringens proposition om den statliga lokalförsörjningen, om riktlinjer för den statliga fastighetsförvaltningen m.m. angavs bl.a.: i) Fastighetsförvaltningen ska skiljas från brukandet av lokaler och mark. ii) En mer rättvisande bild bör ges av mark- och lokalkostnaderna i statsbudgeten. iii) Den statliga fastighetsförvaltningen ska bedrivas med ett, så långt som möjligt, marknadsmässigt avkastningskrav. iv) Fastighetsförvaltningen bör bedrivas i separata resultatenheter, som så långt möjligt formas efter olika fastigheters särart. v) Statens ägarroll bör renodlas. Graden av kapitalbindning och avkastningen på kapitalet bör fortlöpande bli föremål för prövning. vi) Styrelsens och den verkställande ledningens ansvar för fastighetsförvaltningen bör klaras ut på ett bättre sätt än vad som är möjligt inom myndighetsformen. Förvaltningen bör därför företrädesvis bedrivas i aktiebolagsform. vii) De fastigheter som av historiska och eller andra skäl inte kan överföras till bolag bör, oavsett nuvarande förvaltare, omfattas av en samordnad förvaltning i myndig-

hetsform (prop. 1991/92:44, bet. 1991/92:FiU8, rskr. 1991/92:107).

Riktlinjerna för statens fastighetsförvaltning har även behandlats i propositionen Förvaltning av statens fastigheter och statliga myndigheters lokalförsörjning, m.m. (prop. 1997/98:137, bet. 1997/98:FiU25, rskr. 1997/98:252) och i betänkandet Staten som fastighetsägare och hyresgäst (SOU 2011:31). Båda angav att statens fastighetsägande vilar på tydliga riktlinjer som fortfarande ansågs vara bra men att det finns utrymme för effektiviseringar inom lokalförsörjning och fastighetsförvaltning. Regeringens bedömning är att dessa riktlinjer är relevanta och fortsatt ska ligga till grund för Akademiska Hus verksamhet.

Bolagets inriktning

Inom ramen för den löpande förvaltningen av bolaget har, med stöd av en extern konsult, genomförts en bolagsgenomgång. Detta har gjorts bl.a. mot bakgrund av att marknadsförutsättningarna förändrats betydligt sedan bolagets uppdrag formulerades. Uppdraget har också uppfattats som oklart vad gäller bolagets roll, ansvar och hyressättningsprinciper.

Akademiska Hus är Sveriges näst största fastighetsbolag och finns på 27 orter. Hyresgästerna utgörs till ca 90 procent av universitet och högskolor. Bolaget agerar i öppen konkurrens med andra aktörer och bolagets marknadsandel för universitets- och högskolefastigheter uppgick 2012 till 63 procent. Marknadsandelen varierar dock kraftigt mellan olika högskoleorter. På vissa orter är Akademiska Hus till stor del dominerande, bl.a. till följd av sitt markinnehav.

Bolagets fokus och kärninnehav bedöms främst finnas i universitets- och högskoleområden i s.k. campusområden. Universitetens och högskolornas långsiktiga behov av lokaler, förvaltning av specialiserade byggnader samt sammanhållna campusmiljöer bör säkerställas. Det är viktigt att skalfördelarna avseende statliga universitets- och högskolebyggnader tillvaratas. Dessa skalfördelar utgörs bl.a. i dag av möjligheter att utnyttja kompetens, riskdiversifiering samt möjlighet till kostnadseffektiv finansiering. Det ses av regeringen som betydelsefullt med en långsiktighet i såväl investeringar och utveckling som samarbetet med lärosätena. Det är också av vikt att risken för felprioriteringar och eftersatt underhåll minimeras, då betydande ekonomiska och kulturella värden förvaltas. Regeringen be-

dömer att Akademiska Hus väl uppfyller dessa kriterier. Akademiska Hus har sedan bildandet kunnat bygga upp en god kunskap avseende projektering, byggnation, drift och underhåll av forsknings- och undervisningslokaler. Förvaltning genom Akademiska Hus bedöms sammantaget minimera statens totala ekonomiska risk inom detta område.

Hållbarhet, såsom energieffektivisering, är ett viktigt område där bolaget har goda förutsättningar att tillsammans med sina hyresgäster ligga i framkant både vid nybyggnation och befintlig fastighetsförvaltning. Det är viktigt att bolaget och hyresgästerna tillsammans kan utveckla detta arbete för att därigenom såväl öka lärosätenas attraktivitet hos intressenter som att långsiktigt sänka lärosätenas och bolagets kostnader.

Regeringen bedömer att det finns tydliga fördelar och mervärden med att fastighetsbeståndet för universitet och högskolor till stor del ägs och förvaltas av Akademiska Hus. Förutsättningarna för konkurrens kan och bör dock förbättras på sikt, där marknadsförutsättningarna tillåter, genom att Akademiska Hus upplåter eller säljer mark utanför kärnbeståndet till privata aktörer. Främjande av konkurrens skulle på vissa orter kunna minska avsaknaden av jämförbarhet avseende Akademiska Hus tjänster och hyresnivåer och på så sätt uppmuntra effektivitet. Eventuella upplåtelser och försäljningar av mark ska bygga på en affärsmässig bedömning med beaktande av långsiktiga behov för kärnverksamheten och ska ske i samförstånd med lärosätet. Inslaget av näringsfastigheter med andra aktörer än lärosäten som hyresgäster är också en viktig del i campusutvecklingen. Akademiska Hus ska även fortsättningsvis kunna uppföra, förvalta och äga fastigheter för dessa typer av hyresgäster. Dock bör också andra lösningar uppmuntras där privata aktörer skulle kunna uppföra och äga dessa fastigheter, förutsatt att det görs i samförstånd med lärosätet. Det ingår inte i Akademiska Hus uppdrag att bygga, förvalta och äga studentbostäder. Regeringen bedömer att bostadsutveckling bör bedrivas av andra aktörer. Studentbostäder är dock en naturlig del av campusområden och bolaget bör därför söka lösningar i samarbete med andra aktörer och i samförstånd med lärosätena medverka till att studentbostäder uppförs genom t.ex. upplåtelse eller försäljning av mark på campusområdena. Eventuella försäljningar eller upplåtelser av fastigheter ska göras på marknadsmässiga villkor, oavsett motpart.

Regeringen anser att det är av stor vikt, och en förutsättning för marknadsmässighet, att bolaget agerar med fokus på kundnytta. Förutom att Akademiska Hus ska vara ett effektivt skött bolag som genererar värde åt staten ska bolaget skapa långsiktigt mervärde åt kunderna. Vidare bör ett förstärkt samarbete med kunderna eftersträvas för att i större utsträckning utnyttja tillgängliga resurser på ett effektivt sätt och skapa gemensamma incitament för att sänka kostnader i såväl förvaltning som nybyggnation. Därigenom skapas också förutsättningar för lägre kostnader för kunderna. Effektiva arbetsprocesser och god kostnadskontroll är en viktig del i den statliga ägarförvaltningen och i synnerhet viktigt för Akademiska Hus med sin specifikt starka ställning på marknaden. Bolaget bör ha en tydlig roll att driva hållbara och resurseffektiva projektlösningar i samarbete med lärosätena.

Den genomförda bolagsgenomgången har bl.a. visat att Akademiska Hus hyresnivåer gentemot andra kommersiella kontorsfastigheter för respektive ort och läge överlag ligger i linje med jämförelseobjekten. Hyreskostnaderna har sedan 1994 i snitt ökat med inflationen, och stadigt utgjort motsvarande 13–14 procent av de totala kostnaderna för lärosätena.

Dock innebär bolagets omfattande fastighetsinnehav på vissa orter att man lokalt kan ha något av en särställning gentemot lärosätena. Bolagets starka position medför att det är extra viktigt med tydligt kundfokus och ett professionellt affärsmässigt agerande. Hyressättningen bör beakta det ofta långsiktiga hyresförhållandet och den relativt låga motpartsrisken hos lärosätena, vilka nästan uteslutande utgörs av statliga myndigheter. Att eventuellt överskatta risker i en fastighetsportfölj och reflektera detta i hyressättningen kan inte anses vara marknadsmässigt. Hyressättningen bör tydligare synliggöra risknivåer och beakta verksamhetsrisken och den varierande risken i bolagets fastighetsportfölj vilket bedöms göra Akademiska Hus hyressättning mer marknadsmässig. Det kan också skapas en högre transparens avseende komponenter som driver hyresnivåer, samt vad olika tillval och anpassningar kostar.

För att bolaget ska kunna agera med större fokus på kundnytta och kostnadseffektivitet är det avgörande att verksamheten baseras på affärs- och marknadsmässig grund. Det är viktigt att lönsamhetsmål sätts som bolaget ska kunna sträva mot. Ett lönsamhetsmål är en viktig del av

incitamenten för att bedriva en resurseffektiv, värdeskapande och långsiktigt hållbar verksamhet som skapar mervärde för såväl lärosätena som staten. Det finns ett antal viktiga motiv för en marknadsmässig grund i hyresprinciperna och lönsamhetsmålet, bland annat för att i) uppmuntra konkurrens, ii) inte snedvrider förutsättningarna för lärosäten som inte har Akademiska Hus som hyresvärd, iii) inte ge otillbörligt stöd till lärosätenas verksamhet, iv) öka incitamenten till effektivitet, v) säkerställa att statens fastighetsvärden inte förstörs samt för att vi) bolaget ska kunna upprätthålla ett starkt kassaflöde så att omfattande investeringar i fastigheterna ska kunna genomföras.

Akademiska Hus ska fortsättningsvis vara ett statligt helägt bolag. Akademiska Hus förtydligade uppdrag ska på ett tydligt sätt följas upp och redovisas av bolaget för ägaren. Förslaget har inte påverkan på statsbudgetens saldo, den konsoliderade statsskulden eller det finansiella sparandet.

3.6.3 Ersättningsmark i Sverige AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att avveckla Ersättningsmark i Sverige AB genom likvidation.

Skälen för regeringens förslag: Ersättningsmark i Sverige AB är ett helägt statligt bolag. I april 2011 utdelade Sveaskog AB aktierna i sitt dotterbolag Ersättningsmark i Sverige AB, nedan bolaget, till svenska staten. Bolaget ägde då cirka 100 000 hektar produktiv skogsmark som riksdagen bemyndigat regeringen att överföra till staten för att användas som ersättningsmark när Naturvårdsverket bildar naturreservat (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384). Bolagets uppdrag är att förvalta denna skogsmark. I december 2012 beslutade regeringen om ett kapitaltillskott till bolaget för betalning av den reavinstkatt som utlöses när skogsmarken överläts (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:NU1, rskr. 2011/12:102). Under fjärde kvartalet 2012 överlät bolaget all fast egendom till staten genom Naturvårdsverket, med tillträde den 31 december 2012.

Mot bakgrund av att Ersättningsmark i Sverige AB, efter överlåtelse av all egendom till sta-

ten genom Naturvårdverket, inte längre äger någon egendom för sin verksamhet kan bolaget inte längre bedriva någon verksamhet. En avveckling av bolaget bör därför ske genom likvidation. Det bör ankomma på regeringen att bedöma lämplig tidpunkt för avvecklingen.

3.7 Politikens inriktning

Ett dynamiskt näringsliv är grunden för jobbskapande och tillväxt och en förutsättning för att den välfärd som finns i Sverige ska kunna bibehållas och utvecklas. Entreprenörer och innovationskraft behövs för att möta framtida utmaningar. Att verka för ett gott företagsklimat som stimulerar entreprenörskap och företag i hela landet att växa är därför en prioriterad uppgift för regeringen. I detta arbete är det viktigt med såväl ramvillkor och generella insatser som riktade insatser för att stärka entreprenörskap och realisera tillväxtpotentialer i både nya och befintliga företag.

Sverige står sig starkt i internationella jämförelser av länders konkurrenskraft, innovations- och företagsklimat, men många länder arbetar intensivt för att stärka sin position. För att säkerställa framtidens jobb, exportintäkter och välfärd krävs därför fortsatta insatser för att bibehålla och stärka vår konkurrenskraft.

Sverige står inför ett antal globala samhällsutmaningar, såsom klimatförändringar, ohälsa, en åldrande befolkning, urbanisering, energiförsörjning samt naturresursanvändning. För att möta dessa utmaningar och åstadkomma en hållbar samhällsutveckling krävs innovativa lösningar och entreprenörer som har förmåga att kommersialisera dessa. Innovationsstrategin som presenterades hösten 2012 tar sikte på att skapa ett Sverige 2020 där innovation ger fler jobb och ökad konkurrenskraft för framgångsrika företag. Genom ett långsiktigt arbete stärker vi systematiskt den svenska konkurrenskraften.

Regeringen har genom en rad insatser systematiskt arbetat för att stärka den entreprenöriella kulturen och näringsklimatet i Sverige och det senaste decenniet har såväl attityder till företagande som nyföretagande utvecklats positivt. Jobbskapandet i ekonomin är allt mer beroende av tillväxt i mindre och snabbväxande företag, och detta är en utveckling som förväntas stärkas framöver.

Svenska företag måste ständigt arbeta för att stärka sin konkurrenskraft, vara innovativa och hitta nya marknader. Det är därför angeläget att ytterligare utveckla politiken för att understödja tillväxt i befintliga företag och stärka förutsättningarna för tillväxtorienterade företags utveckling.

En politik för att främja tillväxtföretag omfattar såväl ramvillkor och incitament som riktade insatser. Sverige behöver ett näringsklimat där entreprenörer ser möjligheter och vågar ta risker men också har tillgång till de resurser och det stöd de behöver i kritiska utvecklingskedan. Arbetet för gynnsamma och konkurrenskraftiga ramvillkor på olika områden måste ske ständigt för att åstadkomma så bra förutsättningar som möjligt för tillväxtorienterade entreprenörer och företag i alla delar av landet.

Ett gott företagsklimat

Regeringen har sedan 2006 systematiskt arbetat med att stärka entreprenörskapet i Sverige. Entreprenörskap är i dag en integrerad del i utbildningssystemet, till följd av regeringens strategi för entreprenörskap i utbildningssystemet. Allt fler unga ser företagande som det mest attraktiva sysselsättningsalternativet.

För att stärka jobbskapande och sysselsättning anser regeringen att det parallellt med det entreprenörskapsfrämjande arbetet är angeläget att öka fokus på insatser som motiverar till och understödjer tillväxt i företag.

Internationella jämförelser¹² visar att Sverige i dag har en nivå på entreprenöriell aktivitet i tidiga skeden i paritet med jämförbara länder, men också att svenska entreprenörer har en relativt låg tillväxtvilja. Företagens tillväxtvilja och tillväxtförmåga påverkas av en rad faktorer. Staten kan utöver goda ramvillkor och enkla regler stödja företag och företagare med tillväxtambitioner exempelvis genom att tillhandahålla marknadskompletterande finansiering samt information och rådgivning inom olika områden. Staten kan också stötta affärsutveckling i företag bl.a. när det gäller att söka och nå vidgade marknader genom internationalisering och kommersialiseringsstödande insatser. De offentligt finansi-

¹² GEM Entreprenörskap i Sverige – Nationell rapport 2013.

erade insatserna ska utgå från företagens behov och vara marknadskompletterande.

Med utgångspunkt i företagens vardag

Regeringens övergripande målsättning i arbetet med att förenkla för företagen är att skapa en positiv märkbar förändring i företagens vardag. För att nå den målsättningen inriktas arbetet mot fem områden: sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå, uppföljning av förslag till förenkling från näringslivet samt bättre konsekvensutredningar. Ett framgångsrikt nationellt förenklingsarbete förutsätter att Sverige även verkar för en utveckling av förenklingsarbetet inom EU.

I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utg. omr. 24) redovisades mål för arbetet med att förenkla för företag. Målen kommer att utvecklas och följas upp löpande. För att stärka förenklingsarbetet på myndighetsnivå kommer regeringen precisera målen om service, minskade handläggningstider och bättre förståelse för företagens villkor till att omfatta fler myndigheter än i dag.

Att förenkla och minska uppgiftslämnandet för företagen bedöms ha stor potential för att förenkla företagets vardag. Regeringen har tillsatt en utredning om ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (dir. 2012:35). Utredningen ska presentera ett förslag som innebär att uppgifter som lämnas från företag till statliga myndigheter i de flesta fall endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. För att påskynda och möjliggöra arbetet vill regeringen avsätta 52 miljoner kronor för framtagandet av en teknisk infrastruktur för detta ändamål.

Regelrådet fyller en viktig funktion i arbetet med att säkerställa att förslag till nya och ändrade regler noggrant utreds och granskas. Regelrådet bistår även regelgivare med råd och stöd i arbetet med konsekvensutredningar. Sammantaget bidrar Regelrådet till att säkerställa väl underbyggda beslut och ändamålsenliga och kostnadseffektiva regler. Regeringen avser därför att permanenta Regelrådets verksamhet från och med 2015.

Regeringen avser även att förenkla för företag genom att underlätta arbetet med att upprätta en årsredovisning. Därtill avser regeringen att inleda en utvärdering av reformen *En frivillig revision* under första halvåret 2015 och då också överväga om revisionsplikten bör slopas för fler företag.

Regeringen avser också att undersöka behovet av och förutsättningarna för att underlätta företagarnas vardag genom att lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter träder i kraft vid färre tillfällen under året. Vid bedömningen av om detta är möjligt och lämpligt måste bl.a. de krav som EU-rätten ställer beaktas, t.ex. när det gäller att genomföra EU-direktiv inom utsatt tid.

Förbättrade trygghetssystem för företagare

Regeringen har som mål att göra det enklare och mer lönsamt att vara företagare och bedriver sedan några år ett reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag.

Regeringen avser att se över konstruktionen av högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader i syfte att förbättra småföretagens situation. I översynen ingår frågan att pröva möjligheten att differentiera högkostnadsskyddet utifrån företags storlek.

Utvecklad information och rådgivning

Att det är enkelt att få information och kunskap om att starta och driva företag är av stor betydelse. Tillgången till information, stöd och service ska vara likvärdig för alla som vill starta eller utveckla företag oavsett affärsidé, drivkraft, bakgrund, företagsform eller var i landet företag etableras eller utvecklas. För att göra det enklare att starta och driva företag kommer myndighetsgemensamma funktioner fortsatt att utvecklas, till exempel webbportalen verksamt.se, vars användning stadigt ökar. På verksamt.se finns information om tillstånd och andra krav, guider om olika branscher, samt vägledning till olika aktörer som erbjuder rådgivning eller finansiering vid start eller utveckling av företag. Verksamt.se vidareutvecklas nu för att möjliggöra för tredje part att använda tillgänglig information för utveckling av nya tjänster. Den rådgivning som staten tillhandahåller ska utgå från företagens behov, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar. För att tillgodose olika behov av rådgivning vill regeringen fortsätta att stimulera valfrihet och mångfald inom rådgivning genom en fortsatt utveckling av kundvalssystem.

I syfte att erbjuda rådgivning utifrån företagarens behov bedriver Almi en omfattande mentorverksamhet. Erfarna företagare ställer ideellt upp som mentorer för nya företagare eller företagare som vill utveckla sitt företag. Verksamheten kommer fortsätta att utvecklas framöver bland annat genom mentorinsatser för per-

soner med utländsk bakgrund respektive unga företagare. För att bättre kunna tillgodose behovet av specifik rådgivning inom ett visst område upphandlar Almi extern kompetens som kan erbjuda företagare denna rådgivning.

En harmoniserad statlig kapitalförsörjning

I ett internationellt perspektiv finns det relativt gott om statligt och privat riskkapital i Sverige. Men i relation till flera andra jämförbara länder är mindre kapital fördelat till de allra tidigaste faserna där nyttan av statlig kompletterande finansiering är som störst.

De senaste åren har finansieringen från den privata marknaden till företag i tidiga skeden minskat. Tillgången till privata medel till bolag i de tidigaste skedena är begränsad. Detta kan drabba den enskilde företagaren och riskerar även att få samhällsekonomiska konsekvenser genom att hämma innovation och tillväxt. Tidiga skeden präglas av hög risk, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet vilket gör att marknaden sällan kan eller vågar satsa kapital på egen hand. Detta marknadsmisslyckande motiverar avgränsade statligt finansierade marknadskompletterande insatser för företag i tidiga skeden.

Tillgång till riskkapital är avgörande för tillkomst av nya, särskilt kunskapsintensiva, företag med tillväxtfokus. Forskning och empiri visar att bolag med riskkapitalfinansiering växer och utvecklas betydligt bättre än bolag som saknar denna typ av finansiering. I syfte att dels stärka utbudet av privat riskkapital för bolag i tidiga skeden, dels främja förekomsten av privata riskkapitalförvaltare föreslår regeringen att med medel från EU:s regionalfond inrätta en fond med syfte att investera i nya och befintliga, privata, riskkapitalfonder. Medfinansiering till fonden säkerställs genom extra utdelningar från de statliga riskkapitalbolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB. Utdelningarna från de två bolagen kommer beloppsmässigt vara lika stora. En insats för att vitalisera den privata fondmarknaden för riskkapital i tidig fas kommer, i kombination med åtgärder som vidtagits för att öka dynamiken och effektiviteten i statens direkta insatser för riskkapital, kunna bidra till en effektivare riskkapitalkedja. Detta innebär att bolag med hög potential får förbättrade möjligheter till en långsiktig utveckling.

Investeringar för att utveckla affärsverksamhet baserat på energiteknik och andra områden i

syfte att möta klimatutmaningen med minskade koldioxidutsläpp är ofta långsiktiga och kapitalkrävande vilket medför svårigheter att attrahera tillräckligt med kapital i detta segment. Regeringen avser därför att under programperioden 2014–2020 med stöd av resurser från EU:s regionalfondsprogram, givet ett godkännande av EU-kommissionen, Almi Företagspartner AB och Statens energimyndighet etablera en grön investeringsfond med inriktning på energi- och miljöteknik för att stärka utbudet av riskkapital för finansiering av företag med affärsmodeller som bidrar till att minska utsläppen av koldioxid.

För att koncentrera statens insatser till tidigare skeden och segment där det finns behov av marknadskompletterande finansiering gick Almi Företagspartner AB (Almi) och Innovationsbron AB samman den 1 januari 2013. En gemensam organisation kan tillhandahålla ett samlat utbud av produkter och tjänster och på så sätt ta tillvara möjligheter till tillväxt och innovation i hela landet.

Finansinspektionen har i uppdrag att löpande övervaka kreditinstitutens kreditgivning och kreditvillkor till hushåll och företag, inklusive bolänemarginaler. I uppdraget ingår också att redogöra för hur och i vilken omfattning kreditinstituten anpassat sig till ökade kapitaltäckningskrav och om effekterna för hushåll och företag. Regeringen anser att effekterna för små och medelstora företag bör belysas särskilt och avser därför att precisera Finansinspektionens uppdrag i enlighet med detta.

Riktade åtgärder för ökad tillväxt

Det är viktigt att fler ser företagande som ett självklart val och att fler kan och vill låta sina företag växa. Tillväxtverkets rapport *Entreprenörskapsbarometern 2012* visar på fortsatta skillnader i kunskap och attityder till företagande när man jämför män och kvinnor, olika åldersgrupper och personer med olika bakgrund. Detta talar för ett fortsatt behov av riktad information om företagande och främjandeinsatser riktade till vissa grupper. Fler unga har fått en uppfattning om företagande i skolan vilket tyder på en attitydförändring i undervisningen. Detta visar att det är viktigt att fortsätta arbetet med att implementera strategin för entreprenörskap inom utbildningsområdet som lanserades 2009.

Utöver generella insatser kan det också vara motiverat att under en begränsad tidsperiod stödja särskilda grupper av potentiella och be-

fintliga företagare. En utgångspunkt för sådana riktade åtgärder är att erfarenhet och kunskap från dessa integreras och tas till vara i det fortsatta utvecklingsarbetet av företagsfrämjandesystemet.

Regeringen fortsätter arbetet med att stimulera till stärkt företagande bland kvinnor. Insatser genomförs inom ramen för de särskilda medel som riksdagen har anvisat till ändamålet.

Regeringen har under 2012–2013 låtit genomföra en utvärdering av Stiftelsen Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) (dnr N2013/2279/ENT). Mot bakgrund av resultaten i utvärderingen föreslår regeringen att huvudmannskapet för stiftelsen fortsatt ska ligga under Tillväxtverket, som även genom årligt driftsstöd ska delfinansiera verksamheten. Tillväxtverket ska även verka för att stiftelsen får en tydligare målstruktur, samt i högre grad inriktar verksamheten mot att förmedla, sprida och samordna ny kunskap om kvalitetsutveckling.

Insatser för ökad internationalisering

I ett allt mer globaliserat näringsliv är det viktigt att svenska företag ser affärsmöjligheter på internationella marknader och vill och kan realisera dessa utan att möta avgörande hinder på vägen.

En viktig uppgift för näringspolitiken är därmed att bidra till att skapa goda förutsättningar för internationalisering och söka stödja företag när det gäller att överbrygga de hinder och svårigheter som finns i samband med att ta steget utanför den inhemska marknaden. Arbetet för att främja företagets internationalisering behöver omfatta både insatser för att minska handels hinder men också insatser för att bidra till ökade kunskaper om möjligheter och förhållanden på marknader utanför Sveriges gränser samt att stärka företagets vilja, förmåga och möjligheter till internationalisering. Det finns en stor potential i att dra nytta av personer med utländsk bakgrunds kompetens och kontaktnät i sina forna hemländer. Mätningar visar dessutom att företagare med utländsk bakgrund är mer positivt inställda till att verka på en internationell marknad.

Även om stora företag inom industrin fortfarande dominerar svensk export och utrikeshandel finns tydliga tecken på att mindre företag och företag inom tjänstesektorn i allt större utsträckning söker internationella marknader och bidrar till värdeskapande genom export. Det är viktigt att näringspolitiken är följsam för denna

utveckling och att mindre företag och tjänsteföretag är tydliga målgrupper för internationaliseringsfrämjande insatser.

Det finns i dag ett relativt stort utbud av aktörer och insatser för att främja internationalisering. För att offentliga insatser som görs på området ska nå så många företag som möjligt, och uppnå största möjliga effekt, är det viktigt att fortsätta verka för ökad kännedom om de insatser som genomförs. Samverkan och koordinering bidrar till att bättre utnyttja den samlade kompetensen samt öka effektiviteten i resursanvändning och genomförande. Därför bör samverkan och koordinering mellan främjandeaktörer, såsom exempelvis Enterprise Europe Network (EEN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Almi samt regionala och lokala främjandeaktörer, utvecklas ytterligare.

Turism/besöksnäring

Besöksnäringen har stor betydelse för Sverige. För att ta tillvara den potential som finns och utveckla företag och destinationer kommer regeringen att fortsätta med de åtgärder som vidtagits för att stärka små och medelstora turistföretags innovativa förmåga, öka samverkan mellan olika aktörer, såväl lokala och regionala som nationella, samt öka marknadsföringen av Sverige som turistland via VisitSweden AB. Inom ramen för regeringens initiativ Attraktionskraft Sverige (se mer under avsnitt 2.5.1, utg. omr. 19 Regional tillväxt) och det pågående arbetet med destinationsutveckling skapas också förutsättningar att utveckla svensk besöksnäring bland annat genom kombinationer kring turist- och kulturföretagande med andra näringar inom exempelvis gruvnäring, rymdindustri eller jordbruk, skog, djurhållning och fiske. Rymdindustrin, med tyngdpunkt på kommersiellt bemannad rymdfart, är en särskilt innovativ del av arbetet med destinationsutveckling. Genom en kombination av vetenskap, miljö och teknik har Sverige möjlighet att bli ett av de första länderna i världen att verka i denna näring.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Forskning och innovation

Ett bra innovationsklimat är ett grundläggande villkor för företagets konkurrenskraft. Under lång tid har Sverige stått sig starkt i internation-

ella jämförelser av länders innovations- och konkurrenskraft. Det är angeläget att en framskjuten position bibehålls och fortsatt stärks för att säkerställa framtidens jobb, exportintäkter och välfärd. I en alltmer globaliserad värld där andra länders konkurrenskraft och innovationsklimat ständigt utvecklas innebär detta en stor utmaning. Staten har en viktig roll för att ge goda förutsättningar för innovationer i Sverige. Det offentliga bidrar till innovationsklimatet genom väl fungerande ändamålsenliga och stabila ramvillkor, men även genom direkta insatser i innovationsprocesser. Vidare kan offentlig verksamhet ha en viktig roll i att bidra till efterfrågan på innovation, t.ex. genom innovationsupphandling.

Regeringen arbetar med att skapa goda förutsättningar för ett dynamiskt och innovativt näringsliv. En viktig del i detta arbete är den nationella innovationsstrategin. Med sikte på 2020 anger den inriktningen för regeringens arbete med att skapa bästa möjliga innovationsklimat i Sverige. Strategin utgår från att det är enskilda människor i samverkan som ser till att Sverige behåller och stärker sin världsledande position vad gäller innovationsklimat och innovationsförmåga. Innovation för att möta samhällsutmaningar ska genomsyra genomförandet av politiken. Ökad innovation kan bidra till att bättre och snabbare uppnå politiska mål på olika områden. Inom ramen för strategin genomför regeringen särskilda insatser inom en rad områden, bl.a. för ökad innovationsupphandling, stärkt innovationskraft i offentlig verksamhet, samt utvecklade insatser för tillväxt och innovation i små- och medelstora företag. I innovationsstrategin gör regeringen bedömningen att det krävs en helhetssyn som samlat beaktar behov och förutsättningar för insatser från olika politikområden, politiktivåer och samhällsaktörer. En fortsatt inriktning på öppen och inbjudande dialog, såväl tematiskt, som mellan regional och nationell nivå kring angelägna områden är därför ett viktigt arbetssätt för det fortsatta genomförandet av innovationsstrategin.

Innovationer stärker det svenska näringslivets konkurrenskraft och kan göra det möjligt att finna lösningar på de globala samhällsutmaningarna. Det är avgörande för tillväxt och välfärd att forskningsbaserad kunskap kommer samhället till nytta. Centralt i detta är att fortsätta stärka flödet av kunskap mellan universitet och högskolor, forskningsinstitut, näringsliv och samhället i övrigt genom samverkan mellan dessa.

Ökad samverkan är en förutsättning för Sveriges förmåga att kunna delta i den globala konkurrensen om produktion och export av varor, tjänster och system med högt kunskapsinnehåll. Samverkan integrerar viktiga impulser i såväl forskning och utbildning som i utvecklingen av nya processer, produkter och tjänster i näringslivet.

Med grund i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen (prop. 2012/13:30) genomför regeringen en rad åtgärder för att öka samverkan mellan universitet och högskolor och det omgivande samhället. Ett exempel är regeringens satsning på utmaningsinriktade strategiska innovationsområden vilket är ett viktigt instrument för att lägga grunden för nya, långsiktiga och fördjupade samverkansprojekt mellan universitet och högskolor, forskningsinstitut, näringsliv, offentlig sektor, civilsamhälle och andra aktörer. I forsknings- och innovationspolitiska propositionen har regeringen också gjort bedömningen att medel ska avsättas för finansiering av universitets och högskolors forskning och forskarutbildning utifrån bedömning av kvalitet i samverkan med det omgivande samhället i termer av relevans och nyttiggörande. Inom ramen för detta ska metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i universitets och högskolors samverkan utformas.

I den forsknings- och innovationspolitiska propositionen presenterade regeringen även ett antal reformer och åtgärder som syftar till att skapa bättre förutsättningar för nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och kunskapsintensiv innovation. Bland dessa återfinns t.ex. åtgärder för närmare samverkan, ökad konsolidering och förstärkning av industriforskningsinstitutet, vilka stödjer näringslivets behov av innovation.

Svenska aktörers deltagande inom EU:s olika program innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. EU:s nya ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, startar 2014 och löper till och med 2020. Regeringen har påverkat innehåll och struktur av ramprogrammet mot svenska prioriterade områden. Regeringen bedömer att Horisont 2020 är av betydande vikt för det svenska näringslivets konkurrenskraft och att arbetet att verka för ett starkt svenskt deltagande är prioriterat. Insatser för att stimulera innovation är också centralt i genomförandet av EU:s strukturfondsprogram.

Även internationella samarbeten med aktörer utanför EU inom forskning och innovation är av

vikt för svensk konkurrenskraft. Arbetet för att stärka förutsättningarna för svenska forsknings- och innovationsmiljöers utomeuropeiska samarbeten fortsätter därför.

Regeringen avser att fortsatt verka för en politik för ökad innovation som är kunskapsbaserad, grundas på evidens samt tar tillvara lärdomar och goda exempel såväl nationellt som från andra länder. Som ett led i detta avser regeringen att regelbundet redovisa genomförandet av den nationella innovationsstrategin. Eftersom strategins genomförande också är en fråga för många aktörer avser regeringen att med jämna mellanrum redovisa hur innovationsklimatet i Sverige utvecklas. En lärande innovationspolitik ska bidra till att stärka innovationsklimatet i Sverige och innovationsförmågan hos människor, företag, organisationer i civilsamhället och offentliga verksamheter.

Grön ekonomi

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och kräver såväl regionala, nationella som globala lösningar. Det är regeringens övertygelse att klimat-, miljö- och energitemaningarna utgör en möjlighet för teknik-, varu- och tjänsteutveckling inom alla branscher. Affärs- och möjligheter skapas för svenska företag i och med den växande globala efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster. En omställning till en grön ekonomi innebär möjligheter till nya jobb i både stads- och landsbygdsregioner.

Klimat-, miljö- och energitemaningarna hanteras av regeringen med flera instrument och inom flera områden. Det behövs därför en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter liksom mellan myndigheter och den kommunala och regionala nivån. Den nationella och regionala tillväxtpolitiken, närings-, miljö-, it-, innovations- och energipolitiken samt politiken för areella näringar, landsbygd och livsmedel ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar tillväxt och välfärd, förbättrat miljötillstånd, innovationer och export.

Omställningen till en grön ekonomi innebär möjligheter för utveckling av svensk miljöteknik, inklusive hållbara varor, tjänster och produktionsystem, och kan därigenom minska miljöpåverkan nationellt och globalt.

För att lyckas möta de globala miljö- och klimatutmaningarna som vi står inför krävs också omfattande internationell samverkan. I det internationella arbetet inom t.ex. FN, OECD och

det Nordiska ministerrådet har frågor kring grön ekonomi och grön tillväxt fått stor uppmärksamhet under senare tid. Vidare kommer Horisont 2020 att spela en viktig roll och bidra till utvecklingsmöjligheter inom grön ekonomi och en miljödriven näringslivsutveckling nationellt och regionalt. Regeringen stödjer detta arbete, som siktar mot en global omställning.

Miljödriven näringslivsutveckling

Svenska företag erbjuder miljömässigt hållbara varor och tjänster som det finns en stor och växande efterfrågan på runt om i världen. Ny grön teknik kommer att vara viktig och efterfrågas när länders energi- och transportsystem ska ställas om. Även den globala efterfrågan på teknik och systemlösningar för t.ex. hållbar stadsutveckling bedöms öka. Sverige har hög kompetens inom dessa områden och miljö- och energiteknikområdet har mycket goda förutsättningar att utgöra ett betydande tillväxtområde i Sverige.

För att den gröna omställningen ska skapa ännu fler jobb och företag har regeringen under perioden 2011–2014 lanserat en bred nationell miljöteknikstrategi i syfte att tydliggöra och fokusera de statliga insatserna. Regeringen fokuserar på genomförandet av strategin, som täcker hela kedjan från forskning och innovation inom miljödriven näringslivsutveckling, via affärsutveckling till export. Regeringen kommer i och med den utvärdering av Miljöteknikstrategins genomförande som pågår, under året få ett underlag kring vilket mervärde olika insatser gett och med utgångspunkt i detta kunna ta ställning till vilka satsningar som bör fortsätta. Det kan t.ex. handla om att driva efterfrågan på miljöteknikinnovationer genom innovationsupphandling, verka för ökade privata investeringar i nya miljötekniklösningar, bidra till ökad kunskap om miljöteknikmarknader eller att verka för att svenska företag får möjlighet att verifiera sina produkter. Det kan också vara att se till att bilden av Sverige som ett intressant miljöteknikland förstärks. Vissa marknader utgör en särskilt stor potential för svenska miljöteknikföretag. Det är fortsatt viktigt att stödja dessa företags internationalisering.

Utvecklingen av politiken för en miljödriven näringslivsutveckling ska ske i samverkan med det svenska näringslivet, regionala, kommunala och andra aktörer.

Konkurrenskraftig gruvnäring

Sverige är ett av EU:s ledande malm- och metallproducerande länder. Med Sveriges mineralstrategi, som regeringen beslutade den 21 februari 2013, tar regeringen ett samlat grepp för att skapa gynnsamma förutsättningar, peka på möjligheter och identifiera utmaningar så att gruv- och mineralnäringen kan växa på ett hållbart sätt i takt med de möjligheter som dagens starka internationella efterfrågan på metall och mineral ger. Med mineralstrategin avser regeringen bland annat att stärka dialogen och samverkan mellan aktörer som bidrar till eller berörs av gruvnäringens expansion, till att främja den långsiktiga kompetensförsörjningen inom gruv- och mineralområdet samt att främja gruvkommuners möjligheter att skapa attraktiva boendemiljöer. Huvuddelen av åtgärderna som presenteras i mineralstrategin kommer att genomföras inom uppdrag som lämnas till berörda myndigheter. För genomförandet av mineralstrategin har regeringen avsatt 50 miljoner kronor under åren 2014–2016.

En grundbult i regeringens arbete med att främja gruvnäringens utveckling är att stödja samverkan, dialog och informationsutbyte. En del i detta är att utveckla tillståndprocessen för undersökningstillstånd och arbetsplaner enligt minerallagen (1991:45) så att markägare, sakägare och kommuner med ökad tydlighet och effektivitet ska få tidig information om vad som avses med en undersökning enligt minerallagen. Mot bakgrund av detta gav regeringen i september 2011 en särskild utredare i uppgift att genomföra en översyn av vissa frågor i minerallagen (dir. 2011:73). Utredaren har överlämnat betänkandet *Undersökningstillstånd och arbetsplaner* (SOU 2012:73) till regeringen i november 2012. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. En annan del är det mineralforum som ska inrättas under hösten 2013 och ledas av näringsministern. Dialog och samordning mellan regionala aktörer främjas också av den gruvsamordnare som regeringen har tillsatt. Samordnaren har i uppdrag att sammanföra och underlätta dialogen mellan aktörer vars verksamhetsområden berörs av frågor som uppkommer med anledning av gruvindustrins expansion i Sverige.

För att behålla och stärka Sveriges position som EU:s ledande gruvnation arbetar regeringen aktivt i konstellationer på den internationella arean – såväl inom EU som inom ramen för det nordiska samarbetet. Europeiska kommissionen

har under 2012 initierat ett Europeiskt innovationspartnerskap för råvaror i vilket Sveriges regering har en central position och miljöministern är ledamot i styrgruppen för partnerskapet. Med innovationspartnerskapet ska Europas importberoende minskas genom att förstärka och påskynda satsningar på ökad innovation inom råvaruområdet.

Den nordiska gruvnäringens konkurrenskraft ska främjas genom förbättrad dialog och ökat samarbete mellan näringens aktörer. Regeringen har därför inom ramen för sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet under 2013 lanserat ett treårigt samarbetsprojekt inom gruv- och mineralområdet, kallat NordMin.

Ramvillkor för företag och konkurrens

Goda ramvillkor för företag och företagande är av central betydelse för Sveriges utveckling. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig väl till nya förutsättningar.

Ramvillkor för företag

Regeringen har genomfört en rad förbättringsåtgärder genom nya eller ändrade regler som utgör ramvillkor för företag, i syfte att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag samt att anställa. Företag i Sverige har i dag goda ramvillkor att verka inom, vilket framgår av resultatet från internationella konkurrenskraftsmätningar, se avsnitt 3.5.4. Även om förutsättningarna på senare år har förbättrats på många sätt, anser regeringen att det är prioriterat att fortsätta arbetet med att ytterligare förbättra ramvillkoren, inte minst för de små företagen. För att upprätthålla en konkurrenskraftig företagsmiljö för svenska företag, utländska etableringar och investeringar är det viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar i de regler och system som omger företag och företagande. Arbetet med att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag fortsätter med oförminskad kraft. Nedan följer ett urval av åtgärder som regeringen behandlar i denna proposition för att skapa bättre ramvillkor för företag.

- Goda förutsättningar för forskning och utveckling (FoU) är av stor betydelse för Sverige för att skapa hållbar tillväxt i en globaliserad ekonomi. Kostnaderna för in-

- vesteringar i FoU är dock höga för företagen och investeringarna är ofta riskfyllda. För att stimulera investeringar i forskning och utveckling föreslår därför regeringen att det införs ett *skatteincitament för FoU*. Skatteincitamentet ges i form av ett avdrag vid beräkningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med FoU.
- Förfarandet i samband med ansökan och anmälan om frivillig skattskyldighet till mervärdesskatt vid uthyrning av verksamhetslokal innebär en stor administrativ börda för företagen. För att förenkla för de berörda företagen föreslår därför regeringen att *ansökan och anmälan till Skatteverket slopas i de flesta fall vid frivillig skattskyldighet* för upplåtelse av fastighet. För att ytterligare underlätta för företagen inom detta område föreslår även regeringen att det införs obligatorisk skattskyldighet till mervärdesskatt vid uthyrning till mobiloperatör av plats på mast samt att det införs möjlighet till retroaktivt avdrag för ingående mervärdesskatt på de kostnader för en ny-, till- eller ombyggnad som avser tid före ett beslut om frivillig skattskyldighet under uppförande av byggnad.
 - För att göra det mer attraktivt att starta, driva och utveckla företag föreslår regeringen att den nedsättning av egenavgifterna som infördes 2010 förstärks genom att avdraget vid avgiftsberäkningen höjs med 2,5 procentenheter till 7,5 procent av avgiftsunderlag och det maximala avdragsbeloppet med 5 000 till 15 000 kronor per år.
 - För att främja, entreprenörskap och jobbskapande investeringar i snabbväxande företag kommer regeringen att låta utreda *skattereglerna för finansiella instrument, t.ex. optioner* och andra aktierelaterade incitament, som företagen ger till nyckelpersoner som en del av sin ägarstyrning. Syftet med utredningen är att skattereglerna för optioner och andra aktierelaterade incitament som snabbväxande företag erbjuder sina anställda ska förbättras. I detta arbete ska grundläggande skatterättsliga principer beaktas.
 - Reglerna om *dokumentationsskyldighet vid internprissättning* uppfattas som administrativt betungande för berörda företag. Regeringen avser därför att ge Skatteverket i uppdrag att utvärdera regelverket och bedöma reglernas funktionalitet samt analysera möjligheten till förenklingar.
 - Husavdraget (RUT- och ROT-avdrag) har medfört en rad positiva effekter i ekonomin. Bland annat har sysselsättningen och företagandet ökat samt svartarbetet minskat. Regeringen avser att arbeta vidare med att *utveckla fakturamodellen för husavdraget* i syfte att förbättra dess funktion.
 - Skatteredovisningen kan för små företag uppfattas som mycket tidskrävande och administrativt betungande. Regeringen avser därför att analysera möjligheten att *förenkla skatteredovisningen* för dessa företag genom att införa en rak kontantmetod.
 - Dagens regler om hantering av mervärdesskatt vid import medför försämrad likviditet och en administrativ börda för företagen. Regeringen avser därför att i höst lämna en proposition till riksdagen med förslag om *förändrad hantering av mervärdesskatt vid import* i syfte att bl.a. förenkla och förbättra för företagen. Förslaget innebär att mervärdesskatt vid import ska redovisas i mervärdesskattedeklaration till Skatteverket istället för som i dag till Tullverket, i de fall importören är registrerad till mervärdesskatt i Sverige och agerar i egenskap av beskattningsbar person vid importen.
 - I Sverige finns det områden kring stora eller medelstora städer som präglas av utbrett utanförskap. Genom att öka möjligheterna till arbete och företagande i dessa områden ökar möjligheterna att minska utanförskapet. Regeringen avser därför att senare lämna en proposition till riksdagen med förslag om att det införs ett *system med nystartszoner* i Sverige, inriktade mot just dessa områden. Systemet innebär att företag i nystartszoner får göra avdrag vid beräkning av socialavgifterna.
 - Företag med ett beskattningsunderlag på högst en miljon kronor kan redovisa mervärdesskatt en gång per år i en mervärdesskattedeklaration. För att förenkla för de flesta av dessa små företag avser regeringen att i höst lämna en proposition till riksdagen med förslag på att tidpunkten för att lämna

en sådan mervärdesskattedeclaration för helt beskattningsår samordnas med tidpunkten för att lämna inkomstdeklarationen.

På EU-nivå har kommissionen tagit fram ett *meddelande om mervärdesskattens framtid* (KOM(2011) 851). Meddelandet har två syften, dels att beskriva de grundläggande dragen i ett framtida mervärdesskattesystem för EU, dels att ange prioriterade områden för ytterligare åtgärder under de kommande åren. De grundläggande dragen i ett nytt mervärdesskattesystem är dels ett regelverk för gränsöverskridande handel som baseras på att varor och tjänster beskattas i destinationslandet, dels att systemet är enkelt, effektivt och robust vilket bl.a. innebär ökad harmonisering, stärkta möjligheter till skatteintäkter samt minskade kostnader för efterlevnad och skatteuppbörd. Arbetet kommer i hög grad att påverka de svenska mervärdesskattereglerna och således få stor betydelse för Sveriges företag.

Konkurrens

Målet för regeringens konkurrenspolitik är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till tillväxt. De insatser som genomförs inom konkurrensområdet för att stärka konkurrenslagstiftningen och tillsynen är av stor vikt för väl fungerande marknader. Regeringens inriktning är att synliggöra och renodla det statliga åtagandet och att värna konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga aktörer. Det är även av stor vikt att följa upp och förbättra förutsättningarna för konkurrens på marknader som nyligen har öppnats upp.

Moderna regler och effektiv tillsyn

Ett modernt och effektivt regelverk och en effektiv tillsyn är grunden för väl fungerande konkurrens. I takt med att marknader utvecklas och omvärlden förändras måste det dock säkerställas att regelverket är väl anpassat till rådande förhållanden. En effektiv tillsyn är en viktig förutsättning för konkurrensreglernas genomslag och för väl fungerande marknader. En förutsättning är att Konkurrensverket har de tillsynsinstrument och befogenheter som krävs för att bedriva tillsynen snabbt, rättssäkert och effektivt. Allvarliga konkurrensöverträdelser begränsar möjligheterna för nya företag att etablera sig och överleva och har negativa effekter för konsumenterna och även för samhällsekonomin.

Det är i detta sammanhang viktigt att Konkurrensverkets instrument och befogenheter i tillsynsutövningen är behovsanpassade och upp-

daterade. Mot bakgrund av bland annat erfarenheter av tillämpningen av konkurrenslagen, utvecklingen och harmoniseringen inom EU har regeringen identifierat ett behov av ett antal förändringar i regelverket. Regeringens särskilde utredare har redovisat sitt betänkande *Effektiva konkurrenstillsyn* (SOU 2013:16) som varit på remiss till den 17 juni. Utredaren föreslår på flera centrala områden nya och effektiva instrument och befogenheter; att Konkurrensverket tillfälligt ska få avbryta en tidsfrist (stoppa klockan) vid utredningar av företagskoncentrationer, att det införs en möjlighet för Konkurrensverket att medge ett företag anstånd med (kölapp) att lämna underlag för en fullständig ansökan om eftergift från konkurrensskadeavgift och att Konkurrensverket i samband med säkring av bevis vid platsundersökningar ska få utföra granskning och kopiering av dokument i verkets lokaler. Beredning pågår i Regeringskansliet.

Intressenternas kännedom om att det är verket som ansvarar för tillsynen avseende offentlig upphandling är relativt låg. Konkurrensverket avser därför att delta i en rad olika sammanhang för att synliggöra sitt arbete inom upphandlingsområdet.

Väl fungerande marknader

Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv vilket är en central förutsättning för ökad tillväxt och sysselsättning. Konkurrens stimulerar innovation och effektivitet som stärker ekonomins förmåga till anpassning till nya förutsättningar. Den ger också högre nytta för konsumenterna och andra köpare genom bättre produkter och lägre priser.

På väl fungerande marknader ska företag kunna konkurrera på likvärdiga villkor, både med varandra och med kommun, landsting och stat när dessa agerar på marknaden. Det är regeringens uppfattning att statliga myndigheter inte bör bedriva säljverksamhet på marknaden. Regeringen avser därför att fortsätta att se över myndigheternas instruktioner med syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som de får bedriva på marknaden och för att förbättra möjligheten till styrning och kontroll av densamma.

Sverige har en jämförelsevis stor offentlig sektor och enligt OECD finns det betydande vinster med att öka konkurrensen i produktions- och offentlig finansierade tjänster. Genom att konkurrensutsätta sådana tjänster erhålls ef-

fekter i termer av ökad valfrihet, tillgänglighet, entreprenörskap och mer effektiv resursanvändning.

Som ett led i arbetet med att förbättra företagsklimatet på alla områden så att konkurrenskraften upprätthålls har Konkurrensverket i regleringsbrevet för 2013 fått i uppdrag av regeringen att ge en aktuell överblick av konkurrensen i Sverige och lämna förslag till konkurrensfrämjande åtgärder. Verkets uppdrag omfattar även analys av behovet av fördjupning eller komplettering av utvärderingar av omreglerade marknader. Målet är att uppnå en ökad konkurrens genom att fokusera på områden med etableringshinder eller där det på annat sätt råder bristfällig konkurrens. Myndigheten har hittills offentliggjort att den under året avser att analysera och lämna konkurrens- och marknadsfrämjande förslag inom följande områden; effektiv konkurrenstillsyn, konkurrensneutralitet, statligt tandvårdsstöd, drivmedel samt bygg och bo. Den del av Konkurrensverkets uppdrag som innebär en analys av behovet av fördjupning eller komplettering av utvärderingar, med utgångspunkt i Statskontorets rapport Utvärderingar av om- och avregleringar – en kartläggning (2012:10), har redovisats i en delrapport i maj 2013.

När det gäller regeringens arbete för ökad konsumentrörlighet, vilket är en viktig förutsättning för väl fungerande marknader, se avsnitt 5.4.2 och 5.5 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Offentlig upphandling är ett viktigt verktyg för att öka effektiviteten i de offentliga utgifterna. Upphandlingen kan också bidra till att uppnå gemensamma samhällliga mål såsom skydd för miljön samt främjande av innovation, sysselsättning och social integration. Kunskapen om effektiv offentlig upphandling hos upphandlande myndigheter och enheter samt leverantörer behöver förbättras. Det är en entydig bild som tecknas i aktuella utredningar och rapporter. I den senaste utredningen Upphandlingsutredningen, har utredaren genomfört en av de mest grundliga undersökningarna av hur offentlig upphandling fungerar i praktiken som redovisas i betänkandet Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling (SOU2013:12). Resultatet bekräftar problembilden. Det handlar dels om en utbredd osäkerhet om regelverkets tillämpning, dels om brister i

genomförandet av upphandlingsprocessens samtliga delar. Detta visar sig särskilt tydligt i upphandlande enheters bristfälliga eller icke-existerande uppföljningsrutiner av leverantörens åtaganden i de upphandlade kontrakten. Bristen på kontinuerliga kontraktsuppföljningar är allvarlig av flera skäl. Det innebär en ineffektiv användning av offentliga medel om den upphandlande enheten inte upptäcker en försummelse hos leverantören att uppfylla delar av det åtagande som omfattas av ett kontrakt. Det missgynnar i sin tur såväl de seriösa leverantörerna som den enskilda användaren. Bristfällig uppföljning gör också att det i praktiken inte går att genomföra utvärderingar av leverantörernas prestation, vilket försvårar kunskapsinsamlingen inför nästa upphandlingstillfälle.

Vidare genomförs i Sverige relativt få s.k. innovationsupphandlingar jämfört med länder som Storbritannien och Nederländerna. Även detta beror till stor del på bristande kunskaper om vad regelverket tillåter, samt osäkerhet om hur en upphandlare i praktiken kan genomföra en upphandling som är öppen för innovationer och innovativa lösningar, eller en upphandling av en lösning som ännu inte finns på marknaden.

Slutligen är det tydligt att det metodstöd om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling, som tillhandahålls av statliga aktörer behöver samordnas bättre. Det nuvarande statliga stödet till vägledning och information om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling, är utspritt på ett flertal myndigheter och ett bolag, i huvudsak Konkurrensverket, Kammarkollegiet, Verket för innovationssystem (Vinnova) och AB Svenska Miljöstyrningsrådet. En rimlig utgångspunkt är att den som har både juridiska och praktiska frågor om en planerad upphandling, inte ska behöva vända sig till olika myndigheter för att få svar.

Både Upphandlingsutredningen, Upphandlingsstödsutredningen (dir. 2011:78) och remissinstanserna understryker vikten av en minskad splittring och att stöd och vägledning om upphandlingsprocessens samtliga delar koncentreras och förbättras.

Regeringen gör bedömningen att stöd, information och vägledning om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling, samt miljö- och social hänsyn, behöver koncentreras, förbättras och förstärkas. I och med den snabba utvecklingen på upphandlingsområdet har det blivit allt viktigare att ett effektivt upp-

handlingsstöd finns att tillgå för upphandlande myndigheter och enheter samt leverantörer. Därför avser regeringen att under 2014 samla den statliga stöd- och informationsverksamheten om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling, samt miljö och sociala krav i Konkurrensverket. Mot bakgrund av förändringarna på upphandlingsområdet, utvecklingen av EU-rätten och Upphandlingsutredningens förslag avser regeringen att återkomma med ett utvecklat mål under 2014.

Konkurrensverket har som bl.a. ansvarig för tillsynen av offentlig upphandling en väl fungerande verksamhet och en bred kompetens om upphandlingsregelverket, om rättspraxis och inte minst om vikten av att genomföra upphandlingsprocessens samtliga delar för att åstadkomma en effektiv upphandling. Ambitionen är att Konkurrensverket ska kunna få det samlade upphandlingsstödet inklusive stödet till innovationsupphandling, att vara tillgängligt senast den 1 juli 2014. Mot bakgrund av den ovan nämnda problembilden är det vidare regeringens avsikt att koncentrationen av resurser inriktas på kompetenshöjande insatser inom främst följande tre områden. Regelverk och rättspraxis; hur en effektiv upphandling genomförs, i synnerhet vikten av kontinuerlig uppföljning; och hur man utvärderar leverantörens prestation inför nästa upphandling.

Regeringen avser att återkomma i Vårpropositionen för 2014 med förslag om ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.

För att ytterligare förstärka nämnda verksamhet bedömer regeringen därtill att Konkurrensverkets anslag från 2015 bör ökas permanent med 35 000 000 kronor.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och därmed av stor betydelse för den inre marknadens funktionssätt och hur väl konkurrensen mellan medlemsstaterna fungerar.

Med reglerna om statligt stöd på EU-nivå, och den granskning detta regelverk föranleder, säkerställs att medlemsstaterna genom offentligt stöd inte kan säkra den egna nationens konkurrenskraft på bekostnad av andra medlemsstater inom EU. Utan ändamålsenliga regler och en strikt efterlevnad och kontroll av hur regelverket til-

lämpas äventyras den europeiska konkurrenskraften på lång sikt och kan särskilt skada små exportberoende medlemsstater som Sverige.

Regeringen anser därför att det är viktigt med ändamålsenliga statsstödsregler, som framför allt tar sikte på marknadsmisslyckanden, samt att regelverket tillämpas enhetligt inom hela EU.

Europeiska kommissionen genomför sedan 2012 en modernisering av statsstödsreglerna inom EU. Nya bemyndigande- och rådsförordningar antogs av rådet den 22 juli 2013. Efter dialog med medlemsstaterna kan kommissionen nu fatta beslut om egna tillämpningsförfordningar på respektive områden. De nya reglerna väntas därefter kunna träda i kraft under början av 2014, se avsnitt 3.5.4. Kommissionens övervakning av samtliga riktlinjer fortsätter också; aktuellt är bl.a. riktlinjer för stöd till flygplatser och flygbolag, riskkapitalriktlinjerna, miljöstödsriktlinjerna, samt riktlinjerna för stöd till forskning, utveckling och innovationer.

Kommissionens övergripande ambition med reformen är att stimulera till bärkraftig tillväxt på en konkurrenskraftig inre marknad. Detta för att bidra till att främja innovationer, tillväxt och sysselsättning och för att nå övriga målsättningar som finns fastslagna i kommissionens Europa 2020-strategi – En smart och hållbar tillväxt för alla. Regeringen kommer liksom hittills att arbeta aktivt för att regelverket ska utformas effektivt, garantera en strikt statsstödsregim och tillämpas enhetligt över hela EU. Regeringen kan konstatera att en resursförstärkning av statsstödskontrollen i Sverige sannolikt kommer att behövas för att säkerställa att Sverige följer regelverket enligt förslagen och kan möta kommissionens ökade krav på tillsyn. Resursförstärkningen av statsstödskontrollen i Sverige kommer att finansieras inom ram för berört utgiftsområde.

Kommissionen har även fattat beslut om ett uppdaterat statsstödsregelverk för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Detta är ett regelverk som kan ha inverkan särskilt på lokal nivå. Ett arbete pågår för närvarande med att se hur reglerna ska kunna tillämpas i Sverige.

Ett ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största bolagsägare. Bolagen representerar stora värden, cirka 570 miljarder kronor (per maj 2013), och är

sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare. Ytterst är det svenska folket som gemensamt äger dessa bolag.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt uttryckta samhällsuppdragen utförs väl.

Regeringen anser att det är av största vikt att bolagen som ägs av staten förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som ett övergripande mål. Det innebär att bolagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas långsiktigt. Statligt ägda bolag ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sätt att de åtnjuter offentligt förtroende.

Staten väntas även i fortsättningen vara en stor bolagsägare. I den statliga bolagsportföljen finns flera bolag med särskilt beslutade samhällsuppdrag som är svåra att klara på annat sätt än i statlig ägo. Det finns även andra motiv till varför staten kommer att ha ett fortsatt inflytande i vissa bolag, exempelvis om en försäljning skulle försämra konkurrensen. Som princip anser regeringen dock att staten inte ska äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens, om företaget inte har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag som är svårt att klara av på något annat sätt. En del i att vara en värdeskapande och aktiv ägare är att löpande utvärdera bolagen och pröva skälen till ett fortsatt statligt ägande. För de bolag där riksdagen har bemyndigat regeringen att minska statens ägande, omfattar den aktiva förvaltningen att förbereda bolagen inför försäljning.

Ekonomiska mål

Att fastställa ekonomiska mål för de statligt ägda bolagen är ett viktigt verktyg i ägarstyrningen. Syftet med målen är att förbättra värdeutvecklingen genom att bolagets lönsamhet, effektivitet och risknivå löpande mäts, följs upp och utvärderas. Ekonomiska mål fastställs för varje bolag och ska uppnås långsiktigt över en konjunkturcykel.

En central utgångspunkt vid fastställandet av ekonomiska mål utgörs av kostnaden för eget kapital, eftersom denna kostnad avgör om staten som ägare får en rimlig kompensation för det risktagande som ägandet innebär. Utifrån bl.a. kostnaden för eget kapital fastställs för varje bo-

lag mål avseende kapitalstruktur, lönsamhet och utdelningar.

Regeringskansliets arbete med de statligt ägda bolagens ekonomiska mål utvecklas kontinuerligt, vilket innebär att metodiken och processerna har utvecklats, både avseende målens fastställande och uppföljningen. I budgetpropositionen för 2013 (utg.omr. 24 avsnitt 3.7) aviserade regeringen att inom tre år ha gått igenom de ekonomiska målen för de bolag som förvaltas av Finansdepartementet. Vattenfall Aktiebolag fick nya ekonomiska mål på en extra bolagsstämma i november 2012. Vidare har Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB), Apoteket AB, SBAB Bank AB (publ), Specialfastigheter Sverige Aktiebolag och Green Cargo AB fått nya ekonomiska mål vid respektive bolags årsstämma våren 2013. Kommande år väntas en översyn av de ekonomiska målen för ytterligare sex till åtta bolag.

Hållbart företagande

Bolag med statligt ägande ska integrera hållbarhetsfrågor i affärsstrategin och den löpande verksamheten. De statligt ägda bolagen ska identifiera risker och möjligheter förenade med hållbarhet, rapportera dem på ett transparent sätt och därefter hantera dem i sin affärsverksamhet. Detta sker i syfte att främja bolagens affärsverksamhet och långsiktiga överlevnad samt för att generera en positiv värdeutveckling. Bolagen ska bedriva ett hållbart företagande genom ett långsiktigt och ansvarsfullt ställningstagande till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, anti-korruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald. Regeringen förväntar sig att alla statligt ägda bolag stödjer och följer OECD:s riktlinjer för multinationella företag, de tio principerna i FN:s Global Compact samt FN:s ramverk för företag och mänskliga rättigheter.

Regeringen ålade 2007 de statligt ägda bolagen att rapportera sitt hållbarhetsarbete enligt riktlinjerna för Global Reporting Initiative (GRI). Sedan 2012 har regeringen påbörjat arbetet med att mer systematiskt integrera hållbart företagande i den löpande bolagsstyrningen, bl.a. genom att ställa krav på att styrelserna i de statligt ägda bolagen ska fastställa långsiktiga övergripande mål inom området hållbart företagande knutna till verksamheten samt strategier för att nå målen.

Mål och måluppföljning inom hållbart företagande ska redovisas i bolagens årsredovisningar

och kommer fr.o.m. 2014 att följas upp kontinuerligt i den löpande förvaltningen av bolagen, i likhet med andra frågor såsom ekonomiska mål. Exempelvis kommer hållbarhetsfrågor att beaktas i bolagsanalysen och i dialogen mellan staten som ägare och bolagen.

Under året har Regeringskansliet anordnat fyra seminarier om hållbart företagande som styrelsen och VD i de statligt ägda bolagen inbjudits till samt haft tema hållbart företagande på det årliga styrelseseminarier där samtliga avgående, sittande och nyvalda ledamöter och VD bjuds in. Dessutom har genomförts ett stort antal enskilda dialoger med styrelser och ledningsgrupper kring förväntningar på deras arbete med hållbart företagande och deras strategiska arbete. Vidare har Regeringskansliet genom ett nätverk för hållbart företagande inom de statligt ägda bolagen anordnat nätverksträffar med företrädare för bolagen som arbetar operativt med frågorna (VD, chefsjurister, inköpschefer, hållbarhetsansvarig, HR-chefer m.fl.) för att öka kunskapsnivån inom hållbarhetsområdet.

Bolagsstyrning

Ett av de viktigaste instrumenten för styrningen av de statligt ägda bolagen är att utse kompetenta och väl fungerande styrelser. Styrelsens sammansättning ska vara sådan att styrelsen kan förvalta bolagets angelägenheter med integritet, effektivitet och branschkunskap. Personer med olika erfarenheter, ålder, kön och bakgrund behövs för att tillgodose behovet av relevant kompetens i styrelserna. Frågan om mångfald kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

Vad gäller jämn könsfördelning i styrelserna och bland de verkställande direktörerna, har staten som ägare nått betydligt längre än näringslivet i övrigt. Cirka hälften av styrelseledamöterna (49 procent) i de statligt helägda bolagen utgörs av kvinnor jämfört med 24 procent bland de börsnoterade bolagen. Cirka 41 procent av de statligt ägda bolagen har i dag en kvinna som styrelseordförande, vilket är en ökning från 23 procent 2006 och kan jämföras med de börsnoterade bolagens 5 procent.

Vad gäller de verkställande direktörerna i de statligt hel- och delägda bolagen var 29 procent kvinnor vid utgången av 2012, vilket var samma andel som föregående år. Andelen kvinnor i bolagens ledningsgrupper var 38 procent.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor				
2012	Utfall	165 370	Anslags-sparande	4 437
2013	Anslag	155 019 ¹	Utgifts-prognos	155 620
2014	Förslag	158 611		
2015	Beräknat	160 639 ²		
2016	Beräknat	163 290 ³		
2017	Beräknat	166 849 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 158 611 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 158 611 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 158 611 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.12 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor				
	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013 ¹	155 019	155 019	155 019	155 019
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	3 802	5 833	8 487	12 051
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-210	-213	-216	-221
Förslag/beräknat anslag	158 611	160 639	163 290	166 849

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 158 611 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Verket för innovationssystem för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 160 639 000 kronor, 163 290 000 kronor respektive 166 849 000 kronor.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2 014 663	Anslags-sparande	3 729
2012	Utfall	2 014 663	Anslags-sparande	3 729
2013	Anslag	2 223 891 ¹	Utgifts-prognos	2 174 025
2014	Förslag	2 448 840		
2015	Beräknat	2 543 339 ²		
2016	Beräknat	2 711 254 ³		
2017	Beräknat	2 742 807 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 525 424 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 668 927 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 668 928 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till Almi Företagspartner AB för utformning och drift av ett nationellt inkubatorsprogram och för statsbidrag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2015–2019.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra långsiktiga åtaganden, främst i form av bidrag inom ramen för fleråriga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2015–2019.

Tabell 3.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2012	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017–2019
Ingående åtaganden	1 553 830	1 560 493	2 100 000			
Nya åtaganden	994 460	1 484 570	1 000 000			
Infriade åtaganden	-987 797	-945 063	-1 000 000	-1 300 000	-600 000	-200 000
Utestående åtaganden	1 560 493	2 100 000	2 100 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 500 000	2 500 000	2 100 000			

Regeringens överväganden

Som en följd av riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag i forsknings- och innovationspolitiska propositionen (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) beräknas anslaget årligen öka 2014–2016, se beslut i tabell 3.15 nedan.

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	2 223 891	2 223 891	2 223 891	2 223 891
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 113	18 911	38 431	64 759
Beslut	224 748	303 469	451 891	457 149
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-2 912	-2 933	-2 958	-2 993
Förslag/ beräknat an- slag	2 448 840	2 543 339	2 711 254	2 742 807

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 2 448 840 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 2 543 339 000 kronor, 2 711 254 000 kronor respektive 2 742 807 000 kronor.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2012		472 941	0
2013	Anslag	599 133 ¹	599 133
2014	Förslag	612 313	
2015	Beräknat	617 673 ²	
2016	Beräknat	624 008 ³	
2017	Beräknat	636 196 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 610 953 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 609 383 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 609 383 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industri-forskningsinstituterna med ägande under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom ut-

gifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstrukturerings-utgifter för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	599 133	599 133	599 133	599 133
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	13 867	19 235	25 579	37 780
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-687	-695	-703	-717
Förslag/ beräknat anslag	612 313	617 673	624 008	636 196

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 612 313 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel m.m.* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 617 673 000 kronor, 624 008 000 kronor respektive 636 196 000 kronor.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2012		355 659	4 228
2013	Anslag	243 922 ¹	249 322
2014	Förslag	262 109	
2015	Beräknat	286 049 ²	
2016	Beräknat	289 353 ³	
2017	Beräknat	293 625 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 283 596 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 283 595 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 283 595 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

Anslaget 1:4 *Tillväxtverket* föreslås i denna proposition få ett tillskott på 19 000 000 kronor under åren 2014–2023 för att finansiera bl.a. tillkommande uppgifter som förvaltande myndighet för åtta regionala strukturfondsprogram och ett nationellt regionalfondsprogram. Regeringen föreslår att anslaget förstärks med 10 000 000 kronor per år från 2015 och framåt i syfte att finansiera Regelrådet. Vidare föreslår regeringen att anslaget från 2015 och framåt förstärks med ytterligare 15 000 000 kronor för finansiering av driften av det kommande uppgiftslämnarregistret. Regeringen föreslår även att anslaget förstärks med 500 000 kronor 2014 och med 100 000 kronor från 2015 och framåt för att finansiera myndighetens arbete med nystartszoner.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor				
	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	243 922	243 922	243 922	243 922
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 265	7 421	10 324	14 078
Beslut	13 344	-34 869	-35 271	-35 792
Överföring till/från andra anslag		70 000	70 809	71 854
Övrigt ³	-422	-426	-431	-437
Förslag/ beräknat anslag	262 109	286 049	289 353	293 625

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 262 109 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Tillväxtverket* för 2014. För 2015 beräknas anslaget till 286 049 000 kronor,

för 2016 till 289 353 000 kronor och för 2017 till 293 625 000 kronor.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2012	Utfall	579 924		158 995
2013	Anslag	580 022 ¹	Utgifts-prognos	566 066
2014	Förslag	634 772		
2015	Beräknat	271 772		
2016	Beräknat	271 772		
2017	Beräknat	250 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget används för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 265 000 000 kronor 2015–2017.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs inom ramen för främst Tillväxtverkets verksamhet ska kunna genomföras långsiktigt. Bemyndigandet föreslås minska med 220 000 000 kronor jämfört med 2013 eftersom en rad av de särskilda insatser som finansieras under anslaget avslutas under 2014. Vid projektfinansiering löper utbetalningar över flera år, vilket försvårar prognoser för infriande och utestående åtaganden. För att ta hänsyn till denna osäkerhetsfaktor bedömer regeringen att det finns ett behov av en marginal där bemyndigandet överstiger de beräknade utestående åtagandena. Regeringen bör bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda

åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 265 000 000 kronor 2015–2017.

Tabell 3.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2012	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017
Ingående åtaganden	552 727	461 578	472 828			
Nya åtaganden	485 072	369 250	140 000			
Infriade åtaganden	529 233	-358 000	-359 950	-135 000	-80 000	-37 878
Utestående åtaganden	461 578	472 828	252 878			
Erhållet/förslaget bemyndigande	650 000	485 000	265 000			

Regeringens överväganden

Regeringen förslår att anslaget ökas med 52 000 000 kronor 2014 för att finansiera framtagandet av en teknisk infrastruktur för ett uppgiftslämnarregister. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 000 000 kronor per år 2015 och 2016 för att utvärdera reformen om frivillig revision. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 11 000 000 kronor från 2015 och framåt i syfte att finansiera utgifter för att permanenta Regelrådet. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 250 000 kronor från 2014 och framåt för att finansiera utgifter under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för att producera statistik över svenskt riskkapital.

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	580 022	580 022	580 022	580 022
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	55 000	-304 000	-304 000	-325 000
Överföring till/från andra anslag	-250	-4 250	-4 250	-4 250
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	634 772	271 772	271 772	250 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 634 772 000 kronor anvisas under anslag 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för 2014. För 2015 beräknas anslaget till 271 772 000 kronor, för 2016 till 271 772 000 kronor och för 2017 till 250 772 000 kronor.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2012	79 742	750	
2013	Anslag	77 601 ¹	76 466
2014	Förslag	81 249	
2015	Beräknat	82 256 ²	
2016	Beräknat	83 540 ³	
2017	Beräknat	85 320 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 81 249 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 81 248 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 81 250 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 250 000 kronor fr.o.m. 2014 för uppgiften att producera statistik över svenskt riskkapital. Medlen överförs från anslag 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.*

Vidare föreslår regeringen att anslaget tillförs 100 000 kronor fr.o.m. 2014 för uppgiften att sammanställa en årlig rapport till Europeiska kommissionen om utvecklingen i nystartszoner.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	77 601	77 601	77 601	77 601
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 441	2 421	3 670	5 401
Beslut	100	101	103	105
Överföring till/från andra anslag	250	253	257	263
Övrigt ³	1 857	1 880	1 909	1 950
Förslag/ beräknat anslag	81 249	82 256	83 540	85 320

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen. Posten Övrigt innehåller även kvarvarande övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att 81 249 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 82 256 000 kronor, 83 540 000 kronor respektive 85 320 000 kronor.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2012	Utfall	140 035		0
2013	Anslag	120 035 ¹	Utgifts-prognos	120 035
2014	Förslag	119 904		
2015	Beräknat	89 904 ²		
2016	Beräknat	89 904 ³		
2017	Beräknat	89 904 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 89 904 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 89 904 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 904 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Tabell 3.26 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	120 035	120 035	120 035	120 035
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	0	0	0
Beslut		-30 000	-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-131	-131	-131	-131
Förslag/ beräknat anslag	119 904	89 904	89 904	89 904

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 119 904 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 89 904 000 kronor, 89 904 000 kronor respektive 89 904 000 kronor.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2012	Utfall	213 440		8 223
2013	Anslag	218 369 ¹	Utgifts-prognos	216 261
2014	Förslag	223 450		
2015	Beräknat	226 308 ²		
2016	Beräknat	198 246 ³		
2017	Beräknat	202 565 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 223 450 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 192 567 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 192 567 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 3.28 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	26 997	456	12 597	14 856
Prognos 2013	19 000	250	12 700	6 550
Budget 2014	19 000	250	12 900	6 350

Tabell 3.29 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	32 625	34 099	-1 474
(varav tjänsteexport)	(11 393)	(10 706)	(687)
Prognos 2013	27 700	27 800	-100
(varav tjänsteexport)	(10 700)	(10 300)	(400)
Budget 2014	27 000	27 000	0
(varav tjänsteexport)	(10 000)	(10 000)	(0)

Regeringens överväganden**Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.**

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013 ¹	218 369	218 369	218 369	218 369
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 312	8 173	11 909	16 926
Beslut ³			-31 794	-32 487
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴	-231	-234	-238	-243
Förslag/ beräknat anslag	223 450	226 308	198 246	202 565

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget beräknas minska fr.o.m. 2016 då en tillfällig satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. löper ut.

⁴ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 223 450 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräk-

nas anslaget till 226 308 000 kronor, 198 246 000 kronor respektive 202 565 000 kronor.

3.8.9 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning**Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning**

Tusental kronor

2012	Utfall	5 746	Anslags- sparande	0
2013	Anslag	5 818 ¹	Utgifts- prognos	5 818
2014	Förslag	5 818		
2015	Beräknat	5 887 ²		
2016	Beräknat	5 975 ³		
2017	Beräknat	6 097 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 818 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 818 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 819 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2015 och 2016.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2014 för anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 500 000 kronor 2015 och 2016.

Tabell 3.32 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2012	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Ingående åtaganden	4 290	2 983	3 527		
Nya åtaganden	1 983	3 500	4 000		
Infriade åtaganden	-3 290	-2 956	-2 177	-3 850	-1 500
Utestående åtaganden	2 983	3 527	5 350		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	9000	5 500	5 500		

Regeringens överväganden

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	5 818	5 818	5 818	5 818
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	8	77	165	287
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-8	-8	-8	-8
Förslag/ beräknat anslag	5 818	5 887	5 975	6 097

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 5 818 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 5 887 000 kronor, 5 975 000 kronor respektive 6 097 000 kronor.

3.8.10 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor

2012	Utfall	7 808	Anslags- sparande	763
2013	Anslag	14 000 ¹	Utgifts- prognos	13 663
2014	Förslag	14 000		
2015	Beräknat	14 000		
2016	Beräknat	14 000		
2017	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	14 000	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor för respektive år.

3.8.11 1:11 Patentbesvärsmåden

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsmåden

Tusental kronor

2012	Utfall	17 405	Anslags-sparande	669
2013	Anslag	21 321 ¹	Utgifts-prognos	21 351
2014	Förslag	21 443		
2015	Beräknat	19 395 ²		
2016	Beräknat	19 728 ³		
2017	Beräknat	20 166 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 19 143 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 19 144 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 19 143 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patentbesvärsmådens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

För 2013 ökades anslaget med 2 700 000 kronor med anledning av ökat resursbehov för Patent-

besvärsmåden. Det ökade resursbehovet fortsätter även under 2014. Regeringens föreslår därför att anslaget ökas med 2 300 000 kronor 2014.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:11 Patentbesvärsmåden

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	21 321	21 321	21 321	21 321
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	629	918	1 299	1 802
Beslut ³	-480	-2 816	-2 865	-2 928
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴	-27	-27	-28	-28
Förslag/beräknat anslag	21 443	19 395	19 728	20 166

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Pris- och löneomräkningen medför att differensen mellan ökningen 2013 och den föreslagna ökningen 2014 blir större än 400 tkr. Likaså blir den beräknade återgången till tidigare anslagsnivå fr.o.m. 2015 av detta skäl större.

⁴ Anslaget minskar fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 21 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsmåden* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 19 395 000 kronor, 19 728 000 kronor respektive 20 166 000 kronor.

3.8.12 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

2012	Utfall	11 896	Anslags-sparande	-65
2013	Anslag	14 915 ¹	Utgifts-prognos	14 493
2014	Förslag	17 842		
2015	Beräknat	17 842		
2016	Beräknat	17 842		
2017	Beräknat	17 842		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget förstärks med 6 000 000 kronor 2014 och framåt till följd av ökade utgifter under anslaget.

Tabell 3.39 Härlledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	11 515	11 515	11 515	11 515
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	6 000	6 000	6 000	6 000
Överföring till/från andra anslag	327	327	327	327
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	17 842	17 842	17 842	17 842

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 842 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 17 842 000 kronor för respektive år.

3.8.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2012	Utfall	4 244	0
2013	Anslag	4 297 ¹	4 297
2014	Förslag	4 297	
2015	Beräknat	4 344 ²	
2016	Beräknat	4 400 ³	
2017	Beräknat	4 486 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 297 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 297 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 297 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för terminologisk verksamhet vid AB Terminologisentrum TNC.

Regeringens överväganden

Tabell 3.41 Härlledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	4 297	4 297	4 297	4 297
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6	53	109	195
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-6	-6	-6	-6
Förslag/ beräknat anslag	4 297	4 344	4 400	4 486

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskar fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 4 297 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 4 344 000 kronor, 4 400 000 kronor respektive 4 486 000 kronor.

3.8.14 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2012	Utfall	8 327	0
2013	Anslag	8 327 ¹	8 327
2014	Förslag	8 327	
2015	Beräknat	8 327	
2016	Beräknat	8 327	
2017	Beräknat	8 327	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	8 327	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor för respektive år.

3.8.15 1:15 Konkurrensverket

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

2012	Utfall	131 545	Anslags-sparande	3 235
2013	Anslag	134 319 ¹	Utgifts-prognos	132 293
2014	Förslag	137 892		
2015	Beräknat	174 688 ²		
2016	Beräknat	177 655 ³		
2017	Beräknat	181 581 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 172 443 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 172 443 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 172 442 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen gör bedömningen att det offentliga upphandlingsstödet behöver koncentreras, förbättras och förstärkas. Regeringen föreslår därför att stödet till vägledning och information om offentlig upphandling, inklusive innovations-upphandling samlas hos Konkurrensverket och för att förstärka denna verksamhet ytterligare föreslår regeringen att Konkurrensverkets anslag utökas permanent med 35 000 000 kronor från 2015.

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	134 319	134 319	134 319	134 319
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	3 760	5 558	7 934	11 078
Beslut		35 000	35 595	36 381
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-187	-189	-193	-197
Förslag/beräknat anslag	137 892	174 688	177 655	181 581

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 137 892 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrensverket* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 174 688 000 kronor, 177 655 000 kronor respektive 181 581 000 kronor.

3.8.16 1:16 Konkurrensforskning

Tabell 3.46 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2012	Utfall	12 977	Anslags- sparande	900
2013	Anslag	13 686 ¹	Utgifts- prognos	13 752
2014	Förslag	13 685		
2015	Beräknat	13 814 ²		
2016	Beräknat	13 975 ³		
2017	Beräknat	14 203 ⁴		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 685 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 685 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 685 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med en klar anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i råden för forskningsfrågor respektive upphandlingsfrågor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013 ¹	13 686	13 686	13 686	13 686
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	19	148	309	538
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	-20	-20	-20	-21
Förslag/ beräknat an- slag	13 685	13 814	13 975	14 203

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 13 685 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrensforskning* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 13 814 000 kronor, 13 975 000 kronor respektive 14 203 000 kronor.

3.8.17 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.48 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal ¹

Tusental kronor

2012	Utfall	26 510	Anslags- sparande	0
2013	Anslag	25 310 ²	Utgifts- prognos	25 310
2014	Förslag	25 310		
2015	Beräknat	25 210		
2016	Beräknat	23 210		
2017	Beräknat	23 210		

¹ Tidigare benämnt 1:17 *Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen*.

² Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av Göta kanals upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

Liksom i budgetpropositionen för 2013 bedömer regeringen att det på grund av den ökande trafiken på kanalen finns ett fortsatt behov av omfattande renoveringar av kanalens piper och kajer de närmaste åren. Renoveringsarbeten för cirka 92 miljoner kronor behöver utföras under 2012–2018 för att garantera säkerheten och för att kanaltrafiken ska kunna upprätthållas. Regeringen bedömer att AB Göta kanalbolag klarar att bära merparten av investeringen men att kostnaderna för renoveringen bör delas mel-

lan staten och bolaget. Enligt planen i budgetpropositionen för 2012 minskar det statliga bidraget successivt under åren (prop. 2011/12:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.8.17).

Tabell 3.49 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	25 310	25 310	25 310	25 310
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		-100	-2 100	-2 100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	25 310	25 210	23 210	23 210

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget fortsatt bör ligga kvar på en tillfälligt hög nivå. Regeringen föreslår att 25 310 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 25 210 000 kronor, 23 210 000 kronor respektive 23 210 000 kronor.

3.8.18 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.50 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag¹

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2012	Utfall	30 032	22 518
2013	Anslag	42 150 ²	48 797
2014	Förslag	42 150	
2015	Beräknat	22 200	
2016	Beräknat	23 200	
2017	Beräknat	23 200	

¹ Tidigare benämnt 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

² Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdagen har fattat avseende det statliga ägandet och ett antal bolag.

Inom ramen för Regeringskansliets bolagsförvaltning anlitas juridiska, finansiella och strategiska rådgivare vid arbete med exempelvis utvärdering, förändringsarbete som kan röra strategi och verksamhetsinriktning, ekonomiska mål, kapitalstruktur och vid försäljning.

Rådgivningskostnaderna har ökat från cirka 17 763 000 kronor 2011 till 30 032 000 kronor 2012, vilket beror på att behovet att rådgivning i samband med aktieförsäljning ökat. Innevarande år har rådgivningsinsatserna ökat ytterligare och behovet bedöms kvarstå på en hög nivå det närmaste året.

Regeringen lämnar varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande i vilken en verksamhetsberättelse för företaget med statligt ägande ingår som en bilaga (se t.ex. skr. 2012/13:140). Regeringskansliet rapporterar även om den sammanlagda utvecklingen i två delårsrapporter.

Tabell 3.51 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	42 150	42 150	42 150	42 150
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		-19 950	-18 950	-18 950
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	42 150	22 200	23 200	23 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 42 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 22 200 000 kronor, 23 200 000 kronor respektive 23 200 000 kronor.

3.8.19 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.52 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

2012	Utfall	1 000 000	Anslags- sparande	1 000
2013	Anslag	1 000 ¹	Utgifts- prognos	1 000
2014	Förslag	1 000		
2015	Beräknat	1 000		
2016	Beräknat	1 000		
2017	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas för utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med andra ägare. Det betyder att de statligt ägda bolagen inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital, men heller inte nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Tabell 3.53 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas på anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive år.

3.8.20 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.54 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2012	Utfall	16 246	Anslags- sparande	1 534
2013	Anslag	17 780 ¹	Utgifts- prognos	16 591
2014	Förslag	17 780		
2015	Beräknat	17 780		
2016	Beräknat	17 780		
2017	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Utgiftspåverkande faktorer är avgifternas utveckling i aktuell valuta och förändringar i valutakurser.

Tabell 3.55 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	17 780	17 780	17 780	17 1780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

3.8.21 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.56 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2012	Utfall	256	Anslags-sparande	17 744
2013	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	17 567
2014	Förslag	18 000		
2015	Beräknat	18 000		
2016	Beräknat	18 000		
2017	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningen är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkurrensverket för statens talan. Om staten enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning betalas ut skyndsamt.

Tabell 3.57 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	18 000	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2014. För 2015, 2016 och

2017 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

3.8.22 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.58 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2012	Utfall	135 000	Anslags-sparande	0
2013	Anslag	260 000 ¹	Utgifts-prognos	260 000
2014	Förslag	259 892		
2015	Beräknat	129 892 ²		
2016	Beräknat	129 892 ³		
2017	Beräknat	129 892 ⁴		

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Motsvarar 129 892 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 129 892 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 129 892 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi företagspartner AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Regeringens överväganden

Tabell 3.59 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	260 000	260 000	260 000	260 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	0	0	0
Beslut		-60 000	-60 000	-60 000
Överföring till/från andra anslag		-70 000	-70 000	-70 000
Övrigt ³	-108	-108	-108	-108
Förslag/beräknat anslag	259 892	129 892	129 892	129 892

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskar fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 259 892 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2014. För 2015, 2016 och 2017 beräknas anslaget till 129 892 000 kronor för respektive år.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet*).

Tabell 3.60 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	276 706	392 276	403 290	-11 014
Prognos 2013	299 000	319 651	360 383	-40 732
Budget 2014	300 000	323 320	359 372	-36 052

Tabell 3.61 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	102 986	94 928	8 058
(varav tjänsteexport)	(1 503)	(1 436)	(77)
Prognos 2013	101 377	91 759	9 618
(varav tjänsteexport)	(1 500)	(1 435)	(65)
Budget 2014	101 927	94 350	7 576
(varav tjänsteexport)	(1 500)	(1 435)	(65)

3.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvär-rättens verksamhet (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsverket*).

Tabell 3.62 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	18 547	289 807	295 241	-5 434
Prognos 2013	18 621	305 000	287 000	18 000
Budget 2014	19 027	302 400	295 600	6 800

Tabell 3.63 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	30 313	28 333	1 980
(varav tjänsteexport)	(16 301)	(16 301)	(0)
Prognos 2013	33 000	32 000	1 000
(varav tjänsteexport)	(16 000)	(16 000)	(0)
Budget 2014	20 100	19 600	500
(varav tjänsteexport)	(6 000)	(6 000)	(0)

3.9.3 Patentombudsämnden

Patentombudsämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.64 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	0	1 115	1 107	8
Prognos 2013	0	1 205	1 192	13
Budget 2014	0	1 244	1 202	32

3.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinsierad. Intäkterna uppgick under 2012 till 30 382 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde 19 802 000 kronor, intäkter från examination utgjorde 6 442 000 kronor, intäkter från godkännande, auktorisation och registrering utgjorde 2 818 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde 1 320 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 31 114 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 20 653 000 kronor. Vid utgången av 2012 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 6 767 000 kronor.

Tabell 3.65 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	30 382	31 114	-733
Prognos 2013	29 103	32 639	-3 537
Budget 2014	32 026	34 157	-2 131

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande
- EU:s inre marknad
- internationell handelspolitik

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas villkoren för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa samsyn kring internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och analys. OECD:s arbete med riktlinjer för multinationella företag och kampen mot korruption är av stor vikt.

Målet med verksamheten uppnås genom att bl.a. främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka bilden av Sverige i utlandet.

Inom utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Förvaltningen av SEK överfördes till Finansdepartementet den 1 juni 2011.

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsförbund. Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Budget 2013 ¹	Prognos 2013	Förslag 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	23	23	23	24	24	24	25
2:2 Kommerskollegium	78	81	80	83	84	86	87
2:3 Exportfrämjande verksamhet	243	244	238	244	164	164	164
2:4 Investeringsfrämjande	58	58	56	57	58	59	60
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20	21	18	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	32	32
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	453	458	447	460	382	385	390

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande under utgiftsområde 24 Näringsliv är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Handelsministern fastlade 2010 en vision om att fördubbla exporten. Ett program för exportvisionen har utarbetats. Arbetet med att genomföra denna vision vägleder många av insatserna inom verksamhetsområdena, inte minst handels- och investeringsfrämjandet, med fokus på ett bättre utnyttjande av exportresurserna hemmavid.

Den 1 januari 2013 inrättades den nya organisationen Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) enligt propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, bet. 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265). Den tidigare Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) har avvecklats per den 31 december 2012. En särskild utredare har under första delen av 2013 haft i uppdrag att ansvara för och genomföra avvecklingen av myndigheten.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden; tidigare Sveriges exportråd), vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt. Regeringen anger att en ökad samverkan mellan lokala, regionala och statliga aktörer är en förutsättning för att offentliga satsningar ska kunna uppnå största möjliga effekt.

Informationsutbyte och samordning kring internationaliserings- och främjandeinsatser mellan departement sker inom ramen för olika

¹³ Prop. 2012/13:1 Utgiftsområde 24.

arbetsprocesser, bl.a. en interdepartemental arbetsgrupp under ledning av Utrikesdepartementet. En särskild arbetsgrupp för resultatredovisning av främjandeinsatser med offentlig finansiering har tillsatts.

Business Sweden främjar svenska företag att växa internationellt. Inom ramen för det statligt finansierade exportfrämjandet har informations-tjänster och rådgivning på hemmaplan till små och medelstora företag en framträdande plats. Business Sweden har egen utlandsrepresentation med drygt 60 kontor i över 50 länder. I länder där kontor saknas företräds man av ett kontor i ett näraliggande land. Business Sweden har även nationell närvaro i Sverige genom 27 regionala exportrådgivare (maj 2013). Utlandsmyndigheterna har i många länder en viktig roll i arbetet, särskilt i de länder där Sveriges export- och investeringsråd inte är representerat.

Den exportfrämjande verksamheten delas in i grundläggande exportservice, småföretagsprogram, riktat exportfrämjande och särskilda riktade exportfrämjande åtgärder. Exportservicen avser framför allt information till svenska företag som i huvudsak finansieras med statliga medel och är kostnadsfri.

Småföretagsprogram innebär framför allt regional exportrådgivning i Sverige. De regionala exportrådgivarna täcker samtliga län, och verksamheten har förstärkts under 2012. För att effektivisera arbetet har affärsmetodiken ”Steps to Export” vidareutvecklats. Under 2012 nådde Sveriges export- och investeringsråd genom de regionala exportrådgivarna drygt 1 800 företag för personlig kontakt, varav drygt 900 ledde till fördjupad rådgivning kring internationalisering.

Inom området ”Riktade insatser för internationellt affärsfrämjande” har Business Sweden inom sitt statliga uppdrag genomfört en rad aktiviteter för att främja i första hand små och medelstora företags exportmöjligheter. Det har skett på ett flertal marknader, bl.a. gemensamma satsningar inom affärssektorer där Sverige står starkt och genom tjänsten ”Affärschans” till småföretag. Business Sweden har i sin nya organisation inrättat affärsområden för exportfrämjandet: hälso- och sjukvård, energi- och miljöteknik, transportsystem, tillverkande industrier, IT och telekom, livsmedel och säkerhet samt kreativa industrier. En motsvarande struktur finns för investeringsfrämjandet, se nedan

Investeringsfrämjande. Kommunikationsplattformarna ”SymbioCity” och ”Symbio Care”, som har konceptutvecklats av Business Sweden i samverkan med relevanta myndigheter, organisationer samt företag och förvaltas av Business Sweden, används numera i marknadsföring av svensk miljöteknik respektive vård och omsorg med offentliga medel.

Regeringen har genom projektet Kosmopolit, där Business Sweden har en operativ roll, fortsatt att vidareutveckla arbetet med att bättre tillvarata den resurs som utgörs av företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens, vilka har unika kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk samt kontakt med de länder som de tidigare har varit bosatta i.

Genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna i augusti 2011 görs under 2011–2014 en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder genom Sveriges export- och investeringsråd. Den inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag, att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien, Kina) och Irak samt på viktiga framtidsbranscher. Åtgärderna innebär ett utökat erbjudande till små och medelstora företag avseende bl.a. regional exportrådgivning och affärsinriktade främjande- och marknadsaktiviteter med särskild inriktning på tillväxtländer samt vidareutveckling av Kosmopolitprojektet.

Sveriges exportråd (numera Business Sweden) hade under 2012 i uppdrag från regeringen att planera och genomföra det svenska deltagandet i världsutställningen Expo 2012 i Yeosu i Sydkorea. Utställningen med det övergripande temat ”The Living Ocean and Coast” ägde rum den 12 maj – 12 augusti.

Business Swedens företagsspecifika affärsrådgivning är helt företagsfinansierad. Antalet uppdrag under 2012 var i princip oförändrat jämfört med föregående år, med drygt 2 700 uppdrag. En trend som kunde utläsas 2012 är att andelen svenska etableringar utomlands har ökat.

Business Sweden och Almi Företagspartner AB har ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda en mer komplett service kring internationalisering. Dessa och andra myndigheter och organisationer har ett samarbete för att tydliggöra sina roller gentemot företagen. Det har bl.a. konkretiserats i det s.k. Exportlånet för

att främja små och medelstora företags export, se nedan Exportfinansiering.

Regeringskansliets Projektexportsektariat

En omställning av Regeringskansliets Projektexportsektariats verksamhet inleddes vid årsskiftet 2011/2012. Syftet med omställningen har varit att, i linje med handelsministerns exportvision, utvidga verksamheten till att omfatta fler länder och sektorer.

Under 2012 har projektförberedande insatser avslutats i Kina, Lesotho, Rumänien, Ryssland, Serbien och Thailand. Parallellt har den nya verksamheten med strategiskt riktade insatser i länder med hög tillväxt fasats in. Under 2012 delfinansierades strategiskt riktade insatser i följande länder: Haiti (bostäder, energi, jordbruk och sanitet/avfall), Indonesien (trafik och transport), Kazakstan (järnväg), Kenya (vatten, avfall och trafik/transport), Mexiko (hälso- och sjukvård), Ryssland (energi) och Vietnam (trafik och transport). En större satsning på telekommunikation/IT i tio afrikanska länder inleddes med en strategisk riktad insats i Nigeria.

I syfte att öka kunskapen bland svenska företag om affärsmöjligheter kopplade till utvecklingsbankernas verksamhet i tillväxtländer arrangerades en affärsfrämjande konferens mellan hundratalet svenska företag och representanter för de afrikanska, asiatiska, europeiska utvecklingsbankerna samt Världsbanken. De särskilda insatser som finansierats från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, för att bidra till samarbetsländernas infrastruktur-utveckling, har avslutats med undantag för utbildningsprogrammet ”SymbioCity Academy”, energi i Södra Afrika som påbörjades under 2011 och löper till årsskiftet 2013/2014. Svenska företags andelar i FN-upphandlingar är låga och antalet svenska företag som lyckats i FN-affärer begränsat. Åtgärder har under 2012 vidtagits för att integrera affärsmöjligheter, kopplade till FN och utvecklings- och investeringsbankernas finansiering, i det reguljära främjandet och därmed stärka Sveriges export- och investeringsråds och utrikesrepresentationens stöd till företagen lokalt.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och generalkonsulat har 2012 och första halvåret 2013 genomfört ett stort antal näringslivs- och Sverigefrämjande

aktiviteter tillsammans med Business Sweden, svenska företag, regionala aktörer och lokala partners i anställningslandet m.fl. Det gäller framför allt inom områden som miljö och energi, kreativa näringar och särskilda handelspolitiska frågeställningar. Som ett led i handelsministerns exportvision har en främjarkalender tagits fram för att ge ökad uppmärksamhet åt sex kreativa näringar – musik, film, gaming, marknadskommunikation, mode och litteratur. Kalendern ska vara en vägledning för utlandsmyndigheterna. Många av aktiviteterna kombinerar främjande av Sverige bilden och affärsfrämjande.

Främjandeaktiviteterna har kompletterat en omfattande basverksamhet, bl.a. ett aktivt arbete med handelsfrågor inklusive handels hinder. Ambassaderna och generalkonsulaten arbetar från och med 2011 efter en samlad främjandeplan för varje land som sträcker sig över tre år och som omfattar både handels- och investeringsfrämjande och Sverigeinformation. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Ett projekt med att vidareutveckla utlandsmyndigheternas främjandeplaner mot ökad mål- och resultatstyrning inför 2014 har genomförts inom Utrikesdepartementet.

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU)
Samspelet mellan främjandets aktörer när det gäller profileringen av Sverige i utlandet fortsätter inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU). Nämnden har fått i uppdrag att utarbeta en strategi för arbetet med Sverige bilden.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige genom att verka för att utländska företag investerar eller samverkar med svenska företag och regioner för att få till stånd investeringar. Under 2012 var Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) ansvarig myndighet för verksamheten, som från och med den 1 januari 2013 inordnats i den nya organisationen Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden).

Under de senaste åren har betydelsen av utländska investeringar ökat. Den globala tillväxten drivs i allt större omfattning av de nya

tillväxtmarknaderna i Asien, Latinamerika, Mellanöstern och Afrika. Globaliseringen innebär att nya aktörer som tillväxtländer, t.ex. Brasilien, Indien och Kina, börjar bli betydelsefulla investerare.

Business Sweden verkar inom investeringsfrämjandet för att stärka bilden av Sverige som en handlingskraftig, innovativ och konkurrenskraftig affärspartner. En viktig verksamhet är därför att marknadsföra Sveriges spetskompetens i sektorer som kan erbjuda attraktiva investeringsmöjligheter för utländska företag.

Den investeringsfrämjande verksamheten fokuserar framför allt på affärsområdena ICT, Health Care & Life Sciences, Energy & Environmental Technologies, Engineering & Materials Industries och Services Industry.

Business Sweden har för investeringsfrämjandet ett samarbete med ett 40-tal utlandsmyndigheter och samarbetsavtal med 18 regionala partners. I USA/Kanada, Brasilien, Indien, Japan, Kina, Sydkorea, Taiwan, Australien, Benelux, Norge, Storbritannien och Tyskland finns särskild närvaro.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden (EKN)

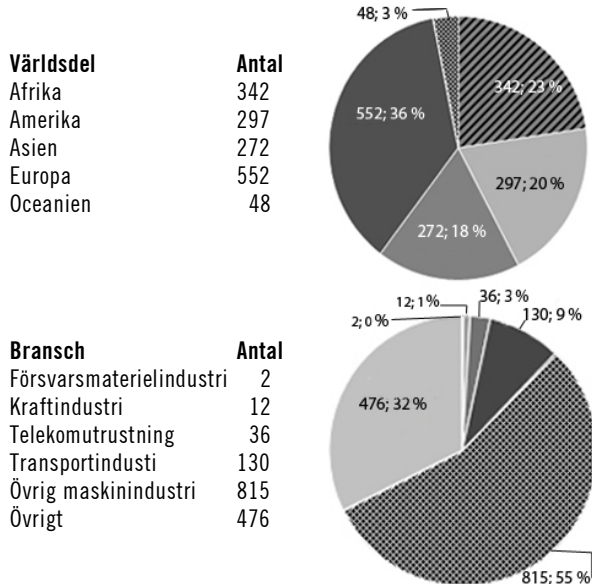
Genom att erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier ger Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna. Verksamheten ska bedrivas så att den är självbärande på sikt.

Efterfrågan på garantier hos EKN, som ökade kraftigt till följd av finanskrisen 2008, vilken begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden, har varit fortsatt hög. Efterfrågan har kommit från såväl stora som medelstora och små företag. För att underlätta kreditgivning till svenska exportföretag beslutade riksdagen att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200 miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 och till 500 miljarder kronor för 2010. Exportkreditgarantiramen har därefter behållits på samma nivå. Även investeringsgarantiramen om 10 miljarder kronor har behållits.

EKN lämnade 2012 garantier till ett värde av cirka 49 miljarder kronor och garantiofferter till ett värde av cirka 77 miljarder kronor. Motsvarande siffror 2011 var cirka 63 miljarder kronor för garantier och cirka 66 miljarder kronor för garantiofferter. Garantierna avsåg

affärer i 123 länder (2011: 126). EKN noterade 52 nya kunder 2012 (2011: 51).

Diagram 4.1. Fördelning av EKN:s 1 511 affärer 2012 mellan olika världsdelar och branscher.

Under första halvåret 2013 garanterade EKN exportaffärer till ett värde av 22,7 miljarder kronor och ställde ut garantiofferter till ett värde av 18,1 miljarder kronor. Det är en minskning med cirka 12 procent respektive en minskning med 48 procent jämfört med motsvarande period 2012.

Totalt uppgick EKN:s utnyttjande av exportkreditgarantiramen per den 31 december 2012 till 275 miljarder kronor (2011: 281 miljarder kronor). Ramutnyttjandet per den 30 juni 2013 var i stort sett oförändrat och uppgick till 274 miljarder kronor, varav cirka 202 miljarder kronor var garantier. Investeringsgarantiramen utnyttjades per den 30 juni 2013 till 4,3 miljarder kronor, en minskning jämfört med 4,7 miljarder kronor per den 31 december 2012.

EKN:s resultat uppgick 2012 till cirka 2,1 miljarder kronor (2011: cirka 1,6 miljarder kronor). Första halvåret 2013 redovisade EKN ett överskott på 699 miljoner kronor (första halvåret 2012: överskott på 1 100 miljoner kronor). Resultatet i EKN:s verksamhet beror på premieintäkter, försäkringsersättningar och avkastning i finansförvaltningen. Myndighetskapitalet uppgick till cirka 22,2 miljarder kronor per den 30 juni 2013.

Nya garantier till medelstora och små företag minskade något under 2012 och uppgick till 2,2 miljarder kronor (jämfört med 2,6

miljarder kronor 2011). Antalet kunder är 2013 cirka 200, vilket är ungefär detsamma som 2012. Kunderna finns spridda på 115 olika orter i Sverige.

Det s.k. Exportlånet till små och medelstora företag introducerades 2007 som ett resultat av samarbetet mellan EKN, Almi Företagspartner AB, Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK), Exportrådet och Swedfund International AB. Under 2012 garanterades lån för sammanlagt cirka 2,7 miljoner kronor. Inga garantier har utfärdats under Exportlånet under 2013.

EKN har under året samverkat med andra myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering, främst Almi, Business Sweden, kommunernas näringslivsfrämjare och andra exportfrämjande aktörer.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK)

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) erbjuder som marknadskompletterande aktör långfristiga exportkrediter, företagskrediter med långfristig löptid med direkt koppling till exportverksamhet och projektfinansiering till svensk exportnäring. På så sätt bidrar SEK till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet, det så kallade CIR-systemet (Commercial Interest Reference Rate), som baseras på OECD:s regelverk avseende statsstödd exportkredit. Under 2012 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 56,2 miljarder kronor, varav 17,6 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och 38,7 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster. Nyutlåningen till svenska exportföretag uppgick första halvåret 2013 till 38,1 miljarder kronor och bestod av både direktutlåning till svenska exportföretag (10,7 miljarder kronor) och exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster (27,4 miljarder kronor).

Rörelseresultatet 2012 var 824,4 miljoner kronor och 105,0 miljoner kronor första halvåret 2013. Det försämrade rörelseresultatet första halvåret 2013 beror främst på lägre räntenetto, vilket i sin tur beror dels på lägre marginaler, dels på något lägre volymer. Nya regler vad gäller likviditetsplaceringar har påverkat marginalerna negativt under 2013. SEK:s resultat efter skatt var 708,8 miljoner

kronor 2012 och 78,4 miljoner kronor första halvåret 2013. SEK hade i juni 2013 en kärnprimärkapitaltäckningsgrad på 19,9 procent. CIR-systemet (Commercial Interest Reference Rate) med statsstödda exportkrediter gav 2012 ett överskott på 128,4 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 123,7 miljoner kronor 2011). Första halvåret 2013 gav CIR-systemet ett överskott på 85,1 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Under 2012 och första halvåret 2013 kännetecknades marknaderna av oro och osäkerhet och påverkades av de finansiella kriserna i bland annat södra Europa. Flera stora ekonomier och finansiella institutioner har fått sitt ratingbetyg sänkt.

För att motverka finanskrisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos SEK att finansiera exportkrediter av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73). För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades genom riksdagens beslut (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) en möjlighet under 2009 att mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgäldskontoret (Riksgälden) och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Åtgärderna har förlängts till att gälla även under 2012 och 2013, med ändringen att SEK:s s.k. kreditgaranti för att erhålla statliga garantier för upplåning sänktes till 250 miljarder kronor. Låneramen hos Riksgälden, motsvarande 100 miljarder kronor, behölls oförändrad.

OECD:s regelverk och CSR

EKN och SEK följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statsstödd exportfinansiering rörande miljöfrågor/social hänsyn, korruptionsfrågor och långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldtyngda länder. Arbetet med att uppdatera OECD:s regelverk avseende hänsyn till miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, Common Approaches, slutfördes i juni 2012. Under året har EKN:s och SEK:s processer för miljö- och socialt ansvarstagande

vidareutvecklats. CSR-perspektivet har blivit en del av alla affärer.

OECD:s nya regelverk angående sektorsöverenskommelse för förnybar energi, klimatpåverkan och vattenprojekt slutfördes 2012. Ansträngningarna fortsatte med dialog om OECD-reglerna med länder utanför OECD-kretsen. Stort fokus låg på Kinas statsstödda exportfinansiering och på att försöka få Kina att via parallella förhandlingar implementera delar av OECD:s regelverk kring statsstödd exportfinansiering.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer, både nationella och regionala, är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Sveriges export- och investeringsråd samarbetar med dessa, t.ex. Almi Företagspartner AB, Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), VisitSweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Swecare, aktörer med ansvar för regional tillväxt i länen och handelskamrar.

Miljöteknikstrategin

Under 2011 lanserades regeringens strategi för utveckling och export av miljöteknik 2011–2014 (Miljöteknikstrategin), som har utarbetats i samarbete mellan Närings-, Utrikes- och Miljödepartementen. Regeringen har genom strategin, som genomförs i samarbete mellan berörda departement, tagit ett samlat grepp för att stödja utveckling och skapa goda förutsättningar för export av svensk miljöteknik – från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2011 att 100 miljoner kronor per år, sammanlagt 400 miljoner kronor, ska avsättas inom utgiftsområde 24 Näringsliv för insatser inom miljöteknik under mandatperioden.

Inom ramen för strategin genomförde Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden; tidigare Exportrådet) 2012 och första halvåret 2013 särskilda insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi i bl.a. Brasilien, Turkiet, USA och på tillväxtmarknader samt medverkade till att svensk miljöteknik presenterades vid Rio+20-mötet i juni 2012 och andra internationella mötestillfällen. Målgruppen för de särskilda insatserna är i

första hand små och medelstora företag. Det program som den tidigare Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), bedrev på miljöområdet, Cleantech, är också en insats inom strategin. Det bedrivs numera på Business Sweden.

Inom ramen för strategin finansieras även insatser avseende hållbart stadsbyggande och miljötekniksamarbete inom ramen för det avtal som tecknades mellan Sverige och Kina vid statsministerns besök i Kina 2008. Samma år utsåg regeringen en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljö- och energitekniksamarbetet med Kina (MTK). Den särskilda samordnarens arbete utvärderades hösten 2010 och visade ett gott resultat. Regeringen beslutade i december 2010 att förlänga och bredda samordnarens uppdrag till och med 2014 med inriktning på miljötekniksamarbete med såväl Kina och Indien som med Ryssland. Verksamheten bytte 2011 namn till Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT).

Övrigt

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Sveriges export- och investeringsråd särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora livsmedelsföretag. En särskild satsning för att lyfta fram det svenska köket, både nationellt och internationellt, lanserades 2008 av Landsbygdsdepartementet genom projektet Sverige – det nya matlandet. I projektet deltar flera departement, myndigheter och organisationer, bl.a. Utrikesdepartementet.

I Sveriges internationella utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i centrum i de pågående WTO-förhandlingarna. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från låg- och medelinkomstländer kan möta på den svenska marknaden.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden; tidigare Sveriges exportråd) har på ett

framgångsrikt sätt förberett och genomfört inordnandet av den verksamhet som Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) tidigare ansvarade för. Den nya gemensamma organisationen (Business Sweden), som syftar till att skapa synergier för att stärka såväl export- som investeringsfrämjandet, har trätt i kraft den 1 januari 2013. Den kan ge företagen stöd oberoende vilken väg till internationalisering de väljer.

Business Sweden har inom exportfrämjandet väl uppfyllt de målsättningar som riksdagen och regeringen har fastställt genom det statliga uppdraget för 2012. Små och medelstora företag har fått tillgång till exportservice, kompetensutveckling och rådgivning, till exempel genom de regionala exportrådgivarna. Räckvidden för exportfrämjandet utomlands har behållits samtidigt som tillgängligheten till exportrådgivning i Sverige och kompetensutvecklingen för små och medelstora företag har utökats. Det har inneburit bättre möjligheter för företagen att få stöd i sitt agerande på internationella marknader.

Den särskilda satsningen på riktade exportfrämjande åtgärder, som har överenskommit mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna (se avsnitt 2.4.1, *Sveriges export- och investeringsråd*), har inneburit att den regionala exportrådgivningen har kunnat förstärkas, liksom insatserna för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och andra prioriterade länder och inom framtidsbranscher samt att Kosmopolitprojektet har kunnat vidareutvecklas.

Den finansiella och ekonomiska krisen har påverkat Business Swedens arbete och resultat vad avser den företagsfinansierade verksamheten.

Samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande har fortsatt.

Regeringens satsning på kommunikationsplattformarna ”SymbioCity” och ”Symbio Care” har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik respektive svensk hälso- och sjukvård i utlandet har samordnats och blivit tydligare för såväl utländska intressenter som för svenska företag.

Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2012 i Yeosu i Sydkorea var ett framgångsrikt samarbetsprojekt mellan staten och näringslivets intressenter, där näringslivet tog en aktiv del.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat

Omställningen av Regeringskansliets Projektexportsekretariats verksamhet innebär att regeringens satsningar på exportfrämjande verksamhet i tillväxtländer ökar. Den nya verksamheten bidrar till ett offensivt offentligt främjande i utrikesrepresentationen med särskilt fokus på affärsmöjligheter kopplade till offentlig upphandling i länder med hög tillväxt utanför Europa.

Genom delfinansiering av strategiskt riktade insatser har Regeringskansliets Projektexportsekretariat under året bidragit till ett förstärkt exportfrämjande på – för svenska små och medelstora företag – nya, ofta svårbearbetade, marknader i tillväxtländer. Genom att delfinansiera branschspecifika satsningar mot offentlig kund har Regeringskansliets Projektexportsekretariat bidragit till ökad precision i det offentliga exportfrämjandet. Den utfasning av Regeringskansliets Projektexportsekretariats delfinansiering av projektförberedande insatser som skett under året innebär att satsningarna på strategiskt riktade insatser kan öka från 2013. Enhetliga system för mål- och resultatuppföljning har utvecklats för den nya verksamheten.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och särskilda aktiviteter i samverkan med Business Sweden och deltagande företag, vilka har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader. Ett aktivt arbete för att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer. Främjandeplanerna som har införts för varje land har bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet. De har stärkt samplaneringen av aktiviteter runt om i världen liksom samordningen mellan affärsfrämjandet och främjandet av Sverige bilden.

Investeringsfrämjande

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) bidrog 2012 genom sin verksamhet till utländska direktinvesteringar i Sverige från såväl mogna marknader som tillväxtmarknader samt till att stärka svenska kompetenskluster inom exempelvis IT och telekom och ”Life Science”-området. Bland

annat medverkade myndigheten till att företaget Facebook gör en stor investering i Luleå.

För investeringsfrämjandet innebär den nya organisationen tillgång till fler marknader och resurser. Business Sweden har därför potential att bli en ännu starkare partner till regionerna. Verksamheten kan ytterligare vässas för att öka intresset för Sverige som investeringsland med särskild inriktning på svenska styrkeområden och kompetenskluster.

Exportfinansiering

Den utökade exportkreditgarantiramen hos Exportkreditnämnden (EKN) och den förstärkta kapaciteten hos Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet.

EKN och SEK har bidragit till det internationella arbetet i EU och OECD.

Exportkreditnämnden (EKN)

Exportkreditnämnden (EKN) har 2012 och första halvåret 2013 på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och i enlighet med gällande statsstödsregler.

I spåren av finanskrisen och eurokrisen har EKN anlåtats i många fler affärer och på tidigare oproblematiska marknader. Samtidigt växer ekonomin i andra delar av världen och den svenska exporten ökar på tillväxtmarknaderna. Detta ger nya möjligheter för svensk export. Tillsammans med ökad riskmedvetenhet hos företag och banker har detta lett till fortsatt hög efterfrågan på EKN:s tjänster. De exporterande företagens efterfrågan på garantier drivs av en återhämtning i exportindustrin.

Kännedomen om EKN:s roll som exportfrämjare och kunskapen om EKN:s garanti-erbjudande fortsätter att vara hög hos stora svenska exportföretag och banker. EKN arbetar för att öka kännedomen hos små och medelstora företag och lokala bankkontor, i syfte att bredda kundbasen och underlätta för fler småföretag att exportera. Små och medelstora företags övergripande kännedom om EKN har därmed ökat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK)

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat i flera

viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Efter den finansiella krisen hade SEK en fortsatt central roll som långivare till den svenska exportnäringen. De åtgärder som blev ett resultat av propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125), har medfört att SEK haft bättre förutsättningar att stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna på grund av den finansiella krisen inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av faciliteterna har utnyttjats har de haft betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer. Låneramen har varit mycket betydelsefull för verksamheten, i synnerhet för CIR-systemet.

Riksgäldskontoret (Riksgälden) har den 15 mars 2013 förlängt låneramen till SEK för 2013.

4.4.2 EU:s inre marknad

Ett centralt inslag i handelsministerns vision om fördubblad export är en än mer dynamisk och integrerad EU-marknad. Den inre marknadens regelverk utgör en viktig drivkraft för struktur-reformer på nationell nivå, vilket i nuvarande ekonomiska läge stärker behovet av en väl fungerande inre marknad.

Den inre marknaden utgör en grundsten i det europeiska samarbetet och innebär fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital mellan EU:s 28 medlemsstater samt genom EES-avtalet även Island, Liechtenstein och Norge. Av den svenska varuexporten 2012 gick 67 procent till den inre marknaden och av Sveriges import kom 77 procent därifrån. En väl fungerande inre marknad, med en väl fungerande rörlighet mellan berörda länder, skapar förutsättningar för att öka tillväxten, sysselsättningen och välfärden, såväl i Sverige som i EU i sin helhet.

Kommerskollegium

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet när det gäller EU:s inre marknad. Myndigheten har en central roll i efterlevnaden av den inre marknadens regelverk i Sverige. Myndigheten ska bistå andra myndigheter och kommuner i tillämpningen av EU-reglerna, liksom sprida information om den inre marknaden i syfte att företag och privatpersoner i större omfattning ska utnyttja de möjligheter

som den inre marknaden ger. Myndigheten ska också förse regeringen med expertstöd genom att tillhandahålla kvalificerade underlag och analyser, till grund bl.a. för utvecklingen av det EU-gemensamma regelverket.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är ansvarig myndighet för frågor om teknisk kontroll och är nationellt ackrediteringsorgan med ansvar för samordning av marknads kontroll samt för frågor om reglerad mätteknik. Swedacs arbete med kontroll av att varor och tjänster uppfyller gällande krav, förbättrar den inre marknads funktionssätt och ger myndigheten en nyckelroll på den inre marknaden.

Tillväxt inom EU

Under 2012 påverkades arbetet på inre marknadsområdet bl.a. av Europeiska kommissionens meddelande om en andra inre marknadsakt, med tolv nyckelåtgärder inom fyra så kallade tillväxtmotorer inom områdena (a) integrerade nätverk, (b) personers och företags rörlighet över gränserna, (c) digital ekonomi och (d) socialt företagande, sammanhållning och konsumentförtroende. Åtgärderna syftar, liksom den första inre marknadsakten, till att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden, KOM(2012) 573 (2012/13: FPM19). Meddelandet presenterades i oktober 2012. I de förslag till prioriteringar som regeringen lämnat till kommissionen utgjorde Kommerskollegiums analys av tänkbara svenska prioriteringar en viktig komponent.

Under året har regeringen i samarbete med ett tiotal likasinnade EU-länder fortsatt betonat behovet av tillväxtstimulerande åtgärder och reformer på tjänsteområdet och avseende den digitala inre marknaden, bl.a. inför kommissionens presentation av den andra inre marknadsakten.

Kommerskollegium har fortsatt att lägga särskild vikt vid e-handel och har under 2012 bl.a. färdigställt en rapport om hinder för gränsöverskridande handel med så kallade molntjänster.

I början av 2012 presenterade Europeiska kommissionen ett meddelande om e-handel, Den digitala inre marknaden, e-handel och onlinetjänster, KOM (2011) 942 (2011/12: FPM110). Under våren 2012 fokuserade det

danska ordförandeskapet på dessa frågor. Regeringen välkomnar detta arbete och har parallellt identifierat viktiga åtgärder som syftar till att underlätta den gränsöverskridande e-handeln. Åtgärdslistan grundar sig delvis på Kommerskollegiums rapport och på information från handelsministerns hearing om e-handel på EU:s inre marknad där företag, organisationer och berörda myndigheter deltog.

För att hjälpa myndigheter och kommuner att tillämpa EU-rätten har kollegiet under 2012 ökat sin informationsaktivitet gentemot dessa aktörer, bl.a. genom fler publikationer om EU-frågor. Med anledning av att den inre marknaden firade 20 år 2012 arrangerade och deltog både Regeringskansliet och Kommerskollegium i särskilda informationsinsatser om den inre marknaden och dess möjligheter.

Tillämpning av regelverket

I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Solvit etablerades 2002 som ett informellt nätverk i syfte att lösa problem som beror på att inre marknadslagstiftningen inte tillämpas korrekt. Under 2012 hanterade det svenska Solvit-centret sammanlagt 158 ärenden, vilket är betydligt fler än 2011. Enligt kommissionens statistik löste Solvit-centret cirka 55 procent av de ärenden där hindret uppstått i Sverige, mot 59 procent 2011.

De flesta anmälningarna rör fri rörlighet av personer, där merparten av ärendena handlar om socialförsäkring, yrkeskvalifikationer och uppehållsrätt. På varuområdet har en ökning skett gällande användningsbegränsning, även om antalet ärenden har minskat under 2012. Då tjänstedirektivet (2006/123/EG) fortfarande inte är fullt genomfört i alla medlemsstater har antalet ärenden inom fri rörlighet för tjänster fortsatt ökat. Även en del anmälningar gällande e-handel har kommit in. Ärenden inom fri rörlighet för kapital är fortsatt litet.

En central uppgift för myndigheten är att administrera procedurer enligt tjänstedirektivet (2006/123/EG) och direktiv 98/34/EG, enligt vilka svenska regler för tjänster respektive varor ska anmälas till kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna. Syftet är att upptäcka och motverka att nya hinder uppstår på den inre marknaden. Myndigheten har under 2012 granskat 84 förslag till svenska tekniska

regler (dvs. krav för användning eller försäljning) för varor, varav 40 har anmälts till kommissionen. Av de svenska regelförslag som anmälde 2012 kom reaktioner på 18. Sverige har lämnat reaktioner på fyra anmälda föreskrifter från andra EU- och EES-stater. Genom tjänstedirektivet infördes i slutet av 2009 en anmälningsprocedur för nationella föreskrifter som innehåller krav på tjänsteutövare. Under 2012 anmälde Sverige 16 sådana föreskrifter, varav hälften rörde byggsektorn. Under året har myndigheten även fortsatt göra insatser för att höja medvetenheten om utländska anmälningar enligt 98/34.

Vid Kommerskollegium finns också kontaktpunkter för varor och tjänster. Genom dessa funktioner hanteras, till skillnad från de ovan nämnda anmälningsprocedurerna, frågor om hur redan gällande regler tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor enligt förordningen (EG) 764/2008 om ömsesidigt erkännande ankommer det på Kommerskollegium att svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige samt att informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Principen innebär att en vara som lagligen säljs i en medlemsstat också ska kunna säljas i en annan medlemsstat utan krav på ytterligare provning eller kontroll.

De flesta frågor från näringslivet kom från företagare från ett annat EU-land som ville börja sälja en viss vara i Sverige. Kontaktpunkten för varor har funnits sedan 2009 och antalet ärenden kan förväntas öka ytterligare de närmaste åren i takt med att den blir mer känd. Kollegiet har fortsatt att informera om varuförordningen och dess tillämpning via sin webbsida och har haft möten med myndigheter.

Kontaktpunkten för tjänster upprättades 2009. Dess främsta syfte är att underlätta för tjänstleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att kunna bedriva respektive köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kontaktpunkten är i huvudsak webbaserad (www.verksam.se) men kompletteras av en manuell servicefunktion. Kommerskollegium samordnar arbetet med kontaktpunkten och ansvarar för den manuella servicefunktionen, medan Tillväxtverket ansvarar för webbsidan. Konsumentverket samordnar information om farlig tjänsteverksamhet och tillhandahåller information till konsumenter. Kommerskollegiums servicefunktion har under 2012 besvarat

76 förfrågningar, vilket är en ökning mot 2011 då 44 förfrågningar besvarades.

IMI (Internal Market Information System) är ett elektroniskt verktyg för informationsutbyte mellan EU-medlemsstaterna. Syftet är att underlätta det gränsöverskridande administrativa samarbetet mellan olika EU-länders förvaltningar. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI-systemet i Sverige. Systemet används än så länge endast för samarbete enligt tjänstedirektivet, direktivet om yrkeskvalifikationer och direktivet om utstationering, men det ska framöver också användas inom andra områden. Totalt har Kommerskollegium registrerat 43 svenska myndigheter som användare av systemet, varav sex kommuner och tre länsstyrelser. En ny EU-förordning om IMI trädde ikraft under 2012.

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad har av Swedac bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift som provning eller kontroll. Det kan till exempel gälla laboratorier eller företag som kontrollerar hissar, livsmedel eller fordon. Ackrediteringen är sedan 2010 reglerad på EU-nivå, vilket har ökat ackrediteringens betydelse för den inre marknadens funktionssätt. Genom avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag på global nivå. Det finns mer än 3 000 företag i Sverige som är ackrediterade av Swedac. Under 2011 utförde myndigheten tillsyn över mer än 2 000 ackrediterade företag.

Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av svensk marknadskontroll. Marknadskontroll innebär kontroll av att produkter uppfyller regler gällande exempelvis säkerhet, märkning och provning. Regelverket är i stor utsträckning EU-gemensamt och gäller för hela den inre marknaden. En effektiv marknadskontroll som gallrar bort farliga produkter ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden. Den skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller kraven. På så sätt stärker marknadskontrollen den inre marknadens funktionssätt. Samordningen sker bl.a. genom Marknadskontrollrådet som är placerat vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan 15 myndigheter som bedriver marknadskontroll. Rådet utarbetar

varje år en nationell handlingsplan för marknads-kontroll med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll. Swedac deltar även i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknadskontroll på europeisk och internationell nivå.

Dessutom utövar Swedac tillsyn över vissa typer av mätinstrument som elmätare, taxametrar och vågar samt ansvarar för marknads-kontroll av ädelmetallarbeten.

Standardisering

Standardisering bedrivs i Sverige i tre privat-rättsliga organisationer, Swedish Standards Institute (SIS), SEK – Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). Dessa organisationer representerar Sverige i det europeiska och internationella standardiserings-arbetet. De tre ovan nämnda organisationerna är medlemmar i Sveriges Standardiseringsförbund som verkar som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen för den svenska standardiseringen. Genom anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Antalet svenska sekretariat och ordförandeskap i den internationella standardiseringen fortsätter att ligga på en hög nivå, både på områden som kan betecknas som tvärtekniska och på mera produkt- och systeminriktade områden. Även antalet svenska uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för den internationella standardiseringen är högt och detta innebär att Sverige har stort inflytande och påverkan på de standarder som tas fram.

Det svenska deltagandet i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet har varit aktivt och lett till många positiva resultat, vilket har bidragit till att stärka Sveriges roll som industrination där höga krav på säkerhet, hälsa och miljö betonas.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl fungerande inre marknad. Många funktioner när det gäller frågor om den inre marknaden är nu samlade hos Kommerskollegium. Kollegiet framstår därmed alltmer som en svensk inre marknadsmyndighet.

Kommerskollegium fyller också en viktig expertfunktion genom att förse regeringen med analyser och utredningar och har en betydelsefull roll när det gäller att stödja myndigheterna i deras tillämpning av EU-regelverket. Myndighetens informationsinsatser är av stor vikt för att sprida kunskap om den inre marknads möjligheter till företag och privatpersoner.

Swedac har genomfört sin verksamhet väl i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och underlättar även handeln med länder utanför den inre marknaden. Swedac tillhandahåller värdefullt expertstöd till regeringen i frågor om ackreditering och marknadskontroll.

Bidraget till den svenska standardiseringen har på ett effektivt sätt främjat svenska intressen i det europeiska och det internationella standardiseringsarbetet.

4.4.3 Internationell handelspolitik

Vision och mål

Som tidigare nämnts har handelsministern 2010 fastlagt en vision om att fördubbla exporten, i vilken mer frihandel globalt och riktade handelsförbättringar är centrala delar. Ökad handel bidrar också till bättre förutsättningar för människor som lever i fattigdom att ta större del av globaliseringens möjligheter till tillväxt och sysselsättning.

Tillväxt och sysselsättning är ett övergripande mål. Som ett led att nå detta mål verkar regeringen för ökad global handel. Detta görs genom att värna frihandeln, dvs. genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. Ökad handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna.

I takt med den ökade globaliseringen består varor i ökad utsträckning av beståndsdelar som produceras i olika delar av världen. Globala värdekedjor har blivit ett allt viktigare begrepp. Den ökande förekomsten av globala värdekedjor förstärker argumenten för fri handel.

Målet för regeringens arbete med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till tillväxt och sysselsättning, inom Sverige och

EU såväl som globalt, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling.

Det multilaterala regelverket

Regeringens främsta prioritet är att på sikt verka för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan (Doha Development Agenda, DDA), som inleddes i november 2001. Doharundan har dock inte kunnat avslutas även om vissa beslut som tillvaratar utvecklingsländernas intressen kunde fattas vid WTO:s åttonde ministermöte 2011. Inför WTO:s nionde ministermöte i december 2013 ska regeringen inom ramen för EU-samarbetet verka för att få till stånd ett s.k. minipaket för att slutföra vissa av förhandlingsfrågorna i DDA.

Arbetet för multilaterala marknadsöppningar har även fortsatt inom WTO:s reguljära arbete. I samband med 15-årsjubileet av WTO:s Informationsteknikavtal (Information Technology Agreement, ITA) i Genève i maj 2012 lanserades förhandlingar om en utvidgning av ITA-avtalet och förhandlingarna väntas vara avslutade till ministermötet i december 2013. WTO:s avtal om offentlig upphandling, GPA (Government Procurement Agreement), kunde efter många års förhandling slutligen uppdateras våren 2012. Uppdateringen medför jämnare spelregler och att fler länder kan ansluta sig till avtalet. Överenskommelsen innebär vidare att marknadstillträdet för EU ökar med ett värde av uppskattningsvis cirka 30 miljarder euro som en följd av fler deltagande enheter, fler sektorer och sänkta tröskelvärden. Sverige var pådrivande inom EU-kretsen för att EU skulle vara en konstruktiv och central aktör i förhandlingen.

Tjänstesektorn har stor och ökande betydelse för tillväxt och sysselsättning i Sverige. Såväl den svenska tjänsteexporten som tjänsteimporten har ökat markant under 2000-talet. Vidare fortsätter utvecklingen mot ett allt starkare samband mellan varu- och tjänstehandel, där tjänstedelen stadigt växer i betydelse. Inte minst är detta samband tydligt i de globala värdekedjorna. Regeringen verkar för ökad frihandel inom tjänstesektorn, både inom ramen för EU:s bilaterala frihandelsavtal och i det multilaterala arbetet. Under våren 2013 inleds förhandlingar om ett plurilateralt avtal om tjänster i WTO. Förhandlingarna prioriteras högt av regeringen.

Regeringen har också drivit på för att förhandlingar ska intensifieras om borttagande av tullar och andra handelshinder för miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknologier. I brist på framsteg i syfte att nå en multilateral överenskommelse har även på detta område en plurilateral lösning setts som en möjlighet.

Bilaterala och regionala avtal

Sverige ser bilaterala och regionala frihandelsavtal som viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar inom ramen för WTO. Förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Singapore avslutades i december 2012. EU har under 2012 och första halvåret 2013 börjat respektive fortsatt att förhandla om frihandelsavtal med en rad länder i bl.a. Nordamerika, Asien, Latinamerika, Mellanöstern och vårt närområde. Som exempel kan nämnas att förhandlingarna med Kanada har kommit långt och kan förhoppningsvis avslutas under 2013. Förhandlingarna fortskrider med Indien och Malaysia; förhandlingar med Vietnam lanserades i juni 2012 och gör framsteg; i mars 2013 lanserades även förhandlingar med Thailand. Ett EU-mandat för förhandlingar med Japan antogs i november 2012 och förhandlingarna inleddes i april 2013. En gemensam studie mellan EU och USA har identifierat intresset att lansera förhandlingar om ett Transatlantiskt handels- och investeringsavtal. Den förberedande interna EU-processen inleddes våren 2013 och förhandlingar inleddes i juli. Mercosur utgör en stor och växande marknad. Förhandlingarna med denna region återupptogs 2010, men inga stora framsteg har gjorts. Förhandlingarna med Gulfstaternas samarbetsråd har fortsatt varit låsta. Avtalet med Colombia och Peru tillämpas provisoriskt sedan augusti 2013 (för Perus del sedan mars), och avtalet med Centralamerika sedan augusti för vissa av länderna.

Handelsrelationen med EU:s södra grannskap har fått ökad strategisk vikt. Rådet har antagit förhandlingsdirektiv för djupgående frihandelsavtal med Egypten, Jordanien, Marocko och Tunisien. Förhandlingar har inletts med Marocko och förväntas inledas även med övriga länder. Den handelspolitiska agendan inom det östliga partnerskapet är av stor vikt för ländernas ekonomiska reformarbete. Förhandlingarna om djupgående frihandelsavtal med Ukraina har avslutats, men politiska komplikationer fördröjer ett undertecknande. Förhandlingar med

Georgien, Moldavien och Armenien har fortlöpt väl och slutförts under sommaren 2013.

I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt under året för nå fram till formella undertecknanden av interimsavtal, samt förhandlingar mot fullödig regionala avtal. Rådet och Europaparlamentet har nått en kompromiss att den nu gällande interimslösningen för Ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) planeras att upphöra den 1 oktober 2014 för de AVS-länder som inte fullföljt åtagandena och ratificerat den tillfälliga övergångslösningen. Detta bör medföra att förhandlingsaktiviteten ökar för att nå fram till avslut i de regionala grupperna så att den gällande interimslösningen kan övergå till rättsligt bindande avtal mellan parterna.

Det är viktigt att också handelspolitiken bidrar till kampen mot illegal handel med utrotningshotade arter. Regeringen driver frågan också i EU:s förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal.

Globala regler

Kommissionens förslag till förordning om EU-ländernas offentliga upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader från länder utanför EU är fortsatt föremål för diskussion. Stommen i förslaget innebär risk för ökad europeisk protektionism och möjliga handelspolitiska motåtgärder från tredje land. Regeringen har varit mycket tydlig i sin kritik av förslaget och har stöd av en majoritet av EU:s medlemsstater i detta. Nästa steg är att Europaparlamentet ska rösta om förslaget.

Genom Lissabonfördraget blev utländska direktinvesteringar en del av EU:s gemensamma handelspolitik. Det innebär bl.a. att investerings-skydd kan inkluderas i EU:s frihandelsavtal och att fristående investeringsavtal kan slutas mellan EU och länder utanför EU. Ett centralt inslag i internationella avtal om investeringsskydd är möjligheten för en investerare att väcka talan mot en stat om investeraren anser att staten har handlat på ett sätt som strider mot avtalet. Kommissionen har därför lagt fram ett förslag till förordning. Regeringen anser dock att vissa delar i förslaget är otydliga och bör klargöras.

Sverige har fortsatt verkat för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder, särskilt antidumping och anti-

subventioner. Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar frihandel och motverkar protektionism. Kommissionen har i april 2013 lagt ett förslag om modernisering av EU:s handelspolitiska skyddsinstrument som går i en, enligt regeringens mening, protektionistisk riktning. Regeringen verkar för att påverka förslaget i en frihandelsvänlig riktning.

Regeringen har fortsatt varit aktiv i EU:s arbete för att säkerställa en balanserad immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen. Förhandlingarna om ACTA (Anti Counterfeiting Trade Agreement), som har förts mellan EU och dess medlemsstater samt ett tiotal andra länder, avslutades under 2010. EU och ett flertal medlemsstater, inklusive Sverige, har undertecknat avtalet. I juli 2012 röstade Europaparlamentet emot avtalet och ratificeringsprocessen i EU är sedan dess blockerad.

Under 2012 togs inom EU fram en ny strategi för arbetet med handel och utveckling. Den svenska regeringen bidrog till att denna strategi speglar de förändrade ekonomiska balanserna och handelsmönstren, har en framåtblickande ansats och pekar på betydelsen av ett tydligt utvecklingsperspektiv i EU:s handelspolitik.

I oktober 2012 publicerades den nya förordningen för EU:s allmänna preferenssystem (Generalised System of Preferences, GSP), vilken träder i kraft den 1 januari 2014 och innebär att tullförmåner utan avbrott kan fortsätta ges till låg- och medelinkomstländer. Regeringen har verkat för att förordningen utformas så att den gynnar de mest behövande. Under 2013 har konsultationer inletts för att fatta beslut som gör att bestämmelser i den nya förordningen kan verkställas från den 1 januari 2014. Det har bland annat handlat om att fastställa vilka länder som ska få tillgång till det särskilda preferenssystemet för hållbar utveckling och god samhällsstyrning. Regeringen har deltagit i konsultationerna och förespråkat öppenhet och transparens i processerna. Under 2013 har förslag lagts fram om att Burma/ Myanmar återfår handelspreferenser under GSP-förordningen. Regeringen gav sitt stöd till detta.

Europeiska rådet lämnade 2010 utfästelser att införa tullättnader för Pakistan. WTO gav i början av 2012 godkännande till att ge förmåner

exklusivt till det landet, varpå tullåttnaderna kunde träda i kraft i oktober 2012.

Aid for Trade

Sverige var, tillsammans med OECD, medarrangör till OECD Policy Dialogue on Aid for Trade i januari 2013 där diskussionerna fokuserade på globala värdekedjor och handelsrelaterat bistånd. Globala värdekedjor var även temat för den fjärde globala översynen av det handelsrelaterade biståndet som ägde rum i juli 2013. Sverige arrangerade där ett seminarium om hållbara värdekedjor inom textilsektorn. FN:s organs för handel och utveckling (UNCTAD) 13:e högnivåkonferens i april och FN:s konferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro i juni 2012 utgjorde viktiga forum för regeringen att driva prioriterade frågor kring handelns och handelspolitikens bidrag till hållbar utveckling.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Handel är en förutsättning för att skapa hållbar tillväxt, ökat välbefinnande och för att bekämpa fattigdom. Den finansiella krisen understryker vikten av att stödja låg- och medelinkomstländernas näringsliv och deltagande i internationell handel. Kommerskollegium har särskild expertkunskap på handelsområdet och har byggt upp kapacitet för att bedriva tekniskt samarbete och kapacitetsbyggande i låg- och medelinkomstländer. I april 2013 skrevs bl. a. ett avtal med handels- och industriministeriet i Liberia genom vilket Kommerskollegium kommer att bistå Liberia med dess anslutningsförhandlingar till WTO.

Frågor som berör företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), även kallat hållbart företagande, är sedan 2002 ett arbetsområde inom Utrikesdepartementet under enheten för internationell handelspolitik. CSR berör alla Utrikesdepartementets politikområden: handels-, bistånds- och utrikespolitik samt i varierande grad ett antal andra departements politikområden. Departementet ska sprida kunskap om CSR och uppmuntra svenska företag att arbeta med hållbart företagande, och stödja och följa de internationella normer och riktlinjer som finns på området (OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Global Compact och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter). CSR-arbetet har sedan 2012 inriktats på framför allt

de svenska företagens arbete med CSR-frågor på marknader utanför EU. Konsultationer hålls fortlöpande i frågor där företagets erfarenheter och synpunkter är viktiga för regeringens CSR-arbete, såsom tillämpningen av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Därtill har informations- och erfarenhetsutbytet mellan departement och myndigheter ökat. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats. Afrika och Mellanöstern har varit två andra geografiskt prioriterade områden för ett antal mötestillfällen med deltagande på ministernivå eller av tjänstemän från Utrikesdepartementet.

OECD:s riktlinjer för multinationella företag reviderades 2011 och Sveriges nationella kontaktpunkt för OECD:s riktlinjer arbetar med att främja och informera om dessa. Sveriges nationella kontaktpunkt, som är en treparts-samverkan mellan staten, näringslivet och arbetstagarorganisationer, mottog 2012 en anmälan och första halvåret 2013 två anmälningar.

Regeringen har tagit initiativ till att utveckla den referens till friheten på internet som återfinns i OECD:s reviderade riktlinjer. Stockholm Internet Forum on Internet Freedom for Global Development, arrangerades i maj 2013 för andra året i rad av Utrikesdepartementet tillsammans med Sida och stiftelsen .se. Konferensen bidrog bl.a. till att utveckla diskussionen kring vilka principer som ska gälla för friheten på internet och företagets ansvar för att respektera de mänskliga rättigheterna.

En interdepartemental arbetsgrupp under Utrikesdepartementets ledning arbetar med att undersöka hur gällande lagstiftning och policy svarar upp mot innehållet i de delar av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som riktar sig till stater. Detta arbete inbegriper även att stödja näringslivet att implementera ramverket och de vägledande principerna. Utrikesdepartementet har även medverkat vid ett flertal seminarier och konferenser i Sverige och i utlandet med bäring på de vägledande principerna.

Det internationella samarbetet för att bekämpa korruption har intensifierats. Sveriges tillämpning av Konventionen om bekämpande av bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärstransaktioner granskas inom ramen för OECD under perioden 2012 till 2014 när en rapport förväntas.

Ny lagstiftning har gjort det möjligt för Ryssland att ansluta sig till den ovannämnda OECD-konventionen. Ny svensk mutbrottslagstiftning har trätt i kraft den 1 juli 2012. De förändringar som har gjorts ska delvis ses mot bakgrund av Sveriges åtaganden i ovannämnda konventioner.

Den särskilda internet-baserade plattformen för information till företag om korruptionsrisker och metoder för korruptionsbekämpning www.business-anti-corruption.com har utvidgats och rönt ökad uppmärksamhet.

4.5 Politikens inriktning

Handelspolitiken och handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags möjligheter att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. De geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrensen hårdnar och behovet av kontinuerlig förnyelse och utveckling ökar. De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel och därmed Sveriges välbefinnande. Svensk handel och investeringar kan även stimulera tillväxt som kan bidra till att fattiga människor och länder lyfts ur ekonomiskt utanförskap.

Oron och osäkerheten på de internationella marknaderna leder till att det blir svårare för svensk industri att få avsättning för produkter och tjänster. Det är därför särskilt viktigt att vidta åtgärder för att värna frihandel. Svaga statsfinanser hos ett antal EU-länder kommer att fortsätta att påverka köpkraften inom EU. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att EU-området står för drygt 70 procent av vår handel. Regeringen arbetar därför dels för att stärka tillväxten inom EU, dels för att skapa förutsättningar för att stödja svenskt näringslivs diversifiering till andra marknader. Små och medelstora företag ska liksom tidigare stödjas i sin internationalisering. Ökat fokus läggs på tillväxtmarknaderna.

Utrikesdepartementet har utarbetat ett program för handel och främjande för att stödja handelsministrarnas vision att den svenska exporten ska fördubblas. Exporten påverkas

starkt av utvecklingen i omvärlden och den fortsatta marknadsöron, vilket gör att utvecklingen av handeln i världen är svår att bedöma. Ett viktigt element i exportvisionen är att stärka samverkan mellan de offentliga aktörer som på olika sätt kan stödja svenska företag i deras internationalisering. De regionala exportrådgivarna är en prioriterad insats och har en viktig roll när det gäller att stärka små och medelstora företags internationalisering.

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet bidrar till att stärka svensk handel och ekonomi genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka bilden av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam strategi för arbetet med Sverige-bilden som utarbetas inom ramen för Nämnden för Sverige-främjande i utlandet (NSU).

För att de offentliga insatserna inom handels- och investeringsfrämjandet ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, är fortsatt och ökad samverkan central, inklusive mellan statliga, regionala och lokala främjandeaktörer. Genom förstärkt samordning kan konkreta nya förslag om insatser och samverkansmöjligheter identifieras och luckor och överlappningar motverkas. Samarbetet mellan departement, myndigheter, organisationer samt regionala och lokala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande ska fortsätta att vidareutvecklas.

Sveriges export- och investeringsråd

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling. Globaliseringen och den allt starkare internationella konkurrensen ökar behovet av effektiva och långsiktiga insatser som motsvarar företagets efterfrågan. Den 1 januari 2013 inledde den nya organisationen Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) sin verksamhet. Det är ett resultat av riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265). Detta

innebär att grunden till ett mer slagkraftigt och effektivt svenskt export- och investeringsfrämjande har lagts. Den nya organisationen innebär en anpassning till hur beslut fattas i företagen där exportsatsningar, investeringar och joint-ventures kan vara olika vägar till internationalisering. Investeringsfrämjande kan nu bedrivas i fler länder. Synergier mellan verksamheterna har skapats och förutsättningarna för ökad samverkan med lokala och regionala aktörer kan därmed utnyttjas.

En stor potential för ökad export finns hos de små och medelstora företagen. Det är viktigt att fler av dessa företag tar steget till export samt att de företag som har börjat exportera kan expandera sin utlandsförsäljning. Det är angeläget att det finns ett brett urval av främjandeinsatser inom det statliga handelsfrämjandet som utgår från och möter företagets behov för att så många företag som möjligt ska kunna hitta sin väg till internationalisering och de bästa affärsmöjligheterna. Sveriges export- och investeringsråd ska inom ramen för sitt statliga uppdrag fortsätta att erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med export-service, kompetensutveckling och kunskaps-spridning om internationella marknader.

Att vara tidigt ute på tillväxtmarknaderna är av särskilt intresse. Förstärkta insatser genomförs för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och affärsområden där det finns outnyttjad potential. Sveriges export- och investeringsråds (Business Sweden) verksamhet med de regionala exportrådgivarna är en prioriterad uppgift, liksom Kosmopolitprojektet för att ta tillvara den resurs som företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens innebär. För att tillvarata den kompetens företagare med utländsk bakgrund besitter genomför även Almi Företagspartner AB mentorinsatser om import och export. I främjandearbetet är samverkan med andra offentliga aktörer, såsom exempelvis Almi och Enterprise Europe Network (EEN), viktigt. Där mervärde finns ska Business Sweden även samarbeta med privata aktörer med bransch- eller marknadskompetens.

Sveriges export- och investeringsråd ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna fortsätta att aktivt arbeta med att hjälpa företag i alla delar av

landet och utomlands att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skräddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Den svenska handeln förändras över tiden. Ett effektivt handels- och investeringsfrämjande anpassar sig till dessa förändringar. Det är viktigt att identifiera var tillväxtsektorer, outnyttjad potential och tillväxtmarknader kan finnas. Regeringen har i olika sammanhang lyft fram bl.a. miljöteknik, hälso- och sjukvård, kreativa näringar, tjänsteområdet samt företagare med utländsk bakgrund och kompetens. Genom regeringens satsning på kommunikationsplattformarna "SymbioCity" och "SymbioCare" samordnas marknadsföringen i utlandet av svensk miljöteknik och svensk hälso- och sjukvård. Genom motsvarande initiativ inom jordbruks- och skogspolitiken med marknadsföringsplattformen "Try Swedish" och satsningen "The Forest Kingdom – with values for the world" samordnas internationell marknadsföring av livsmedel och matturism respektive skogssektorn.

Den ökade utländska efterfrågan på samarbete med den svenska resursbasen bör ytterligare kunna konkretiseras och direkt matchas mot svenska företags utbud av kompetens och lösningar inom olika typer av infrastruktur, både vad rör enstaka delar och helhetslösningar. Det gäller även andra områden där Sverige har starka kluster, bl.a. it och telekommunikation, skogs- och gruvinindustri samt andra svenska framgångsbranscher. Sveriges export- och investeringsråd har utformat en analysmodell som identifierar vilka marknader, som utifrån tillväxtpotential för svenska företag bör prioriteras inom de affärsområden där särskilda affärsmöjligheter föreligger.

För att bredda exporten är det viktigt att ta vara på outnyttjad potential i framtidsbranscher som de kreativa näringarna, vilka också är starka bärare av Sverige-bilden. Exporten av kreativa näringar främjas genom marknadsföringsplattformen "SymbioCreate" som Svenska institutet har utvecklat. Främjandet av de kreativa näringarna samordnas ytterligare med hjälp av en "främjarkalender" för att underlätta och förstärka utlandsmyndigheternas arbete på detta område.

Genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna görs under 2011–2014 en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder genom

Sveriges export- och investeringsråd. Satsningen inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Särskilt fokus läggs på viktiga framtidsbranscher. Insatserna innebär ett utökat erbjudande till små och medelstora företag med tonvikt på förbättrad kvalitet och omfattning avseende bl.a. regional exportrådgivning, affärsinriktade marknadsaktiviteter inom framtidsbranscher samt främjande- och marknadsaktiviteter med särskild inriktning på tillväxtländer samt en vidareutveckling av Kosmopolit-projektet.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat

Med anledning av en allt hårdare internationell konkurrens i kombination med ekonomisk stagnation på traditionella svenska exportmarknader behöver företagen ett offensivt affärsnära stöd på snabbväxande, ofta svårbearbetade, marknader i Afrika, Asien, Latinamerika, Mellanöstern, Nordafrika och Central- och Östeuropa där behovet av politisk inramning är större än på traditionella svenska exportmarknader. Efter verksamhetsomställningen fokuserar Regeringskansliets Projektexportsekretariat på exportfrämjande insatser i länder utanför Europa med hög tillväxt och inom sektorer där inköpsbesluten ofta fattas av myndigheter eller offentliga bolag. Finansieringsbilden är ofta en kombination av multilaterala utvecklingsorganisationer, utvecklings- och investeringsbanker, bilateralt utvecklingsstöd och egna medel. Upphandlingsprocesserna från projektering till köp är ofta långa vilket ställer särskilda krav på hur exportfrämjande insatser måste utformas. Regeringskansliets Projektexportsekretariats strategiskt riktade insatser är additionella och förstärker Sveriges export- och investeringsråds och utrikesrepresentationens exportfrämjande verksamhet i fält. Genom att maximera träffsäkerheten i matchningen mellan företag och potentiell kund ökar förutsättningar för precision i exportfrämjandet.

Miljöteknikstrategin

Regeringens satsning på miljö- och energitekniksamarbete, med särskilt fokus på Kina, Indien och Ryssland, fortsätter genom Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT) tillsammans med ambassaderna i de tre länderna och övriga berörda myndigheter och

aktörer. Insatserna är ett led i regeringens miljöteknikstrategi 2011–2014 för utveckling och export av miljöteknik, med finansiering från verksamhetsområdet Näringspolitik inom utgiftsområdet. Sveriges export- och investeringsråd genomför särskilda projekt inom ramen för strategin.

Investeringsfrämjande

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De skapar nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. Utländska företagsinvesteringar i Sverige bidrar också till den svenska exporten. Internationella företagssamarbeten blir en allt viktigare kanal för svensk export. Investeringar och samarbeten är en viktig och ofta avgörande fas som föregår export. Kompetensdrivna investeringar får en stor påverkan på handelsbalansen. Denna typ av utländska investeringar står i fokus inom investeringsfrämjandet, som från och med den 1 januari 2013 bedrivs inom Sveriges export- och investeringsråd. Investeringsfrämjande är ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken, och det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet får inte urholkas. Målet är att attraktiva investeringar kommer hela landet till del. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information om investeringsmöjligheter i Sverige med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer. Genom den nya organisationen sprids det aktiva investeringsfrämjandet nu till vissa nya marknader, inte minst i Europa.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland. Arbetet ska bedrivas i samverkan med andra aktörer och i enlighet med mål och inriktning för det samlade Sverige-främjandet i syfte att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige i utlandet. Sverige har ett starkare varumärke än på länge i internationella affärskretsar tack vare det ansvarsfulla sätt på vilket vi skött vår ekonomi. Det ökar om-

världens intresse för våra lösningar även på andra områden.

Det är viktigt med ett smidigt samspel mellan ambassader och generalkonsulat och Business Sweden, med respekt för delvis olika roller och förutsättningar. En främjandeplan för varje land och den s.k. främjarkalendern för de kreativa näringarna är konkreta verktyg för utlandsmyndigheternas arbete. Inför den nya treåriga främjandeplanen för 2014–2017 ska myndigheterna sätta uppföljningsbara mål för sitt främjande.

Riksrevisionen

I juni 2013 presenterade Riksrevisionen en granskningsrapport om statens främjandeinsatser för export, På väg ut i världen – statens främjandeinsatser för export (RiR 2013:10). Granskningens slutsatser och rekommendationer ligger huvudsakligen i linje med pågående utvecklingsarbete. Regeringen återkommer i höst med en skrivelse som behandlar rapporten.

Exportfinansiering

Exportgarantier och kreditgivning ger företag möjlighet till internationell expansion, inte minst under prövande tider men även på nya marknader med hög tillväxt och hård konkurrens. Ett väl fungerande exportkreditsystem är avgörande för svensk utrikeshandel. Finansiering i olika former är för såväl stora som mindre företag en faktor som påverkar möjligheterna att handla med andra marknader. Det är centralt för exportföretagen att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov ska fortsätta. Regeringen anser att är det viktigt att kunskapen om exportfinansiering hos företagen ökar och att aktörerna utvecklar erbjudandet till företagen, vilket också inkluderar de medelstora och små företagen.

Exportkreditnämnden (EKN)

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tid. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration och erforderliga investeringar.

Svenska exportföretag söker efter och gör affärer på hela världsmarknaden. En av EKN:s viktigaste uppgifter är att fortlöpande göra analyser av affärsklimatet på dessa marknader. EKN ska medverka till att exportaffärer görs möjliga även där förhållandena är svårbedömda och att med garantier som verktyg underlätta att affärer blir av. Exportkreditnämnden ska följa de regler som har fastställts inom OECD beträffande antikorrup­tion och miljö/sociala frågor samt följa de riktlinjer om hållbar långivning som har fastställts gemensamt inom OECD.

En bibehållen ram för exportkreditgarantier är viktig för EKN:s möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan på garanti mot bakgrund av den internationella marknadsoron.

Per den 30 juni 2013 uppgick riskreserveringarna för förväntade förluster totalt till 6,5 miljarder kronor och myndighetskapitalet till 22,2 miljarder kronor. Likvida medel uppgick per den 30 juni 2013 till 24,9 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter framgent bedöms utgöra en tillräcklig täckning för skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar mot förmodan skulle överstiga likvida medel måste EKN utnyttja sin låneram hos Riksgäldskontoret mot ränta. Sannolikheten att ett sådant upplåningsbehov skulle uppstå bedöms som liten.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK)

Den låneram och den kreditgarantiram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) som beviljades enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) och i budgetpropositionerna för 2010, 2011, 2012 och 2013 (prop. 2009/10:1, prop. 2010/11:1, prop. 2011/12:1 och prop. 2012/13:1), har hittills inte behövt användas, men de har en stor betydelse för SEK:s möjligheter att kunna ställa ut långfristiga lån. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan konkurrera i fler exportaffärer. Eftersom den ekonomiska och finansiella situationen har stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande låneramen sänks till 80 miljarder kronor för systemet med statsstödda exportkrediter. Ramarna ger ingen belastning på statsbudgeten, men om de skulle utnyttjas ökar statens lånebehov.

På grund av oron och osäkerheten på finans-

marknaderna har SEK en ännu mer central roll som långgivare till den svenska exportnäringslivet. Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2014 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. De kreditfaciliteter som beviljats enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) bör finnas kvar med tanke på det internationella finansiella läget.

Importfrämjande

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välbefinnande och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import som bidrar till ökat utbud, sund konkurrens och lägre priser. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad.

Handeln spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. För utvecklingen i låg- och medelinkomstländer spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling. Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium finansieras över biståndsbudgeten och är en viktig resurs för att underlätta import från utvecklingsländerna.

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra förutsättningarna för att tillvarata näringslivets erfarenheter och kompetens i genomförandet av politiken för global utveckling. Med utgångspunkt i principen om obundet bistånd kan det svenska näringslivet bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på flera sätt, bl.a. genom handel och investeringar som främjar ekonomisk tillväxt genom ökad sysselsättning, teknik och kunskapsutveckling, ökade skatteintäkter samt främjande av ansvarsfullt företagande.

En tydlig dialog med näringslivet och ett bättre tillvaratagande av näringslivets erfarenheter och kompetens bidrar till att Sverige på ett bättre och mer samlat vis kan bidra till utvecklingen i fattigare länder. Sedan 2012 finns särskilda råd för näringsliv och utveckling vid utlandsmyndigheter i flertalet av de länder där Sverige också bedriver bistånd.

CSR

Handels- och investeringsfrämjandet ska präglas av hög etisk standard och ske utifrån principer om hållbart företagande (CSR). Regeringen har givit svenska myndigheter som bedriver exportfrämjande i uppdrag att arbeta utifrån internationella principer om ansvarsfullt företagande, såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact och FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter. Dessa är internationellt accepterade riktlinjer som stöds av flera regeringar och som även Sverige står bakom. CSR ska vara företagsägt och företagsdrivet, men svenskt exportfrämjande ska stödja och uppmuntra ansvarsfullt företagande.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad utgör kärnan i det europeiska samarbetet och har varit en viktig drivkraft för den ekonomiska tillväxten i Europa under de senaste två decennierna. Genom etablerandet av den inre marknaden har principen om fri rörlighet för varor tjänster, personer och kapital medfört unika möjligheter för företag att handla och investera och för medborgarna att arbeta, studera och resa i Europa och få tillgång till produkter från andra medlemsstater. Den inre marknaden står också som förebild för en lång rad grupperingar av länder världen över – från Sydamerika till Asien – som vill avskaffa handelshinder och öppna regionala marknader. Åtta av tio av Sveriges största exportländer finns på EU:s inre marknad och exportvärdet till dessa länder uppgick 2012 till 787 miljarder kronor, drygt 67 procent av den totala svenska exporten. Den inre marknaden och dess 500 miljoner konsumenter och 23 miljoner företag är därmed en förutsättning för Sveriges välfärd och sysselsättning.

Drivkraft för strukturreformer

I ljuset av den ekonomiska kris som drabbat Europa är det av största vikt att värna EU:s inre marknad. Det fördjupade samarbetet inom euroområdet i frågor som även direkt påverkar den inre marknaden kan på sikt medföra hinder för den fria rörligheten.

Inre marknadsregelverket är en viktig drivkraft för strukturreformer på nationell nivå, vilket understryks av återkommande slutsatser vid Europeiska rådets möten och av EU-kommissionens landspecifika rekommendatio-

ner. Kommissionen rekommenderar i flera fall enskilda länder att genomföra reformer som har sin grund i inre marknadens regelverk. Mot denna bakgrund förutses fyra områden särskilt betydelsefulla under 2014, nämligen:

- Utvecklingen av tjänsteområdet
- Skapandet av en digital inre marknad
- Framtidens varuproduktion
- Korrekt genomförande och tillämpning av lagstiftning.

Under 2014 bör också förhandlingar av de tolv nyckelåtgärderna i den andra inre marknadsakten (SMA 2) slutföras. Inre marknadsakterna syftar till att stimulera tillväxten på och förtroendet för den inre marknaden.

Enligt en utredning som Kommerskollegium gjort om möjliga effekter av det s.k. tjänstedirektivet skulle tjänstehandeln kunna öka med två tredjedelar om tre av de undersökta regleringstyperna som tjänstedirektivet syftar till att undanröja togs bort helt. Regeringen har därför för avsikt att fortsätta driva på arbetet med att förverkliga en inre marknad för tjänstehandel genom en hög aktivitet inom ramen för den granskningsprocess på EU-nivå som avslutas under hösten 2013. Vikten av politiskt ägarskap och ansvarstagande för att efterleva tjänstedirektivets bestämmelser bör naturligtvis understrykas.

Regeringen avser också, i ljuset av utveckling av nya marknader och ny teknik, bidra till en anpassning av regelverken inom EU för att uppmuntra nya affärsmodeller och skapa bättre förutsättningar för svenska spjutspetsföretag att etablera sig på den europeiska marknaden. I takt med att nya marknader och teknik utvecklas kommer nya behov att uppstå. Ett exempel är den digitala ekonomin, där den inre marknadens instrument, bl.a. standardisering, är viktiga för att åstadkomma en god utveckling inom nya områden. E-handel utgör en viktig del av den inre marknaden. Samtidigt står det klart att regelverken kan behöva utvecklas för att ytterligare underlätta gränsöverskridande e-handel. Den stora outnyttjade potential som gränsöverskridande e-handel erbjuder bör utnyttjas.

Översyn av regelverket

I samma anda avser regeringen fortsatt bidra till den översyn av regelverket för varor som EU-kommissionen har lanserat. Handeln med industrivaror utgör 75 procent av handeln inom

EU. Varuområdet är reglerat sedan länge, men under senare år har ett antal initiativ tagits för att förbättra och förenkla ramverket. Det är det s.k. varupaketet 2008, efterföljande förhandlingar om anpassning av rättsakter till detsamma samt den pågående förhandlingen om ny förordning om marknadskontroll, vilken är en del av paketet om produktsäkerhet.

Översynen syftar bland annat till att dra regulatoriska slutsatser kring sambanden mellan varu- och tjänsteproduktion, globala värdekedjor, den digitala ekonomin och innovativa produkter. Översynen ska också förenkla för företag och marknadskontrollerande myndigheter. Initiativet bedöms vara av stort intresse för en effektivare inre marknad. Ett svenskt svar lämnades i kommissionens offentliga samråd. En konferens arrangeras under hösten 2013 för diskussion om kommissionens förslag och som förberedelse för svenska synpunkter inför behandlingen i Europeiska rådet i februari 2014.

En viktig del av översynen gäller den fria varuörligheten på det icke harmoniserade området. Den rapport om EG-förordning 764/2008 som kommissionen presenterade i juni 2012 ger inte en tydlig bild av att principen om ömsesidigt erkännande fungerar fullt ut i praktiken. Även direktivet 98/34/EG och dess informationsprocedur för förslag till tekniska föreskrifter är ett grundläggande instrument för att undvika handelshinder. Ett kontinuerligt arbete pågår både från Kommerskollegiums sida och i Regeringskansliet för att förbättra hanteringen av ömsesidigt erkännande och av 98/34-direktivet och möjligheterna att följa andra medlemsländers regelgivning. Via den stående kommittén för direktivet behandlas fortgående uttolkningsfrågor om anmälningsplikten, frågor som är av vikt för förvaltningen.

Tillämpning är nyckeln

Regeringen bedömer att insatser för att stärka genomförande och tillämpning av det EU-gemensamma regelverket är centrala för att öka tillväxt och konkurrenskraft i unionen i sin helhet. Europeiska rådet slog i sina slutsatser i juni 2012 fast att en mer ambitiös tillämpning av tjänstedirektivet skulle kunna öka EU:s BNP med 330 miljarder euro. Regeringen avser således också fortsatt påtala vikten av medlemsstaternas ansvar för korrekt tillämpning av den inre marknadens regelverk. Sverige har därför allt intresse av att tillämpningen fungerar väl också i Sverige.

Kommerskollegium har till uppgift att administrera flera av instrumenten på den inre marknaden som syftar till att stärka tillämpningen av regelverket. Det gäller dels de anmälningsskyltprocedurer för förslag till regler om varor och tjänster som syftar till att förebygga att handelshinder uppkommer, dels att vara kontaktpunkt för vissa funktioner avseende varor och tjänster, inklusive Solvit. Till det svenska Solvit-centret vid Kommerskollegium kan företag och privatpersoner vända sig då de upplever att en myndighet tillämpat det EU-rättsliga regelverket felaktigt. Solvit försöker sedan att lösa de potentiella hinder som begränsar den fria rörligheten. Regeringen har för avsikt att lägga fortsatt vikt vid Solvit:s funktion i arbetet med att undanröja handelshinder.

Från och med våren 2013 används IMI (Internal Market Information System) även vid anmälningar enligt tjänstedirektivet av nya författningsförslag som planeras i medlemsstaterna. Kommerskollegium har fortsatt en viktig roll som nationell samordnare av arbetet med att registrera svenska myndigheter i systemet, utbilda samt övervaka frågeflödet och se till att svenska och andra EU-myndigheter får svar på sina frågor i tid. Tanken är även att IMI framöver ska tillämpas på fler rättsakter än de tre nuvarande tjänstedirektivet, yrkeskvalifikationsdirektivet och utstationeringsdirektivet.

Kommerskollegium

Kommerskollegium kommer på regeringens uppdrag att fortsätta fördjupa samarbetet med kommuner och statliga myndigheter när det gäller deras roll och förståelse för den inre marknaden. Som ett led i att ytterligare öka medvetandegraden och klargöra kommunernas ansvar när det gäller EU-rätten och närmare bestämt tjänstedirektivets regler beslutade regeringen den 30 maj 2013 om en proposition som tydliggör kommunernas anmälningsskyldighet i förhållande till kommissionen när dessa tar fram förslag till vissa kommunala föreskrifter som påverkar tillträdet till eller utövandet av en tjänst. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Under 2013 väntas ett lagstiftningspaket antas av EU där nio olika EU-direktiv som reglerar produkter revideras i enlighet med den modell som följer av det s.k. varupaketet. Syftet med revideringen är att rättsakter som innehåller krav på produkter ska bli mer

enhetliga. När paketet har beslutats vidtar arbetet med att genomföra direktiven i svensk rätt.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) kommer att spela en viktig roll som expertmyndighet vid genomförandet av de reviderade direktiven och som samrådsmyndighet för de myndigheter som kommer att arbeta med att genomföra dessa reviderade direktiv. Målet i övrigt för Swedac är att myndigheten med fortsatt hög kompetens ska utöva och utveckla sin verksamhet som ansvarig myndighet för ackreditering och teknisk kontroll, som samordnare av marknadskontroll samt som ansvarig myndighet för reglerad mätteknik och kontroll av ädelmetaller.

Utvecklingen av Swedacs verksamhet beror till stor del på utvecklingen inom ackrediteringsområdet, t.ex. om ackreditering införs för något nytt område. Swedacs verksamhet som samordnande myndighet för marknadskontroll har stor betydelse för att säkerställa att varor och tjänster på marknaden uppfyller gällande krav. I februari 2013 presenterade kommissionen ett förslag till en ny förordning om marknadskontroll som förhandlas i rådet under 2013. Swedac har en nyckelroll när det gäller att uppnå regeringens mål om en väl fungerande inre marknad.

Östersjöregionen

Såvitt avser EU:s strategi för Östersjöregionen har Swedac och Kommerskollegium fått ansvar att leda tre flaggskeppsprojekt inom prioriteringsområdet 6 avseende den inre marknaden. Projekten redovisas årligen till Regeringskansliet. Regeringen bedömer att rörligheten och konkurrenskraften i Östersjöregionen kan stärkas ytterligare genom samverkan inom ramen för strategin.

Samverkan

Nya samarbeten är också nödvändiga. Det är avgörande att de myndigheter och regioner som arbetar med att främja Sveriges konkurrenskraft och tillväxt från olika utgångspunkter samarbetar och skapar synergieffekter som bidrar till att åstadkomma en utveckling av den inre marknaden genom bl.a. ökad export och tillväxt.

Standardisering

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och för en hållbar samhällsutveckling. En allt snabbare globaliseringsprocess förändrar just nu villkoren för standardiseringen men ökar också dess betydelse för tillväxten och för att kunna möta de stora samhällsutmaningar vi står inför som klimatförändringar och en växande och åldrande befolkning. Sveriges standardiseringsförbund avser att under året ta fram en svensk strategi för standardisering. Regeringens avser att noggrant följa arbetet. Det är viktigt att identifiera vilka strategiska områden för standardisering som Sverige ska satsa på för ökad konkurrenskraft, tillväxt och välfärd. Det innefattar också hur våra myndigheter, som spelar en viktig roll i standardiseringen, ska arbeta med standardisering. Vissa myndigheter kan behöva stärka sitt engagemang i standardiseringen.

Den första januari 2013 trädde en ny förordning om europeisk standardisering ikraft (förordning (EU) 1025/2012). Förordningen syftar till att göra standardiseringsprocessen mer effektiv och transparent, öka olika samhällsintressenters inflytande över – och tillgång till – standarder och bredda tillämpningsområdet till att också omfatta tjänstestandarder. Förordningen ersätter de delar av direktiv 98/34/EG som rör standardisering. Regeringens målsättning är att den nya lagstiftningen ska leda till en bredare användning av standarder bl.a. på tjänsteområdet, där regeringen ser stor potential till ökad svensk kunskapsbaserad export.

Kommerskollegium har i uppgift att i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen som är av betydelse för svensk ekonomi.

Internationell handelspolitik

Handelspolitiken är ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter men också för att hantera dess möjliga avigsidor. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling. Det är ett ömsesidigt intresse att även de fattiga länderna kan utnyttja globaliseringens möjligheter.

Regeringen har ambitionen att fortsatt stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de handelspolitiska perspektiven i den förändrade globala kontexten.

Detta är viktigt inte minst i ljuset av internationaliseringen och företagens ökande fragmentisering, men också därför att handelspolitiken aktivt måste bidra till vår tids stora globala utmaningar såsom klimatförändringarna och fattigdomsbekämpningen. Dialogen är viktig också i ljuset av tendenser till ökad protektionism som kan skönjas inom EU och globalt.

Som ett öppet och handelsberoende land lägger Sverige stor vikt vid det multilaterala handelssystemet. WTO är grundbulten i detta system, och Sverige arbetar aktivt för att värna WTO som organisation både vad gäller regler och som handelspolitiskt organ. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att framsteg görs i WTO för reella marknadsöppningar samt förbättrade och förenklade regelsystem.

På kort sikt verkar regeringen för ett lyckat resultat vid WTO:s nionde ministermöte på Bali i december 2013 och att ett beslut då kan fattas om ett minipaket som inkluderar en överenskommelse om förenkling av handelsprocedurer samt vissa andra frågor av särskild relevans för u-länder. För regeringen är ett avtal om handelsprocedurer särskilt prioriterat eftersom det skulle innebära vinster för samtliga WTO-medlemmar, men särskilt för utvecklingsländerna.

På längre sikt skulle ett lyckat avslut på Doharundan stärka WTO, ge världsekonomin en positiv injektion samt bidra till ökad handel och tillväxt, inte minst för utvecklingsländerna. Multilaterala handelsavtal är också den bästa försäkringen mot ökad protektionism.

Regeringen arbetar för att översynen av WTO:s informationsteknikavtal, ITA, leder till en utvidgning av avtalet till flera länder och flera produkter. Tullfrihet för elektronikvaror är viktigt för både svenska konsumenter och exportintressen samt för u-länders möjlighet att utvecklas.

Sverige avser även arbeta för att fler länder ansluter sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling, GPA (Government Procurement Agreement). Av särskilt intresse är att Kina blir medlem.

Regeringen lägger stor vikt vid att utvecklingsländernas intressen och särskilda behov tillvaratas i såväl WTO som i andra handelsrelaterade organisationer och förhandlingar. Målet är att stärka fattiga människors

och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. Ökande handel, och minskade handelshinder, är avgörande i detta sammanhang. Regeringen driver konsekvent linjen att EU ska visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt vad gäller varor och tjänster som fattiga människor producerar. Sverige har ett gott anseende och förtroende i många fattiga länder. Regeringen följer även särskilt de utvecklingsfrågor som kan utgöra en del av minipaketet till WTO:s nionde ministermöte.

Vid sidan av multilaterala förhandlingar spelar bilaterala och regionala initiativ en viktig roll. I förhandlingar mellan en mindre grupp av länder är möjligheterna också större att nå ett mer omfattande resultat – både i form av vilka handelshinder som ingår i ett avtal och hur långtgående liberaliseringar som görs. Regeringen verkar fortsatt för att EU driver förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med en rad länder och regioner i världen, och att svensk industris intressen tas tillvara både i urvalet av länder/regioner som EU förhandlar med och i specifika delar av avtalen. För att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att konkurrera på världsmarknaden är det viktigt att frihandelsavtalen, utöver avveckling av tullar, också innehåller effektiva regler som rör t.ex. ursprungsregler, icke-tariffära handelshinder, investeringar och immaterialrätt.

Utöver de förhandlingar som har slutförts sommaren 2013 med Georgien, Moldavien och Armenien är förhoppningen att ytterligare förhandlingar kan avslutas under hösten 2013, närmast med Kanada. Förhandlingar med USA lanserades i juni och beräknas slutföras före utgången av 2014. Avtalet förväntas bli mycket omfattande och utgöra ett systemskifte eftersom omfattningen av handeln kommer att påverka världshandeln i stort.

Även förhandlingarna som inletts med Japan under våren 2013 förväntas leda till ett ambitiöst avtal. Förhandlingarna med Malaysia, Vietnam och Thailand väntas fortgå under året; därtill kan ytterligare ASEAN-länder tillkomma. Under 2013 väntas också förhandlingar inledas med ytterligare länder i Nordafrika. I förhandlingarna med Mercosur förväntas framsteg tidigast ske i slutet av 2013. Avtalet med Centralamerika har under sommaren 2013 trätt ikraft provisoriskt för vissa

av länderna i Centralamerika, liksom avtalet med Colombia och Peru. Förhandlingar med Ukraina har slutförts men inte undertecknats.

I EU:s förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal är Sverige en stark röst för en konstruktiv dialog med de s.k. AVS-länderna, dvs. ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Regeringen eftersträvar utvecklingsfrämjande, breda och fullödiga regionala avtal med alla AVS-länder samt att samarbetet kring handelsrelaterade biståndsinsatser kopplade till partnerskapsavtalen konkretiseras. Rådet och Europaparlamentet har nått en kompromiss att den nu gällande interimslösningen för Ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) planeras att upphöra den 1 oktober 2014 för de AVS-länder som inte har fullföljt åtagandena och ratificerat den tillfälliga övergångslösningen. Detta bör medföra att förhandlingsaktiviteten ökar för att nå fram till avslut i de regionala EPA-grupperna så att den gällande interimslösningen kan övergå till rättsligt bindande avtal, förenligt med de internationella handelsreglerna i WTO.

Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet och avser fortsätta att arbeta aktivt för detta, bl.a. inom ramen för förslaget om modernisering av skyddsinstrumentssystemet. Även EU:s användning av s.k. antisubventionsåtgärder behöver ses över och förändras i mer frihandelsvänlig riktning. Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen.

Sverige fortsätter också att verka för att EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas så att den blir ett effektivt hjälpmedel för svenska företag att tackla handelshinder i tredje land. Marknadstillträdesstrategin ska genom öppen och fri handel säkra tillgången på råvaror och för industrin strategiskt viktiga insatsvaror.

Regeringens ambition för offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader. Det är också viktigt att tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader inte begränsas. Regeringen kommer därför fortsatt att motsätta sig kommissionens lagförslag om att begränsa tillträdet till EU:s marknad för offentlig upphandling.

På området investeringar stödjer Sverige arbetet med att ta fram en gemensam investeringspolitik som samtidigt månar om att det existerande skyddet för investeringar inte försämras.

Handelspolitiken utgör ett viktigt instrument för att möta olika mål på miljö- och klimatområdet. Handeln med utrotningshotade växter och djur omsätter till exempel mycket stora belopp och hotar den biologiska mångfalden. Handelspolitiska verktyg, t.ex. i form av åtaganden i EU:s frihandelsavtal, samt riktade biståndsinsatser för att utbilda tulltjänstemän i relevanta länder, är bra exempel på insatser som avser bidra till regeringens miljöarbete. Sverige intensifierar också arbetet för nedmontering av tullar och andra handelshinder på miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknik.

Regeringen är övertygad om att OECD har en viktig uppgift i att föra den internationella handelspolitiska agendan framåt, bl.a. avseende frågan om globala värdekedjor. Ett fruktbart samarbete om denna fråga pågår mellan OECD och Kommerskollegium. Regeringen finansierar en OECD-studie som analyserar hur låg- och medelinkomstländer ska kunna integrera sig i regionala och globala värdekedjor, med särskild tonvikt på förenklade handelsprocedurer.

Utrikesdepartementet bedriver ett angeläget arbete kring frågor om företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR) eller hållbart företagande, för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och antikorrupktion. Regeringen förväntar sig att svenska företag respekterar mänskliga rättigheter i all sin verksamhet. Regeringen uppmuntrar alla svenska företag att arbeta med hållbart företagande, och stödja och följa de internationella normer och riktlinjer som finns på området (OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Global Compact och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter).

Ansvarstagande företag främjar Sverige-bilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft. Företag som tar ett samhällsansvar bidrar också till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen i Sverige och till att uppnå en hållbar utveckling i såväl Sverige som i andra delar av världen. Detta är viktigt också när det gäller främjandet av

svenska företag och investeringar i utlandet. Sverige avser öka ansträngningarna att etablera bilaterala kontakter på CSR-området med länder i bl.a. Mellanöstern, Nordafrika och Afrika söder om Sahara samt i Kina i syfte att främja hållbart företagande. Bilaterala kontakter är också ett värdefullt verktyg för att understödja svenska företags ansträngningar att bedriva en ansvarsfull verksamhet på marknader där företagen ofta möter stora utmaningar på CSR-området.

Regeringen fäster stor vikt vid det internationella samarbetet på antikorrupktionsområdet. Korrupktion är ett globalt fenomen och ett stort socialt problem i vår tid som undergräver demokratiska beslutsprocesser, förhindrar och försvårar handel, investeringar och entreprenörskap och gör ekonomiska transaktioner mer kostsamma. Korrupktion är ett allvarligt hinder för u-ländernas utveckling och för fattigdomsbekämpning.

Sveriges tillämpning av FN-konventionen mot korrupktion kommer att granskas under 2013. Sverige kommer i sin tur att delta i granskningen av tillämpningen av OECD:s konvention mot mutor såväl som FN-konventionen under 2013 och 2014.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor				
2012	Utfall	23 267	Anslags-sparande	413
2013	Anslag	23 100 ¹	Utgifts-prognos	22 947
2014	Förslag	23 696		
2015	Beräknat	24 002 ²		
2016	Beräknat	24 404 ³		
2017	Beräknat	24 939 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 697 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 696 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 23 695 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor				
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	
Utfall 2012	135 200	137 292	-2 092	
(varav tjänsteexport)	31 109	30 738	371	
Prognos 2013	119 000	117 500	1 500	
(varav tjänsteexport)	14 000	13 500	500	
Budget 2014	112 700	115 600	-2 900	
(varav tjänsteexport)	11 700	11 600	100	

Under 2012 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till 2 092 000 kronor. Överskottet kan hänföras till ett ökat antal ansökningar om ackreditering i kombination med tillfälligt mindre bemanning. Överskottet beräknas motsvara ett underskott under närmast följande år. Intäkterna från tjänsteexport beräknas minska till följd av att vissa internationella utvecklingsprojekt avslutas. I övrigt förväntas inga större förändringar när det gäller intäkter och kostnader.

Tabell 4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.

Tusental kronor				
Metrologi (Offentlig-rättslig verksamhet)	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012		9 941	8 565	1 376
(varav anslag/bidrag)		950		
Prognos 2013		9 950	10 400	- 450
(varav anslag/bidrag)		950		
Budget 2014		10 450	11 000	- 550
(varav anslag/bidrag)		950		

Swedac har rätt att ta ut avgifter inom den reglerade mättekniken (legal metrologi). Avgifterna ska endast finansiera själva tillsynen och inte relatera till myndighetsverksamhet som finansieras via anslaget. Under 2014 förväntas inga större intäktsförändringar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 23 696 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 24 002 000 kronor respektive 24 404 000 kronor.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor				
	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	23 100	23 100	23 100	23 100
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	629	935	1 338	1 874
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-33	-33	-34	-35
Förslag/beräknat anslag	23 696	24 002	24 404	24 939

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

2012	Utfall	78 066	Anslags- sparande	4 983
2013	Anslag	81 025 ¹	Utgifts- prognos	80 216
2014	Förslag	83 056		
2015	Beräknat	84 139 ²		
2016	Beräknat	85 562 ³		
2017	Beräknat	87 453 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 83 056 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 83 056 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 83 056 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 83 056 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 84 139 000 kronor respektive 85 562 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013 ¹	81 025	81 025	81 025	81 025
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 148	3 233	4 658	6 551
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-117	-119	-121	-123
Förslag/ beräknat anslag	83 056	84 139	85 562	87 453

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2012	Utfall	243 137	Anslags- sparande	7 716
2013	Anslag	243 889 ¹	Utgifts- prognos	238 021
2014	Förslag	243 889		
2015	Beräknat	163 889		
2016	Beräknat	163 889		
2017	Beräknat	163 889		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till insatser till stöd för Sverigeprofilering genom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet.

Sveriges export- och investeringsråds verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening.

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Genom propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, bet. 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265), som riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med regeringens förslag, har grunden lagts till en mer slagkraftig och effektiv organisation för svenskt export- och investeringsfrämjande. Uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande har inordnats i Sveriges exportråd

den 1 januari 2013, som då bytte namn till Sveriges export- och investeringsråd.

Regeringen fäster vidare stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på både nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Under mandatperioden görs genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna en särskild satsning under 2011–2014 på riktade exportfrämjande åtgärder. Satsningen inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Satsningen riktas särskilt mot viktiga framtidsbranscher.

Genom överenskommelsen höjdes nivån 2012 med 50 miljoner kronor med anledning av satsningen relativt vad som anslogs i budgetpropositionen för 2011. Denna nivå vidmakthålls under resten av mandatperioden.

Prioriterade insatser inom exportfrämjandet är regional exportrådgivning liksom Kosmopolitprojektet.

Regeringen föreslår att 243 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 163 889 000 kronor respektive 163 880 009 kronor.

Tabell 4.10 Härlledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor				
	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	243 889	243 889	243 889	243 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		-80 000	-80 000	-80 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	243 889	163 889	163 889	163 889

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor				
2012	Utfall	57 699	Anslags-sparande	978
2013	Anslag	57 878 ¹	Utgifts-prognos	56 486
2014	Förslag	57 442		
2015	Beräknat	58 143 ²		
2016	Beräknat	59 026 ³		
2017	Beräknat	60 269 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 442 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 442 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 443 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringstråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Genom propositionen Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265), som riksdagen beslutade den 14 juni 2012 i enlighet med regeringens förslag, inordnades uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande den 1 januari 2013 i Sveriges exportråd, som då bytte namn till Sveriges export- och investeringsråd. Detta möjliggör att investeringsfrämjande kan bedrivas i fler länder än i dag. Synergier mellan verksamheterna kan utnyttjas.

Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer.

Det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet ska fokusera på att främja utländska företagsinvesteringar i Sverige eller samarbeten med svenska företag som tillför

kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet.

Regeringen föreslår att 57 442 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 58 143 000 kronor respektive 59 026 000 kronor.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	57 878	57 878	57 878	57 878
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-350	352	1 236	2 481
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-86	-87	-88	-90
Förslag/beräknat anslag	57 442	58 143	59 026	60 269

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2012	19 812	1 197	
2013	Anslag	20 517 ¹	18 055
2014	Förslag	20 517	
2015	Beräknat	20 517	
2016	Beräknat	20 517	
2017	Beräknat	20 517	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)

- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	20 517	20 517	20 517	20 517
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2012	30 719	0	
2013	Anslag	31 121 ¹	31 121
2014	Förslag	31 119	
2015	Beräknat	31 461 ²	
2016	Beräknat	31 866 ³	
2017	Beräknat	32 488 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2013 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 119 tkr i 2014 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 119 tkr i 2014 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 31 119 tkr i 2014 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 31 119 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2014. För 2015 och 2016 beräknas anslaget till 31 461 000 kronor respektive 31 866 000 kronor.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2014–2017, för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor				
	2014	2015	2016	2017
Anvisat 2013¹	31 121	31 121	31 121	31 121
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	44	387	792	1 415
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-46	-47	-47	-48
Förslag/ beräknat anslag	31 119	31 461	31 866	32 488

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2012 (bet. 2012/13:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2013. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2015–2017 är preliminär.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med e-förvaltningsprojekt som genomförs i statsförvaltningen.

4.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2013 till 274 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.17 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2012	2 647	532	2 115
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2013	2 180	679	1 501
(varav tjänsteexport)			
Budget 2014	1 842	341	1 501
(varav tjänsteexport)			

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Resultatet för första halvåret 2013 visar på ett överskott på 699 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det på grund av den internationella marknadsöron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier för EKN är därför av stor vikt.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 inkläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En oförändrad nivå på ramen för investeringsgarantier för EKN är därför av stor vikt.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2014 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar för EKN är därför av stor vikt.

4.6.8 Låneram och kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller som marknadskompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagets konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

SEK ska inom systemet för statsstödd exportkreditgivning (det s.k. CIRR-systemet) främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt ägaranvisning från staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2014 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 80 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det är fortfarande centralt för exportföretagen att få stöd med finansiering för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Eftersom den ekonomiska och finansiella situationen har stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande låneramen om högst 100 000 000 000 kronor sänks till 80 000 000 000 kronor för systemet med statsstödda exportkrediter. Kreditfacilititeterna har dock fortsatt mycket stor betydelse för SEK:s möjligheter att lämna statsstödda exportkrediter till fast ränta, s.k. CIRR-finansiering, och är därmed viktiga för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2014 ikläda staten betalningsansvar i form av en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 250 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Även om den ekonomiska och finansiella situationen har

stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande kreditgaranti-ramen om högst 250 000 000 000 kronor behålls eftersom kreditfacilititeterna har fortsatt betydelse för SEK:s möjligheter att lämna statsstödda exportkrediter till fast ränta, s.k. CIRR-finansiering, och är därmed viktiga för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.